

536.mál, þskj. 837.

Fríverslunarsamningar við aðildarríki NAFTA

Skýrsla starfshóps á vegum ríkisstjórnarinnar
til þess að gera forkönnun á gerð fríverslunarsamninga við aðila að
fríverslunarsamningi Norður-Ameríku (NAFTA),
Bandaríkin, Kanada og Mexíkó

Mars 1994

Fríverslunarsamningar við aðildarríki NAFTA

Skýrsla starfshóps á vegum ríkisstjórnarinnar
til þess að gera forkönnun á gerð fríverslunarsamninga við aðila að
fríverslunarsamningi Norður-Ameríku (NAFTA),
Bandaríkin, Kanada og Mexíkó

Mars 1994

Steindórsprent Gutenberg hf.

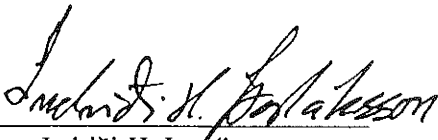
Reykjavík, 22. mars 1994.

Með bréfum dags. 5. janúar og 11. maí 1993 fóluð þér undirrituðum að gera forkönnun á gerð fríverslunarsamninga við Bandaríkin, Kanada og Mexíkó. Skýrsla starfshópsins fylgir hér með.

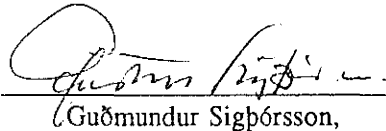
Upphaflega stóð til að starfshópurinn skili niðurstöðum sínum s.l. haust. Ákveðið var í samráði við yður að fresta því að nefndin ljúki störfum fram yfir s.l. áramót, m.a. til þess að meta hugsanlega áhrif Úrúgvæsamningsins á niðurstöðurnar. Þótt endanlegar upplýsingar liggi ekki fyrir um áhrif samningsins á viðskiptaumhverfi Íslands þykir starfshópnum rétt að skila af sér nú, m.a. í ljósi þess að viðskiptafulltrúi Bandaríkjanna, mun skila tillögum til forsetans 1. maí n.k. um væntanlega viðsemjendur við Bandaríkin um gerð fríverslunarsamninga.

Pétur G. Thorsteinsson,
utanríkisráðuneyti,
formaður.

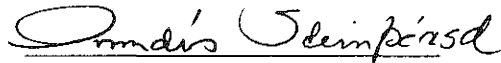
Indriði H. Þorláksson,
fjármálaráðuneyti.

Guðmundur Sigbórsson,
landbúnaðarráðuneyti.

Jón Ögmundur Pormóðsson
viðskiptaráðuneyti.

Arndís Steindórsdóttir
sjávarútvegssráðuneyti.

Hr. Jón Baldvin Hannibalsson, utanríkisráðherra
Utanríkisráðuneytið
150 Reykjavík

EFNISYFIRLIT

SAMANTEKT OG HELSTU NIÐURSTÖÐUR	1
A. INNGANGUR	6
B. FORSAGA	9
C. ÍSLENSKAR ÁHERSLUR	14
D. AFSTAÐA BANDARÍKJANNA, KANADA OG MEXÍKÓ	18
E. SAMSKIPTI VIÐ EVRÓPUSAMBANDIÐ	23
F. ÁHRIF ÚRÚGVÆSAMNINGSINS	26
G. VIÐSKIPTI ÍSLANDS OG BANDARÍKJANNA, KANADA OG MEXÍKÓ	29
1. Sögulegt yfirlit	29
2. Fríverslunarsamningar Bandaríkjanna við önnur ríki	31
3. Viðskipti Íslands við Bandaríkin	32
4. Viðskipti Íslands við Kanada	35
5. Viðskipti Íslands við Mexíkó	36
6. Viðskipti Íslands við önnur Ameríkuríki	37
H. FRÍVERSLUNARSAMNINGUR BANDARÍKJANNA OG KANADA	43
I. <u>Tilgangur og gildissvið</u>	43
II. <u>Vöruviðskipti</u>	43
III. <u>Opinber innkaup</u>	52
IV. <u>Þjónusta, fjárfesting og tímabundin dvöl</u>	53
V. <u>Fjármálaþjónusta</u>	61
VI. <u>Stofnanir</u>	62
VII. <u>Önnur ákvæði</u>	63
VIII. <u>Lokaákvæði</u>	63
I. NAFTA-SAMNINGURINN	64
(1) NAFTA-SAMNINGURINN	64
I. <u>Almennur hluti</u>	64

II.	<u>Vöruviðskipti</u>	64
III.	<u>Tæknilegar viðskiptahindranir</u>	66
IV.	<u>Opinber innkaup</u>	66
V.	<u>Fjárfestingar, þjónusta og skyld mál</u>	66
VI.	<u>Hugverk</u>	68
VII.	<u>Ákvæði um framkvæmdaratriði og stofnanamál</u>	68
VIII.	<u>Önnur ákvæði</u>	68
(2)	HLIÐARSAMNINGAR VIÐ NAFTA	69
J.	SAMRÁÐ VIÐ HAGSMUNAAÐILA	71
K.	HELSTU VALKOSTIR	72
L.	TÖFLUVIÐAUKI	76
	YFIRLIT YFIR TÖFLUR	
(1)	Í MEGINMÁLI	
1.	Vöruútflutningur Íslands 1992-93	13
2.	Vöruviðskipti við Bandaríkin, Kanada og Mexíkó 1987-1992	17
3.	Nokkrar hagtölur fyrir Bandaríkin Kanada, Mexíkó, Ísrael og Ísland	17
4.	Vöruviðskipti við Bandaríkin sem hlutfall af heildarvöruviðskiptum Íslendinga	28
5.	Vöruútflutningur til Bandaríkjana 1990, 1991 og 1992	38
6.	Vöruinnflutningur frá Bandaríkjunum 1990, 1991 og 1992	39
7.	Vöruútflutningur til Kanada 1990, 1991 og 1992	40
8.	Vöruinnflutningur frá Kanada 1990, 1991 og 1992	41
9.	Vöruviðskipti við Mexíkó 1990, 1991 og 1992	42
10.	Niðurfelling tolla á sjávarafurðum skv. FBK	50
(2)	Í TÖFLUVIÐAUKA	
11.	Innflutningur til Bandaríkjana frá Íslandi 1991 (verðmæti, magn og tollur)	77
12.	Áhrif tolla í Kanada á íslenskan útflutning miðað við útflutning til Bandaríkjana 1991	87
13.	Áhrif tolla í Mexíkó á íslenskan útflutning miðað við útflutning til Bandaríkjana 1991	97
14.	Vöruinnflutningur frá Bandaríkjunum 1991	107
15.	Tolltekjur vegna innflutnings frá Bandaríkjunum 1991	109

NOKKRAR SKAMMSTAFANIR O.FL.

EBE	Efnahagsbandalag Evrópu (European Economic Community).
EES	Evrópska efnahagssvæðið (European Economic Area).
ESB	Evrópusambandið (European Union).
FBK	Fríverslunarsamningur Bandaríkjanna og Kanada (1988).
GATT	Hið almenna samkomulag um tolla og viðskipti (General Agreement on Tariffs and Trade, 1947).
NAFTA	Fríverslunarsamningur Bandaríkjanna, Kanada og Mexíkó (North American Free Trade Agreement, 1992).
USTR	Viðskiptafulltrúi Bandaríkjanna (United States Trade Representative).
ÚRÚGVÆ-	
SAMNINGUR	Stofnsamningur alþjóðaviðskiptastofnunarinnar (1994). Við þann samning eru þrjú viðaukasamningar:
	1. GATT-samkomulagið frá 1994 (sem er GATT-samkomulagið frá 1947 með breytingum og viðbótum).
	2. Hið almenna samkomulag um þjónustuviðskipti.
	3. Samningur um hugverkaréttindi.
WTO	Alþjóðaviðskiptastofnunin (World Trade Organization).

SAMANTEKT OG HELSTU NIÐURSTÖÐUR

Fríverslunarsamningur Norður-Ameríku (NAFTA), milli Bandaríkjanna, Kanada og Mexíkó, gekk í gildi 1. janúar 1994, á sama tíma og EES-samningurinn og fimm árum eftir að fríverslunarsamningur Bandaríkjanna og Kanada (FBK) gekk í gildi. Með þessum samningi er komið á fót fríverslunarsvæði í Norður-Ameríku með um 380 milljónir manns sem er álíka stórt og Evrópska efnahagssvæðið.

NAFTA-samningnum svipar að mörgu leyti til EES-samningsins. Báðir kveða á um frjáls vöru-, þjónustu- og fjármagnsviðskipti. Það sem skilur á milli þeirra er m.a. það að NAFTA-samningurinn nær yfir allt vörusviðið, þ. á m. sjávarafurðir og landbúnaðarvörur, en EES-samningurinn takmarkast að mestu leyti við iðnaðarvörur. Sá síðari kveður á um sameiginlegan vinnumarkað, svo og sameiginlegar reglur á mörgum sviðum, eins og t.d. samkeppnisreglur, tæknilega staðla og svokölluð jaðarmál, m.a. vinnumál, neytendamál og umhverfismál, en NAFTA-samningurinn gengur ekki svo langt. Stofnanabátturinn er einnig þróaðri á Evrópska efnahagssvæðinu þannig að allt eftirlit með framkvæmd þess samnings er mun betur útfært, enda gerir hann meiri kröfur í því efni..

Frá reglum NAFTA-samningsins eru mikilvægar undantekningar, t.d. er heimilt í mörgum tilfellum að viðhalda gildandi löggjöf sem samrýmist ekki honum, sem er hliðstæð regla og gildir í GATT-samningnum. Einnig getur fylkislöggjöf verið undanþegin ákvæðum samningsins. Loks eru undanþágur í viðaukum og sérsamningum eins og nánar er útskýrt hér á eftir.

NAFTA-samningurinn markar enn eitt spor af hálfu Bandaríkjanna frá þeirri braut sem þau hafa fylgt frá lokum síðari heimsstyrjaldar að bjóða öllum ríkjum heims sömu viðskiptakjör, á grundvelli GATT-samningsins. Meginregla hans felst í bestu kjara ákvæðinu, sem kveður á um að ríki sem býður einu ríki ákveðin viðskiptakjör, t.d. með því að ákveða hámark tolla á vöru, verður að bjóða öllum öðrum aðildarríkum þessi sömu kjör. Bandaríkjamenn höfðu áður gert fríverslunarsamning við Ísrael árið 1985 og við Kanada árið 1988. Gerð fríverslunarsamninga byggist á heimildarákvæði í GATT-samningnum.

NAFTA-samningurinn er saminn með þeim hætti að öll ríki geta gerst aðilar. Honum svipar um margt til GATT-samningsins og er víða vísað til hans varðandi nánari útfærslu á

ýmsum reglum. Öll sérákvæði og undanþágur fyrir einstök ríki eru í viðaukum. Í sumum tilfellum gilda sérreglur milli Bandaríkjanna og Kanada eða Kanada og Mexíkó.

NAFTA-samningurinn er að mörgu leyti eins og Bandaríkin hefðu viljað að GATT-samningurinn yrði. NAFTA-samningurinn varð sterkur hvati fyrir aðildarríki að Úrúgvæviðræðunum til að ná samkomulagi og gerðist það einmitt að samkomulag tókst í þeim viðræðum skömmu eftir að Bandaríkjaþing samþykkti NAFTA-samninginn í nóvember 1993. Í Bandaríkjunum er einn stærsti og öflugasti markaður heims og voru þau í þeirri stöðu að geta boðið þeim ríkjum sem vildu aðild að NAFTA, ef ekki hefði tekist samkomulag um GATT, og gátu þannig haft veruleg áhrif á gang heimsviðskiptanna.

NAFTA-samningurinn hefur áhrif á þrjá meginbætti í samskiptum aðildarríkjanna innbyrðis og gagnvart þriðju ríkjum, þ.e. hinn stjórnmalalega og viðskiptalega og á fjárfestingarþáttinn. Í þessu sambandi verður að hafa í huga að löndin þrjú eru mjög mismunandi hvað varðar fólksfjölda og þróunarstig. Í Bandaríkjunum búa tæpar 260 milljónir, í Kanada tæpar 30 og í Mexíkó rúmar 90. Þjóðartekjur á mann eru um sjö sinnum meiri í Bandaríkjunum og Kanada en í Mexíkó (USD 3.200 á mann í Mexíkó).

Áhrif NAFTA-samningsins fyrir aðildarríkin eru m.a. þau að bæði milliríkjavíðskipti og þjóðartekjur munu aukast. Hugsanlega mun eitthvað draga úr víðskiptum þeirra við önnur ríki. Þar sem fyrirtæki í Kanada og Mexíkó hafa beinan aðgang að Bandaríkjamarkaði munu þessi ríki laða að sér erlendar fjárfestingar, sérstaklega í Mexíkó. Fríverslunarsvæði Norður-Ameríku mun veita Evrópska efnahagssvæðinu mikla samkeppni hvað þetta varðar.

Á stjórnmalasviðinu má gera ráð fyrir að mikilvægi Mexíkó muni aukast. Þegar er ákveðið að Mexíkó verði næsta aðildarríki að Efnahags- og framfarastofnun Evrópu, OECD, á undan Austur-Evrópuríkjunum.

Fyrir Bandaríkin hefur NAFTA-samningurinn tiltölulega litla þýðingu í efnahagslegu tilliti. Að vísu fara um 22% útflutnings Bandaríkjanna til Kanada og um 6% til Mexíkó. En þessi víðskipti eru tiltölulega lítið hlutfall af landsframleiðslu (heildarútflutningur Bandaríkjanna eru aðeins um 7% af landsframleiðslu, samanborið við 27% í Þýskalandi og á Íslandi). NAFTA-samningurinn hefur meiri stjórnmalalega þýðingu fyrir Bandaríkin sem hafa tengst nánari böndum við næstu nágrannaríki sín í gegnum hina efnahagslega samvinnu.

Tiltölulega lítil víðskipti eru á milli Mexíkó og Kanada en þau munu nú eitthvað aukast. Mikilvægt var fyrir Kanada að gerast aðili að fríverslunarsamningi milli Bandaríkjanna og Mexíkó til þess að viðhalda þeim ávinningi sem hafði náðst af fríverslunarsamningi

Bandaríkjanna og Kanada. Ef Kanada hefði orðið útundan hefði það getað dregið úr fjárfestingum þar vegna þess að aðeins fyrirtæki staðsett í Bandaríkjunum hefðu getað flutt út hindrunarlaust til allra ríkjanna þriggja.

Vel kemur til greina að fríverslunarsvæði Norður-Ameríku eigi eftir að stækka á næstu árum. Chíle hefur lýst áhuga á að verða næsta aðildarríkið og er ekki ólíklegt að fleiri Suður-Ameríkuríki fylgi í kjölfarið ef Chíle kemst inn. Bandaríkjastjórn kveðst ekki munu taka afstöðu til stækkunar NAFTA fyrr en GATT-samkomulagið hefur verið afgreitt á Bandaríkjaþingi. Síðasta ríkisstjórn hafði nefnt þann möguleika að ríki frá Asíu og Evrópu gerðust aðilar. Framtíðin mun leiða það í ljós með hvaða hætti og hversu hratt fjölgun verður meðal aðildarríkja NAFTA, en nýgerður GATT-samningur dregur eflaust úr þeim vexti, sem ella hefði orðið.

Meginrökin fyrir því að Ísland leitist eftir gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin eða aðild að NAFTA eru þessi:

- (1) Bættur markaðsaðgangur fyrir íslenskar vörur og þjónustu. Tollar á núverandi útflutningi eru að vísu almennt ekki mjög háir en á vissum vörutegundum eru þeir það. Með lækkun þeirra gætu skapast aukin útflutningstækifæri, sérstaklega á unnum vörum.
- (2) Jöfnuð yrði samkeppnisstaða Íslands og Kanada á Bandaríkjamarkaði.
- (3) Ísland yrði vænlegri kostur fyrir erlendar fjárfestingar. Ísland gæti orðið eitt af fáum ríkjum með tollfrjálsan aðgang bæði að Bandaríkjamarkaði og innri markaði Evrópusambandsins.
- (4) Gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin yrði eðlilegt framhald af EES-samningnum, enda Bandaríkin mikilvægasti markaður Íslands á eftir ESB og stærst þeirra ríkja sem við höfum ekki fríverslunarsamning við.
- (5) Auk þess sem viðskiptatengsl hafa verið nán við Bandaríkin hafa stjórn málatengsl verið það einnig, allt frá sjálfstæði landsins, fyrst og fremst á sviði varnarsamstarfs. Reynslan af samskiptum við Bandaríkin hefur verið góð og meiri óvissa ríkir nú um varnarsamstarfið en áður. Getur því verið skynsamlegt að treysta samskiptin á viðskiptasviðinu.
- (6) Bandarísk fyrirtæki, íslenskir innflytjendur og neytendur munu njóta góðs af því að tollgreiðslur hér falla niður (rúmlega kr. 200 millj. miðað við innflutningstölur 1991). Ríkissjóður verður af tolltekjum á innflutningi frá Bandaríkjunum. Á móti kemur að þjóðhagslega hagkvæmast er að kaupa á sem lægsta verði og er verð gjarnan læggra í

Bandaríkjunum en í Evrópu.

- (7) Fríverslunarsamningur við Bandaríkin yrði viss trygging gegn haftastefnu í milliríkjavíðskiptum sem gæti blossað upp hvenær sem er.
- Ef til viðræðna um gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin kæmi þyrfti að hafa í huga að:
- (a) Eðlilegt er að nota NAFTA-samningnum sem fyrirmynd við gerð tvíhliða fríverslunarsamnings við Bandaríkin eða a.m.k. að taka verulegt tillit til hans.
  - (b) Einfaldara kann að vera að semja við Bandaríkin ein frekar en að semja um NAFTA-aðild, sérstaklega ef fleiri bætast í NAFTA-hópin. Tvíhliða fríverslunarsamningur gæti þróast í NAFTA-aðild síðar.
  - (c) Kanada er í nokkurri samkeppni við Ísland á Bandaríkjamarkaði um sölu á fiskafurðum. Sú staða gæti flækt þríhliða samningaviðræður.
  - (d) Nær engin viðskipti eru við Mexíkó. Þótt mikill tekjumunur sé á milli Íslendinga og Mexíkóbúa þá er hann ekki miklu meiri en gagnvart Tyrklandi, Portúgal eða Austur-Evrópuríkjum.
  - (e) Árangurinn af Úrúgvæviðræðunum minskar nokkuð gildi fríverslunarsamnings við Bandaríkin sem því nemur. Úrúgvæsamningurinn nær m.a. til þjónustu, hugverka, opinberra innkaupa, tæknilegra viðskiptahindrana o.fl.
  - (f) Gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin myndi samrýmast öðrum alþjóðaskuldbindingum Íslands.
  - (g) Ekki er ástæða til þess að ætla að gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin hefði neikvæð áhrif á samskipti Íslands við Evrópusambandið, en gæti haft áhrif á þróun þeirra.
  - (h) Reikna má með því að kostnaður af gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin verði nokkur, sérstaklega ef slík samningsgerð dregst. Auk vinnu í Stjórnarráðinu og samningsgerðarinnar sjálfrar yrði sennilega að eiga samskipti við bandarískar þingnefndir og hugsanlega hagsmunaaðila í Bandaríkjunum. Ferðakostnaður yrði nokkur og eins þýðingarkostnaður. Þá má reikna með nokkrum kostnaði við framkvæmd samningsins að honum gerðum, m.a. stjórnsýslukostnaði.
- TÍMAMÖRK**
- (i) Bandaríkjaforseta ber skv. lögum eigi síðar en 1. júlí 1994 að gera Bandaríkjaþingi grein fyrir þeim ríkjum sem æskilegt væri að gera fríverslunarsamninga við.

Viðskiptafulltrúi Bandaríkjanna á skv. lögum að skila sínum tillögum til forsetans um þetta efni fyrir 1. maí n.k. Æskilegt gæti verið fyrir Ísland að móta afstöðu til málsins vel fyrir þann tíma.

NIÐURSTAÐA

Niðurstaða starfshópsins er sú að það sé álitlegur kostur fyrir Ísland að gera fríverslunarsamning við Bandaríkin. Lagt er til að óskað verði eftir viðræðum um gerð slíks samnings það tímanlega að afstaða Íslands liggja fyrir þegar umfjöllun fer fram í Bandaríkjaþingi um mögulega viðsemjendur um gerð fríverslunar- og viðskiptasamninga nú í vor.

Við gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin væri eðlilegt að taka verulega mið af NAFTA-samningnum.

Starfshópurinn telur jafnframt að aðild að Fríverslunarsamningi Norður-Ameríku (NAFTA) komi til greina fyrir Ísland.

A. INNGANGUR

Í stefnuskrá og starfsáætlun ríkisstjórnarinnar frá október 1991 segir að hún líti á það sem meginmarkmið sitt varðandi stefnu sína í utanríkisviðskiptum og markaðsmálum að tryggja íslenskum sjávarútvegi og öðrum útflutningsgreinum jafna samkeppnisaðstöðu á við erlenda keppinauta. Haldið verði vakandi hugmyndum um gerð fríverslunarsamninga við Bandaríkin, Kanada og Kyrrahafslöndin.

Hinn 26. október 1992 ákvað ríkisstjórnin að skipa starfshóp utanríkisráðuneytis, viðskiptaráðuneytis, fjármálaráðuneytis og landbúnaðarráðuneytis til þess að gera forkönnun á gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin. Utanríkisráðherra skipaði starfshópin 5. janúar 1993 svo, að fengnum tilnefningum viðkomandi ráðherra:

Pétur G. Thorsteinsson, sendifulltrúi í utanríkisráðuneyti, formaður;

Indriði H. Þorláksson, skrifstofustjóri í fjármálaráðuneyti;

Guðmundur Sigþórsson, skrifstofustjóri í landbúnaðarráðuneyti;

Jón Ögmundur Þormóðsson, skrifstofustjóri í viðskiptaráðuneyti.

Starfshópurinn skilaði áfangaskýrslu til ríkisstjórnarinnar 11. maí 1993. Á þeim fundi var ákveðið að fulltrúi sjávarútvegsráðuneytisins taki sæti í starfshópnum. Sama dag skipaði utanríkisráðherra Arndísi Steinþórsdóttur, skrifstofustjóra í sjávarútvegsráðuneyti, í hópinn samkvæmt tilnefningu sjávarútvegsráðherra.

Á fundi sínum 11. maí 1993 samþykkti ríkisstjórnin tillögur starfshópsins um framhald málsins sem komu fram í áfangaskýrslunni:

1. Starfshópurinn skili forkönnun sinni til ríkisstjórnarinnar um sumarið eða snemma haustsins 1993;
2. Forkönnunin verði einnig látin ná til hugsanlegra fríverslunarsamninga við Kanada og/eða Mexíkó;
3. Starfshópurinn hafi óformlegt samráð við hagsmunaaðila;
4. Um sumarið eða snemma haustsins 1993 fari sendinefnd embættismanna til Washington og eftir atvikum til Ottawa;
5. Formleg beiðni verði send Bandaríkjunum, jafnvel Kanada, um könnunarviðræður haustið 1993 enda gefi niðurstöður forkönnunarinnar tilefni til þess.

Starfshópurinn taldi sig ekki geta skilað niðurstöðu fyrir en tækifæri hefði gefist til þess að hitta að máli bandaríska og eftir atvikum kanadíska embættismenn, bæði til þess að afla nánari upplýsinga um fríverslunarsamning Bandaríkjana og Kanada (FBK) og um fríverslunarsamning Norður-Ameríku (NAFTA) og einnig að kanna hver yrðu hugsanleg viðbrögð þeirra við beiðni um könnunarviðræður um gerð fríverslunarsamnings.

Nokkuð dróst að hægt væri að koma við ferð vestur um haf í þessum tilgangi, einkum vegna þess að embættisskipanir Clinton-ríkisstjórnarinnar á sviði utanríkisviðskipta drógust alllangt fram á sumar og haust. Loks varð úr að Gunnar Snorri Gunnarsson, skrifstofustjóri viðskiptaskrifstofu utanríkisráðuneytisins, og formaður nefndarinnar fóru til Washington og Ottawa 1.-5. nóvember 1993.

Staðan í byrjun nóvember var sú að nokkur óvissa ríkti um afdrif NAFTA-samningsins. Bandaríkjaþing átti eftir að samþykkja hann og nýskipaður forsætisráðherra Kanada hafði lýst ýmsum fyrirvörum við samninginn. Samningaviðræður um nýtt samkomulag um tolla og viðskipti (GATT), svonefndar Úrúgvæviðræður, voru í fullum gangi og jákvæð niðurstaða í þeim hefði haft veruleg áhrif á ávinning Íslands af gerð fríverslunarsamnings við ríki Norður-Ameríku. Starfshópurinn ákvað því í samráði við utanríkisráðherra að skila forkönnun sinni til ríkisstjórnarinnar í byrjun árs 1994, þegar betri upplýsingar lægju fyrir um árangur Úrúgvæviðræðnanna.

Starfshópurinn hefur leitast við að svara m.a. eftirfarandi meginspurningum:

- * Er æskilegt að gera tvíhliða fríverslunarsamninga við Bandaríkin, Kanada og Mexíkó? Ætti að stefna að NAFTA-aðild?
- * Hver er hagurinn af gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin, Kanada og Mexíkó? Hverjir eru gallarnir? Breytist sú staða eftir gerð Úrúgvæsamningsins?
- * Hvernig myndu fríverslunarsamningar samrýmast öðrum alþjóðaskuldbindingum Íslands?
- * Hvernig ætti samningarnir að vera? Hvaða fyrirmynd, ef nokkra, væri rétt að miða við?
- * Er líklegt að gerð slíkra samninga raski stöðu Íslands gagnvart Evrópu í framtíðinni?
- * Hvenær er rétti tíminn til að hreyfa málinu?

Í úttekt þessari hefur starfshópurinn gefið sér eftirfarandi forsendur varðandi hugsanlegan fríverslunarsamning við Bandaríkin.

Fríverslunarsamningar verða að uppfylla skilyrði GATT. Ákvæði b-liðar 8. tölul. 24. gr. samningsins hljóða svo:

Með fríverslunarsvæði er átt við hóp tveggja eða fleiri tollsvæða, þar sem tollar og aðrar opinberar aðgerðir, sem úr viðskiptum draga séu afnumin á verulegum hluta allra viðskipta milli þeirra landssvæða, sem hlut eiga að, með vörur sem uppruna sinn eiga á þeim landsvæðum.

Þetta ákvæði hafa Bandaríkjamenn viljað túlka þröngt og þrengra en fríverslunarsamningar EFTA byggja á. Þeir höfðu t.d. efasemdir um að EFTA-samningurinn uppfyllti þessi skilyrði á sínum tíma þar sem allur landbúnaður er undanskilinn.

Samningur við Bandaríkin yrði væntanlega að ná til landbúnaðar, með sérstakri bókun. Í EES-samningnum er landbúnaðinum haldið utan við samningssviðið með ákvæðum 8. gr., þar sem sagt er að sé ekki tekið fram um annað taki samningurinn einungis til 25.-97. kafla í samræmdu vörulýsingar- og vörunúmeraskránni. Unnar landbúnaðarvörur eru síðan með sérstökum bókunum teknar með í fríverslun, þó með heimildum til að verðjafna landbúnaðarhráefni landanna.

Gera má ráð fyrir því að fríverslunarsamningur við Bandaríkin yrði a.m.k. að ná yfir önnur svið sem Úrúgvæsamningurinn nær til, einkum þau atriði sem Bandaríkjamenn hafa lagt áherslu á, m.a. þjónustuviðskipti og hugverkaréttindi. Líklega yrði að taka sterklega mið af fríverslunarsamningi Bandaríkjanna við Kanada og Mexíkó.

Spyrja mætti hvort réttast væri fyrir Ísland að stefna að NAFTA-aðild. Það myndi að vísu þýða fjórhlíða viðræður eða enn flóknari eftir því hvar Ísland myndi lenda í röð þeirra landa sem sækjast eftir aðild að þeim samningi.

Benda má á að viðskipti Íslands við Kanada og Mexíkó eru mjög lítil en hafa farið vaxandi undanfarin ár (sjá töflu 2, bls. 17 og töflur 7-9, bls. 40-42) og má ætla að þau eigi eftir að aukast eitthvað með tilkomu NAFTA. Mexíkó gerðist aðili að GATT 1986 og hefur utanríkisverslun landsins aukist í kjölfarið. Erlendar fjárfestingar hafa aukist úr USD 17 milljörðum 1986 í USD 41 milljarð, fyrst og fremst frá Bandaríkjunum. Í Mexíkó búa rúmar 90 milljónir manna og fer þjóðarframleiðsla þar vaxandi. Af þessum ástæðum er rétt að taka framtíðarmöguleika Mexíkó með í reikninginn þegar NAFTA aðild er skoðuð. Ákveðið var hins vegar að miða þessa athugun fyrst og fremst við gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin, með Fríverslunarsamning Bandaríkjanna og Kanada sem fyrirmynd, þó þannig að gerð verður grein fyrir NAFTA-samningnum eftir því sem við á, á þeim sviðum þar sem hann gengur lengra en FBK-samningurinn.

B. FORSAGA

Allt frá gerð Hins almenna samkomulags um tolla og viðskipti (GATT) 20. október 1947 var stefna Bandaríkjanna í utanríkisviðskiptum sú að beita reglum GATT gagnvart viðskiptalöndum sínum, þ.e. milliríkjaviðskipti á grundvelli bestu kjara. Þessi afstaða fór að breytast í upphafi níunda áratugarins. Árið 1983 gerðu Bandaríkin samninga við nokkur ríki í Karíbahafi þar sem þessum löndum voru veitt einhlíða tollfríðindi, nokkurs konar þróunaraðstoð. Árið 1985 gerðu Bandaríkin sinn fyrsta eiginlega fríverslunarsamning, við Ísrael.

Á 108. löggjafarþingi 1985-86 flutti Gunnar G. Schram tillögu til þingsályktunar um gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin þar sem skorað var á ríkisstjórnina að láta fara fram könnun á gerð slíks samnings. Einkum var bent á að lækka mætti tolla á íslenskum iðnaðarvörum, svo og möguleika á annars konar útflutningi en verið hefði og samstarfi við bandaríska aðila.

Hinn 6. janúar 1986 átti forsætisráðherra, Steingrímur Hermannsson, fund með varaviðskiptaráðherra Bandaríkjanna, Merrifield, og lýsti áhuga á gerð fríverslunarsamnings.

Vorið 1986 var þingsályktunartillagan um gerð fríverslunarsamnings samþykkt.

Í framhaldi af þessu áttu ráðuneytisstjóri viðskiptaráðuneytisins, Þórhallur Ásgeirsson, og sendiherra Íslands í Washington, Hans G. Andersen, viðræður við Michael Smith, varaviðskiptafulltrúa Bandaríkjanna (Deputy USTR).

Hinn 2. janúar 1988 gerðu bandarísk stjórnvöld fríverslunarsamning við Kanada (hér á eftir nefndur FBK).

Samningsgerðin við Kanada vakti athygli íslenskra stjórnvalda enda Kanadamenn í samkeppni við Íslendinga á fiskmörkuðum Bandaríkjanna. Að auki var samningurinn mun víðtækari en t.d. fríverslunarákvæði EFTA-samningsins og samnings Íslands við Efnahagsbandalagið þar sem hann náði m.a. til þjónustu- og fjárfestinga, auk landbúnaðar. Á þessum tíma var Efnahagsbandalagið að undirbúa innri markaðinn og nokkur óvissa ríkti um hvaða afleiðingar hann myndi hafa fyrir EFTA-ríkin.

Í opinberri heimsókn Þorsteins Pálssonar, forsætisráðherra, til Bandaríkjanna í ágúst

1988 var bryddað upp á því að kannaðir yrðu möguleikar á gerð fríverslunarsamnings.

Jón Baldvin Hannibalsson, utanríkisráðherra, hitti George P. Shultz, utanríkisráðherra Bandaríkjanna, 19. október 1988 í Washington D.C. og spurði m.a. hvort Bandaríkin væru til viðræðu um gerð fríverslunarsamnings. Hann ræddi aftur hugmyndina um gerð fríverslunarsamnings 11. febrúar 1989 við James Baker, utanríkisráðherra Bandaríkjanna.

Árið 1991 hófust viðræður milli Bandaríkjanna, Kanada og Mexíkó um gerð fríverslunarsamnings.

Jón Sigurðsson, viðskiptaráðherra og starfandi utanríkisráðherra, ræddi gerð fríverslunarsamnings milli Íslands og Bandaríkjanna við Rockwell A. Schnabel, starfandi viðskiptaráðherra Bandaríkjanna, 24. janúar 1992.

Í maí 1992 tilkynnti Bandaríkjastjórn að hún myndi hefja viðræður um gerð fríverslunarsamnings við Chile eftir að lokið væri gerð fríverslunarsamningsins við Kanada og Mexíkó.

Í ágúst 1992 náðist samkomulag milli Bandaríkjanna, Kanada og Mexíkó um að bæta Mexíkó við fríverslunarsvæði Bandaríkjanna og Kanada (NAFTA-samningurinn). Samningurinn var undirritaður 17. desember 1992. Sumpart er hann þríhliða samningur en að öðru leyti eru sérsamningar milli Bandaríkjanna og Mexíkó og Kanada og Mexíkó. Hann gengur lengra í frjálsræðisátt en FBK á sviði þjónustuviðskipta, flutninga, hugverka og opinberra innkaupa en breytir ekki ákvæðum fríverslunarsamnings Bandaríkjanna og Kanada varðandi landbúnað eða orkumál.

Eftir að samkomulag tókst um NAFTA kom upp ný staða gagnvart hugmyndinni um fríverslunarsamninga milli Íslands og Bandaríkjanna. Annars vegar gerir NAFTA-samningurinn ráð fyrir því að öll ríki heims geti gerst aðilar. Hins vegar lýsti Bush, þáverandi Bandaríkjaforseti, því yfir að eftir samþykki þingsins á NAFTA-samningnum myndi hann beita sér fyrir gerð tvíhliða fríverslunarsamninga við fjölda ríkja, m.a. í Suður-Ameríku, við Pólland, Ungverjaland, Tékkóslóvakíu og ríki á Kyrrahafssvæðinu. Í kosningabaráttunni hafði Clinton, núverandi Bandaríkjaforseti, lýst því yfir að hann myndi í engu breyta utanríkisstefnu Bandaríkjanna, næði hann kjöri. Hann tjáði sig lítið um stefnu sína í utanríkisviðskiptamálum, annað en að hann myndi beita sér fyrir gerð nokkurra hliðarsamninga við NAFTA-samninginn.

Hinn 13. ágúst 1993 var tilkynnt að Bandaríkin, Kanada og Mexíkó hefðu náð samkomulagi um þrjá hliðarsamninga við NAFTA-samninginn, um samvinnu í

umhverfismálum, vinnumálum og um öryggisákvæði vegna skyndiaukningar á innflutningi.

Jón Baldvin Hannibalsson, utanríkisráðherra, og Warren Christopher, utanríkisráðherra Bandaríkjanna, hittust í New York 28. septemur 1993, þar sem hugmyndin um gerð fríverslunarsamnings milli ríkjanna bar á góma. Christopher kvað bandarísk stjórnvöld ekki telja tímabært að ræða aukið samstarf í tvíhliða viðskiptum fyrr en Úrúgvæsamningur GATT og NAFTA-samningurinn væru í höfn.

Eftir harða og á tímum tvísýna baráttu á Bandaríkjaþingi var loks samþykkt löggjöf um framkvæmd NAFTA-samningsins upp úr miðjum nóvember 1993. Stuttu síðar, í byrjun desember, tilkynnti Chrétien, forsætisráðherra Kanada, að náðst hefði samkomulag við Bandaríkin um ýmsar hliðarráðstafanir sem gerðu honum kleift að láta hliðstæða löggjöf taka gildi í Kanada. NAFTA-samningurinn gékk í gildi 1. janúar 1994.

Hinn 15. desember 1993 náðist samkomulag í Úrúgvæviðræðunum. Ráðgert er að undirritun fari fram í Marrakess í Marókkó 12.-15. apríl n.k. og að það öðlist gildi á tímabilinu 1. janúar til 1. júlí 1995. Miðað við þessa gildistöku myndi Bandaríkjaþing afgreiða nauðsynlega löggjöf einhvern tímann fyrir n.k. áramót.

Viðbrögð Bandaríkjanna til þessa gagnvart hugmyndinni um gerð fríverslunarsamnings við Ísland hafa verið þau að æskilegt sé að ljúka Úrúgvæviðræðum GATT fyrst. Viðræðum um fríverslunarsamning hefur aldrei verið hafnað. Bandarísk stjórnvöld hafa bent á að Ísland þurfi að óska formlega eftir viðræðum og að reka þurfi málið í Washington, að Bandaríkjaþing verði að samþykkja samningaviðræður og að viðskiptafulltrúi Bandaríkjanna (USTR) myndi annast þær, en embættið sé faliðað og geti ekki sinnt viðræðum við mörg ríki í einu. Óskir um gerð fríverslunarsamnings verði teknar fyrir í þeirri röð sem þær berast.

TÍMAMÖRK

Um vorið 1993, þegar Bandaríkjastjórn leitaði eftir heimild þingsins til þess að semja um nýjan GATT-samning, mun hafa komið til tals meðal ráðamanna að leita einnig eftir heimild til þess að gera fleiri fríverslunarsamninga. Niðurstaðan varð sú að gera það ekki en í staðinn var sett ákvæði í lögum um framkvæmd NAFTA-samningsins. Samkvæmt því á ríkisstjórnin gefa þinginu skýrslu um hvaða ríki gætu komið til greina sem frekari aðilar að samningnum. Í 108 gr. laganna segir m.a.:

Stefna Bandaríkjanna í utanríkisviðskiptamálum á að gera ráð fyrir leiðum til þess

að bæta markaðsaðgang fyrir útfluttar vörur og þjónustu frá Bandaríkjunum og möguleika til fjárfestinga sem tengjast útflutningi fyrir Bandaríkjamenn.

Meðal þessara leiða ætti að vera kerfi tvíhliða og marghliða viðskiptasamninga sem veita betri markaðsaðgang fyrir útflutning frá Bandaríkjunum og möguleika til fjárfestinga sem tengjast útflutningi fyrir Bandaríkjamenn.

...

Eigi síðar en 1. maí 1994 og 1. maí 1997 skal viðskiptafulltrúinn senda forsetanum og efnahagsnefnd öldungadeildarinnar og efnahagsnefnd fulltrúadeildarinnar (hér eftir nefndar „viðeigandi þingnefndir“) skýrslu sem tilgreinir þau erlendu ríki ... þar sem mest mætti auka útflutning vara og þjónustu og möguleika til fjárfestingar sem tengjast útflutningi frá Bandaríkjunum með frekari opnum markaða þeirra, ýmist með beinum hætti eða jákvæðu fordæmi.

Forsetinn skal, á grundvelli skýrslunnar sem viðskiptafulltrúinn útbýr skv. [næstu málsgrein á undan], ákveða við hvaða erlenda eða erlendu ríki, ef nokkur, Bandaríkin eigi að leitast við að gera fríverslunarsamning eða -samninga við.

Eigi síðar en 1. júlí 1994 og 1. júlí 1997 skal forsetinn senda viðeigandi þingnefndum skriflega skýrslu sem felur í sér:

- (a) tillögur um samninga um fríverslunarsvæði við hvert erlent ríki sem tilgreint er skv. [næstu málsgrein á undan];
- (b) að því er varðar þau erlendu ríki sem tilgreind eru, þau samningsmarkmið sem eru nauðsynleg til þess að Bandaríkin geti náð markmiðum sínum skv. þessari grein.

Gagnvart Íslandi er staðan nú þannig að ef ákveðið yrði að leitast eftir gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin gætu samningaviðræður væntanlega ekki hafist fyrir en á næsta ári, ef á slíkar viðræður er fallist, þ.e. eftir að Bandaríkjaþing hefur afgreitt nauðsynlegar lagabreytingar vegna Úrúgvásamningsins. Þetta útilokar þó ekki að könnunarviðræður geti hafist fyrir þann tíma.

Í þessu sambandi er nauðsynlegt að meta hvort rétt sé að óska eftir viðræðum um gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin fyrir 1. maí n.k., eins og Chíle hefur gert, til þess að freista þess að Ísland verði meðal ríkja þeirra sem til greina koma, þegar viðskiptafulltrúi Bandaríkjanna sendir forsetanum skýrslu um mögulega viðsemjendur samkvæmt ofangreindum lögum.

Tafla 1.

Vöruútflutningur Íslands 1992-93

	(í millj. kr., fob, gengi hvers tíma, hlutfall heildarútlutnings)				
	1992		1993		Breyting
A. EES	64.507,9	73,4%	61.671,8	65,1%	-4,4%
Bretland	22.021,5	25,1%	20.467,6	21,6%	-7,1%
Þýskaland	10.940,4	12,5%	10.450,2	11,0%	-4,5%
Frakkland	8.666,5	9,9%	7.795,6	8,2%	-10,0%
Danmörk	4.943,1	5,6%	5.325,6	5,6%	7,7%
Spánn	4.502,8	5,1%	4.617,6	4,9%	2,5%
Holland	1.774,5	2,0%	2.082,9	2,2%	17,4%
Ítalía	2.456,3	2,8%	1.934,6	2,0%	-21,2%
Portúgal	2.531,1	2,9%	1.549,1	1,6%	-38,8%
Belgía	1.288,2	1,5%	1.415,4	1,5%	9,9%
Grikkland	1.012,0	1,2%	780,5	0,8%	-22,9%
Írland	79,7	0,1%	97,2	0,1%	22,0%
Lúxemborg	73,6	0,1%	97,2	0,1%	32,0%
Noregur	1.956,6	2,2%	3.187,3	3,4%	62,9%
Svíþjóð	1.377,3	1,6%	1.103,8	1,2%	-19,9%
Finland	843,9	1,0%	672,8	0,7%	-20,3%
Austurríki	40,4	0,0%	94,5	0,1%	134,0%
B. EFTA	2.217,1	2,5%	3.464,5	3,7%	56,3%
Sviss	2.217,1	2,5%	3.464,5	3,7%	56,3%
Liechtenstein	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,0%
Samtals A+B	66.725,0	76,0%	65.136,3	68,8%	-2,4%
C. Fríverslunarsamningar	688,1	0,8%	562,7	0,6%	-18,2%
Færeyjar	441,8	0,5%	247,7	0,3%	-43,9%
Ísrael	64,5	0,1%	127,7	0,1%	98,0%
Grænland	84,5	0,1%	78,7	0,1%	-6,8%
Pólland	25,5	0,0%	38,6	0,0%	51,5%
Rúmenía	5,3	0,0%	33,4	0,0%	530,0%
Tékkland	34,0	0,0%	18,8	0,0%	-44,6%
Tyrkland	1,3	0,0%	13,6	0,0%	944,4%
Ungverjaland	13,5	0,0%	3,7	0,0%	-72,7%
Búlgaría	17,7	0,0%	0,4	0,0%	-97,9%
Slóvakía	*	*	0,0	0,0%	0,0%
Samtals A+B+C	67.413,1	76,8%	65.699,0	69,4%	-2,5%
D. NAFTA	10.358,2	11,8%	15.663,9	16,5%	51,2%
Bandaríkin	10.038,8	11,4%	15.164,4	16,0%	51,1%
Kanada	301,8	0,3%	499,5	0,5%	65,5%
Mexíkó	17,6	0,0%	0,0	0,0%	-100,0%
Samtals A+B+C+D	77.771,3	88,5%	81.362,9	85,9%	4,6%
E. Rússland	267,9	0,3%	282,3	0,3%	5,4%
F. Japan	6.628,0	7,5%	8.777,1	9,3%	32,4%
G. Kína o.fl.	1.493,8	1,7%	1.904,4	2,0%	27,5%
Taívan	1.476,0	1,7%	1.845,8	1,9%	25,1%
Hong Kong	11,8	0,0%	49,9	0,1%	323,1%
Alþýðulýðveldið	6,0	0,0%	8,6	0,0%	43,9%
H. Önnur lönd	1.671,9	1,9%	2.376,5	2,5%	42,1%
Nigería	685,9	0,8%	853,4	0,9%	24,4%
Suður-Kórea	89,1	0,1%	225,7	0,2%	153,3%
Brasilía	131,0	0,1%	184,0	0,2%	40,5%
Kýpur	293,8	0,3%	160,3	0,2%	-45,5%
Nýja-Sjáland	5,2	0,0%	109,6	0,1%	2007,7%
Önnur	466,9	0,5%	843,5	0,9%	80,7%
ALLS	87.832,9	100,0%	94.703,2	100,0%	7,8%

*Sameiginlegar tölur fyrir Tékkland og Slóvakíu.

C. ÍSLENSKAR ÁHERSLUR

Ísland gerðist aðili árið 1968 að Hinu almenna samkomulagi um tolla og viðskipti (GATT) frá 1947. Aðildin að GATT tryggir Íslandi svonefnd „bestu kjör“ í útflutningsverslun sinni og má segja að hún sé einn hornsteinninn í íslenskri utanríkisviðskiptastefnu. Það samkomulag sem náðist í Úrúgvælotu GATT 15. desember 1993 mun færa Íslandi aukin útflutningstækifæri, bæði á vörum og þjónustu.

Samkvæmt GATT-samningnum er ríkjum heimilt að stjórna innflutningi með tollum. Þau lönd sem vilja ganga lengra í því að efla utanríkisverslun er heimilt samkvæmt GATT að gera samninga um tollabandalög eða fríverslunarsvæði. Ísland hefur valið þennan kost með því að gera fjölda fríverslunarsamninga við helstu viðskiptalönd sín á undanföllum áratugum.

Samningurinn um Evrópska efnahagssvæðið (EES) er mikilvægasti fríverslunarsamningur Íslands. Hann öðlaðist gildi 1. janúar 1994. Ísland hefur þar með tryggt sér aðgang að innri markaði Evrópusambandsins (ESB) sem er jafnframt mikilvægasti útflutningsmarkaðurinn fyrir íslenskar vörur og þjónustu.

Fyrsti fríverslunarsamningur Íslands var gerður við EFTA-ríkin árið 1970. Árið 1972 bættist við fríverslunarsamningur við aðildarríki Efnahagsbandalags Evrópu (EBE) sem öðlaðist gildi 1973 (bókun 6 um vissar sjávarafurðir öðlaðist gildi árið 1976). Eftir það hafa verið gerðir eftirfarandi tvíhliða fríverslunarsamningar sem ná yfir sama vörusvið og samningurinn við EBE: Grænland (1985), Tyrkland (1991), Færeyjar, Ísrael, Pólland, Tékkland og Slóvakía (1992), Ungverjaland, Búlgaría og Rúmenía (1993). Viðræður eru í gangi um gerð fríverslunarsamninga við Eistland, Lettland, Litháen og Slóveníu.

Ísland hefur því samtals gert fríverslunarsamninga við 28 ríki og til þeirra fóru um 77% útflutnings frá Íslandi árið 1992 (sjá töflu 1, bls. 13). Af þessum 28 ríkjum eru 15 í hópi 20 mikilvægustu útflutningsríkjanna fyrir Ísland, miðað við útflutningsverðmæti 1992. Af þeim fimm löndum, sem eftir standa, eru Bandaríkin mikilvægasti markaðurinn (í 3. sæti með 11,4% útflutnings og fór hann upp í 2. sætið með 16,0% útflutnings árið 1993). Hin löndin eru Japan (5. sæti), Taíwan (13. sæti), Nígería (18. sæti) og Kanada (20. sæti).

Með því að gera fríverslunarsamninga við Bandaríkin, Kanada og Mexíkó mundu 88,5%

vöruútflutnings Íslands njóta tollfríðinda í samræmi við sérstaka fríverslunarsamninga, miðað við útflutningstölur 1992. Gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin eða aðild að NAFTA væri því eðlilegt framhald af þeirri þróun sem hefur orðið í utanríkisverslun Íslendinga síðustu þrjá áratugina. Ef til slíks samnings eða samninga kæmi má ætla að áherslur Íslands yrðu svipaðar og í þeim samningaviðræðum sem nýlokið er vegna EES-samningsins. Þær voru eftirfarandi:

a. Fríverslun með fisk.

Fríverslun með iðnaðarvörur, sjávarafurðir og vissar unnar landbúnaðarvörur var þegar fyrir hendi milli Íslands og EFTA. Með EES-samningnum urðu um 98% útflutnings sjávarafurða til ESB tollfrjáls. FBK og NAFTA-samningurinn kveða m.a. á um tollfrjáls viðskipti með fisk í áföngum, að mestu á 10 árum. Möguleiki ætti því að vera á að semja um tollfrjáls viðskipti með fisk við NAFTA-ríkin.

b. Landbúnaðarvörur yrðu almennt utan samnings.

Samkvæmt FBK falla landbúnaðarvörur undir þau almennu ákvæði samningsins að löndin skuldbinda sig til þess að hafa afnumið tolla að fullu 1. janúar 1998, að loknum tíu ára aðlögunartíma. Óunnar landbúnaðarvörur falla hins vegar ekki undir EES-samninginn og vissar unnar vörur koma inn með sérstakri bókun. Samkvæmt FBK verður Kanada m.a. heimilt að beita innflutningstakmörkunum fyrir viðkvæmar afurðir. Væntanlega yrði að semja um sérstakar undanþágur fyrir Ísland vegna landbúnaðarins.

c. Erlendar fjárfestingar í sjávarútvegi óheimilar.

Meginregla FBK er frelsi í fjárfestingum, en hins vegar eru settar takmarkanir á eignaraðild útgerðarfyrirtækja bæði í FBK og NAFTA-samningunum. Væntanlega yrði einnig að semja um undanþágu fyrir Ísland vegna sjávarútvegsins.

d. Öryggisákvæði vegna erlendra fjárfestinga í orkulindum.

Hér gildir sama og í c-lið. Mögulegt ætti að vera að fá undanþágu vegna orkulinda þar eð slíkt ákvæði er í NAFTA-samningnum varðandi Mexíkó.

e. Öryggisákvæði vegna röskunar á fasteignamarkaði.

Hér gæti þurft að semja um sérstakar undanþágur vegna jarða og hlunninda.

f. Öryggisákvæði vegna röskunar á vinnumarkaði.

FBK og NAFTA-samningarnir gera ekki ráð fyrir sameiginlegum vinnumarkaði heldur vissu frelsi fyrir viðskiptamenn til þess að starfa í aðildarríkjum. Ákvæði á þessu sviði eru ekki líkleg til þess að valda Íslandi sérstökum erfiðleikum.

g. Framsal á ríkisvaldi

FBK og NAFTA-samningarnir virðast ekki fela í sér framsal á ríkisvaldi eða sérstakt vandamál fyrir Ísland á þessu sviði. Borið saman við EES-samninginn hafa sameiginlegar stofnanir litið verksvið.

Tafla 2.**Vöruviðskipti við Bandaríkin, Kanada og Mexíkó 1987-1992**

(í millj. kr., fob fyrir útflutning, cif fyrir innflutning/hlutfallstölur)

Bandaríkin	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Vöruútflutningur	9.677,9	8.372,6	11.435,5	9.176,9	11.504,7	10.038,8
	18,2%	13,6%	14,3%	9,9%	12,6%	11,4%
Vöruinnflutningur	4.367,1	5.185,8	8.823,3	13.949,5	13.100,0	8.012,1
	7,1%	7,5%	11,0%	14,4%	10,3%	8,3%

Kanada	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Vöruútflutningur	155,2	174,0	226,0	286,7	313,5	301,8
	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%	0,3%
Vöruinnflutningur	253,3	290,9	429,6	510,2	766,0	985,3
	0,4%	0,4%	0,5%	0,5%	0,8%	1,0%

Mexíkó	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Vöruútflutningur	0,8	0,1	0,1	2,6	51,4	17,6
	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,0%
Vöruinnflutningur	10,4	2,9	15,7	21,0	41,5	52,4
	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%

Tafla 3.**Nokkrar hagtölur fyrir Bandaríkin, Kanada, Mexíkó, Ísrael og Ísland**

	Bandaríkin	Kanada	Mexíkó	Ísrael	Ísland
Mannfjöldi (milljónir)	256,6	27,4	92,4	4,7	0,3
Verg þjóðarframleiðsla (milljarðar USD)	5.600	521	289	54,6	5,5
Þjóðarframleiðsla á mann	22.470	19.400	3.200	12.500	20.900
Innflutningur (milljarðar USD)	553	124	36,7	18,1	1,3
Þar af frá Bandaríkjunum		69%	69%	16%	9%
Útflutningur (milljarðar USD)	447	134	27	12,1	2,2
Þar af til Bandaríkjanna		75%	68%	30%	16%

Heimild: World Almanac 1994; Hagstofan. Tölur eiga við 1991-1993.

D. AFSTAÐA BANDARÍKJANNA, KANADA OG MEXÍKÓ

Í kafla B hér að framan var rakið hver svör Bandaríkjamanna hafa verið á undanförmum árum þegar hugmyndinni um fríverslunarsamning hefur verið hreyft. Að neðan eru hugleiðingar um hver yrði afstaða Bandaríkjanna gagnvart hugmyndinni um gerð fríverslunarsamnings, miðað við aðstæður og fyrri reynslu. Fyrst skal þó greint stuttlega frá bandarískri löggjöf á þessu sviði.

Samkvæmt bandarískum lögum (Trade and Tariff Act frá 1984) geta fríverslunarsamningar hlotið flýtimeðferð í þinginu. Þegar samningur fær þessa meðferð verður að afgreiða hann innan tiltekins frests og getur þingið ekki komið að breytingum. Ýmis skilyrði eru í þessum lögum, t.d. verður Bandaríkjaforseti að sýna fram á að tilteknir hagsmunir séu í húfi fyrir Bandaríkin. Samkvæmt lögnum er gangur málsins þessi (19 USC § 2112 & 2191):

1. Óskað er formlega eftir samningaviðræðum.
2. Könnunarviðræður fara fram (geta tekið nokkur ár).
3. Forsetinn tilkynnir þingnefndum beggja deilda þingsins að hann ætli í samningaviðræður.
4. Forsetinn hefur samráð við þingnefndirnar um viðræðurnar (þær geta tekið nokkur ár). Þingnefndirnar geta hafnað flýtimeðferð samningsins (svokallað „fast-track process“).
5. Forsetinn verður að tilkynna báðum þingdeildum um að hann ætli að gera samninginn með a.m.k. 90 daga fyrirvara.
6. Eftir að samningurinn hefur verið gerður sendir forsetinn þinginu lagafrumvarp um framkvæmd samningsins, greinargerð um nauðsynlegar ráðstafanir innan stjórnkerfisins, skýringar á því hvaða áhrif frumvarpið hefur á gildandi lög, hvernig samningurinn þjónar bandarískum hagsmunum og hvers vegna samningurinn sé nauðsynlegur og viðeigandi.
7. Um leið og frumvarpið er sent þinginu er það lagt fyrir báðar þingdeildir og vísað til nefnda.
8. Nefndir hafa 45 þingdaga til þess að taka afstöðu til frumvarpsins.

9. Eftir umfjöllun í nefndum verður þingið að greiða atkvæði um frumvarpið innan 15 þingdaga. Umræður eru takmarkaðar við 20 klst., sem skiptist jafnt milli meðmælenda og andmælenda. Engar breytingartillögur eru leyfðar.

Í B-kafla hér að framan var einnig getið um löggjöfina um framkvæmd NAFTA-samningsins („North American Free Trade Agreement Implementation Act“, 19 USC 3301, frá 8. desember 1993). Þar segir í 108. gr. að marghliða viðræður hafi ekki leitt til samninga sem fullnægi að öllu leyti viðskiptamarkmiðum Bandaríkjanna. Hér er væntanlega átt við Úrúgvæviðræðurnar, en þess ber þó að geta að þessi lög voru samþykkt áður en niðurstaða fékkst í þeim viðræðum 15. desember 1993. Í þessari sömu lagagrein er lýst markmiðum Bandaríkjanna við gerð frekari viðskiptasamninga. Þau eru að ná fram:

1. Hagstæðari markaðsaðgangi fyrir bandarískar vörur.
2. Jafnréttiskjörum og, þegar við á, jafnri samkeppnisstöðu fyrir bandaríska þjónustu og beina erlenda fjárfestingu bandarískra aðila.
3. Afnámi viðskiptahindrana fyrir vörur og þjónustu með stöðlum, prófunum, merkingum og vottunarskyldum.
4. Stefnu og framkvæmd við opinber innkaup sem mismunar ekki bandarískum vörum og þjónustu.
5. Afnámi annarra viðskiptahindrana fyrir bandarískar vörur og þjónustu og afnámi hindrana í beinum fjárfestingum bandarískra aðila.
6. Afnámi laga, stefnu og framkvæmd sem koma í veg fyrir eðlilegan markaðsaðgang, þ. á m. þegar erlend ríki leyfa einkafyrirtækjum að koma í veg fyrir samkeppni þannig að hindruð séu kaup þeirra á bandarískum vörum og þjónustu, á öðrum en viðskiptaforsendum.
7. Fullnægjandi og skilvirkri vernd hugverkaréttinda bandarískra aðila og sanngjörnum markaðsaðgangi fyrir Bandaríkjamenn sem byggja á hugverkavernd.
8. Afnámi erlendra útflutningsstyrkja og innanlandsstyrkja sem skekkja alþjóðviðskipti með bandarískar vörur og þjónustu eða skaða bandarískan iðnað.
9. Afnámi allra útflutningsskatta.
11. Afnámi laga, stefnu og framkvæmd sem hyglar útflutningi.
12. Eftirliti og lausn deilumála sem hvetur til þess að ofangreind atriði verði virt.

Framangreind markmið Bandaríkjanna í alþjóðaviðskiptum, ef þau nást fram í viðskiptasamningum á gagnkvæmisgrundvelli, virðast vel fara saman við íslenska hagsmuni.

Verður þá vikið að líklegum sjónarmiðum Bandaríkjanna við gerð fríverslunarsamnings við Ísland.

a. Umfang viðskiptanna

Viðskipti landanna eru lítil á bandarískum mælikvarða (sjá töflu 3, bls. 17 og töflur 5-6, bls. 38-39). Umfang þeirra eitt og sér myndi mæla gegn fríverslunarsamningi enda er gerð slíks samnings töluvert þung í vöfum eins og að framan hefur verið lýst. Að auki er embætti viðskiptafulltrúa Bandaríkjanna fremur fálíðað og mun ekki geta átt í viðræðum við mörg ríki í einu, að sögn fulltrúa Bandaríkjanna.

Á móti kemur að þar sem íslenskur útflutningur til Bandaríkjanna yrði aldrei mikill á þarlandum mælikvarða yrði hann ekki líklegur til að erta hagsmunaaðila í Bandaríkjunum.

b. Aðflutningsgjöld á Íslandi

Við gerð EES-samningsins voru fjáröflunartollar felldir niður á vörum frá aðildarríkjum samningsins en vörugjöld lögð á í staðinn. Tollar voru jafnframt lækkaðir á vörum frá Bandaríkjunum og eru þeir nú á bilinu 7,5 - 15%. Þessar nýju reglur eru bandarískum vörum í óhag og er samkeppnisstaða þeirra lakari en vara frá EES-löndum sem þessum tollum nemur. Aftur á móti eru tollar á íslenskum vörur í Bandaríkjunum mjög lágir. Viss hagar er því af gerð fríverslunarsamnings fyrir Bandaríkin að þessu leyti.

c. Aðgangur að innri markaði ESB

Hugsanlega er það kostur fyrir bandarísk fyrirtæki ef Ísland verður eina EES-landið utan ESB. Vera má að til sé sú framleiðsla sem ber tiltölulega háa tolla í Evrópusambandinu, bæði á fullunninni vöru og aðföngum. Þá gæti verið hagstætt að fjárfesta á Íslandi, flytja aðföng inn tollfrjálst, vinna þau frekar hér þannig að upprunareglum sé fullnægt og flytja síðan út til Evrópusambandsins. Bandarísk fyrirtæki eiga þó einnig þann kost að fjárfesta í einhverju ESB-landinu, sem öll reyna að laða til sín fjárfestingar erlendis frá.

d. Ákjósanlegt fordæmi

Samningur við Ísland gæti verið nokkurs konar prófsteinn á útfærslu fríverslunarsamninga Bandaríkjanna og þannig haft aukið vægi. Slíkur fríverslunarsamningur gæti hugsanlega haft fordæmisgildi gagnvart öðrum Evrópuríkjum eða smærri ríkum annars staðar.

e. Hvalamálið

Sú stefna íslenskra stjórnvalda að hefja hvalveiðar á ný kynni að hafa áhrif á samningaviðræður við Bandaríkin.

f. Stjórnmalaleg sjónarmið

Vegna smæðar íslenska markaðarins eru stjórnmalaleg sjónarmið líkleg til þess að ráða afstöðu Bandaríkjamanna til fríverslunarsamnings við Ísland. Stjórnmalaleg sjónarmið hafa ekki síður verið mikilvæg en viðskiptaleg, jafnvel ráðandi, við gerð fyrri fríverslunarsamninga Bandaríkjanna, við Ísrael, Kanada og Mexíkó. Varnarsamstarf við Bandaríkin hefur verið farsælt í hálfu öld. Nú þegar mikilvægi varnarsamstarfsins fer minnkandi er hugsanlegt að eðlilegt þyki að nánara viðskiptasamstarf komi að einhverju leyti í staðinn.

Í A-kaflanum hér að framan sagði frá því að Gunnar Snorri Gunnarsson, skrifstofustjóri viðskiptaskrifstofu utanríkisráðuneytisins, og formaður nefndarinnar fóru til Washington og Ottawa 1.-5. nóvember 1993. Þeir áttu fundi með eftirfarandi embættismönnum:

1. Joanna Shelton (Deputy Assistant Secretary for Trade and Commercial Affairs) í bandaríska utanríkisráðuneytinu.
2. Franklin Vargo (Deputy assistant Secretary for Europe) í bandaríska viðskiptaráðuneytinu.
3. Peter F. Allgeier (Assistant U.S. Trade representative for Europe and the Mediterranean) á skrifstofu viðskiptafulltrúa Bandaríkjanna.

Í kanadíska utanríkisráðuneytinu:

4. R.A. Kilpatrick (Deputy Minister for International Trade and Associate Under-Secretary of State for External Affairs).
5. Robert G. Clark (Deputy Chief Negotiator, North American Free trade Negotiations).
6. Jim Curtis, yfirmann GATT-samningaviðræðna.

Á þessum tíma, í nóvember 1993, var NAFTA-samningurinn fyrir Bandaríkjaþingi, Úrúgvæviðræðurnar voru í fullum gangi og óvíst var með stuðning hins nýja forsætisráðherra Kanada við NAFTA-samninginn óbreyttan. Á þessum tíma höfðu hvorki bandarísk eða kanadísk stjórnvöld mótað afstöðu til frekari fríverslunarsamninga. Fulltrúi bandaríska utanríkisráðuneytisins taldi þó eðlilegt fyrir sitt leyti að þau Evrópuríki utan ESB sem vildu gerðust aðilar að NAFTA í framtíðinni, sæktu um.

Fulltrúar Bandaríkjanna töldu að ekki yrði tímabært að hefja viðræður um fríverslunarsamning fyrir en þingmeðferð bæði NAFTA- og Úrúgvæsamninganna yrði lokið. Jafnframt bentu þeir á að auðveldara væri að taka á tvíhliða viðskiptamálum landanna með samningum sem þyrftu ekki þingmeðferð, eins þung í vöfum og hún væri í þeirra stjórnkerfi.

Fulltrúar Kanada töldu ólíklegt að viðræður hefjist um stækkun NAFTA fyrir en að

einhverjum tíma liðnum eftir gildistöku.

Ekki er vitað um afstöðu Mexíkó gagnvart útvíkkun NAFTA-samningsins til austurs. Chile hefur lýst áhuga á gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin eða NAFTA-aðild og hefur Bandaríkjastjórn tekið jákvætt undir slíkar viðræður þótt ákvörðunar sé ekki að vænta fyrr en síðar á þessu ári eða eftir næstu áramót.

E. SAMSKIPTI VIÐ EVRÓPUSAMBANDIÐ

Samningurinn um Evrópska efnahagssvæðið felur ekki í sér tollabandalag. Hann hindrar ekki að Ísland geri fríverslunarsamninga við ríki utan EES-svæðisins. Í formálsorðum EES-samningsins segir m.a.:

...samningur þessi takmarkar hvorki sjálfræði samningsaðila til ákvarðanatöku né rétt þeirra til að gera samninga, samanber þó ákvæði samnings þessa og takmarkanir sem leiðir af reglum þjóðaréttar.

Í EES-samningnum eru ítarleg ákvæði um tæknilega staðla. Staðlar eru almennt ekki samræmdir milli Bandaríkjanna og Evrópu. Hins vegar veitir NAFTA-samningurinn aðildarríkjum rúmt svigrúm til þess að ákveða eigin staðla. T.d. segir í 1. mgr. 904. gr.:

Sérhvert aðildarríki getur skv. þessum samningi samþykkt, haldið eða beitt hvers konar stöðlum, þ. á m. stöðlum sem varða öryggi, vernd á lífi eða heilsu manna, dýra og plantna, umhverfið eða neytendur, og gripið til hvers konar annarra aðgerða til þess að framfylgja þeim og framkvæma. Slíkar aðgerðir mega m.a. ná til þess að banna innflutning á vöru frá öðru aðildarríki eða þjónustu frá þjónustuveitanda í öðru aðildarríki sem uppfyllir ekki viðkomandi skilyrði eða prófunarkröfur aðildarríkisins.

Samkvæmt þessu ætti aðild að NAFTA-samningnum geta farið saman við EES-aðild Íslands. Ísland mætti beita stöðlum EES-samningsins gagnvart innflutningi frá Bandaríkjunum svo framarlega sem öðrum ríkjum eru ekki veitt betri kjör. Í NAFTA-samningnum er ákvæði um að ekki megi mismuna með stöðlum gagnvart eigin framleiðslu eða innflutningi frá þriðja ríki.

Evrópusambandið hefur gert skýrslu um NAFTA-samninginn (COM(93)188, dags. 12. maí 1993). Evrópuþingið hefur einnig fjallað um samninginn (þingskýrsla A3-0378/92). Meginniðurstöður skýrslunnar frá 12. maí eru eftirfarandi.

NAFTA-samningurinn er sagður frábrugðinn þeim viðskiptasamningum sem þekkjast

í Evrópu. Áhrif hans á aðildarríkin, Evrópusambandið og á önnur ríki eru sögð stjórnmálaleg, viðskiptaleg og varða fjárfestingar. Til skemmri tíma eru áhrifin talin lítil fyrir Evrópusambandið. Hins vegar til lengri tíma litið er ekki talið útilokað að NAFTA-samningurinn gæti haft áhrif á útflutning til Bandaríkjanna og Kanada. Gagnvart Mexíkó myndi samningurinn væntanlega ekki hafa áhrif fyrr en frekari þróun hefur átt sér stað í mexíkönskum framleiðslu- og viðskiptaháttum.

Hins vegar er talið líklegt að NAFTA-samningurinn muni hafa áhrif á stjórnmálaleg samskipti ESB við Mexíkó. Iðnþróunarstig Mexíkó er talið munu færast nær stígi hinna aðildarríkjanna að NAFTA og samskipti Mexíkó við hin Norður-Ameríkuríkin verða mikilvægari. Samskipti ESB við Mexíkó gætu einnig orðið mikilvægari sem mótvægi við þau.

Með því að ná tollfrjálsum aðgangi að einum mikilvægasta markaði heims er Mexíkó orðinn einn ákjósanlegasti staðurinn til þessa að fjárfesta. Gert er ráð fyrir að fjárfestingar þar af hálfu Evrópusambandsins muni halda áfram að aukast.

Í skýrslu framkvæmdastjórnar ESB um NAFTA er gagnrýnt að fyrirtæki í erlendri eigu standa betur ef eigendurnir eru ríkisborgara NAFTA-ríkja. Niðurstaða skýrslunnar er að mestu hver áhrif NAFTA-samningsins fyrir ESB eru talin verða á samskipti þess við Mexíkó og eru þau áhrif almennt séð jákvæð.

Ekki er víst að margar hliðstæðar séu í samskiptum ESB við NAFTA annars vegar og við Ísland sem aðildarríki bæði að EES og NAFTA hins vegar. Þó má benda á það sem kom fram í ofangreindri skýrslu um að ákjósanlegra verði nú að fjárfesta í Mexíkó vegna tollfrjáls aðgangs þar að Bandaríkjamarkaði.

Rétt er að minna á þingsályktun Alþingis um tvíhliða samskipti við Evrópubandalagið frá 5. maí 1993. Hún hljóðar svo:

Alþingi ályktar að í framhaldi af gerð samnings um Evrópska efnahagssvæðið skuli teknar upp viðræður við Evrópubandalagið um tvíhliða samskipti þess og Íslands, einkum með hliðsjón af því að Austurríki, Finnland, Noregur og Svíþjóð hafa sótt um aðild að bandalaginu. Því felur Alþingi ríkisstjórninni að undirbúa slíkar viðræður um hugsanlegan tvíhliða samning og tilkynna framkvæmdastjórn Evrópubandalagsins um þennan vilja Alþingis.

Á meðan aðild Íslands að Evrópusambandinu er ekki í sjónmáli er ekkert því til fyrirstöðu að Ísland geri fríverslunarsamning við Bandaríkin, ef vilji er fyrir hendi af beggja hálfu. Slíkur samningur myndi hins vegar ekki samrýmast aðild að Evrópusambandinu, enda um tollabandalag að ræða. Ef til slíkrar aðildar kæmi einhvern tímann í framtíðinni yrði því að semja upp á nýtt um suma þætti fríverslunarsamningsins eða segja honum upp, líkt og Austurríki, Finnland, Noregur og Svíþjóð munu segja upp EFTA-aðild sinni við inngönguna í ESB.

1992	EES	NAFTA
Fólksfjöldi	372,3 millj.	372,0 millj.
Verg landsframleiðsla	7.501 milljarðar USD	6.581 milljarðar USD
Flatarmál	3,6 millj. km ²	21,3 millj. km ²
Innflutningur*	1.679,5 milljarðar USD	723,8 milljarðar USD
Útflutningur*	1.615,9 milljarðar USD	586,2 milljarðar USD
Viðskiptajöfnuður	-63,6 milljarðar USD	-137,6 milljarðar USD
Útflutningur á mann	3.878 USD	1.683 USD

* Utanríkisverslun milli aðildarríkja meðtalin. Heimild: EFTA Bulletin.

F. ÁHRIF ÚRÚGVÆSAMNINGSINS

Áður hefur komið fram að Bandaríkin vildu ljúka við gerð Úrúgvæsamningsins og lagasetningu í því sambandi áður en þau hefja samningaviðræður um gerð frekari fríverslunarsamninga eða stækkun NAFTA. Það er skiljanleg afstaða út frá mörgum sjónarhornum. Ein mikilvægasta ástæðan er sú að Úrúgvæsamningurinn fjallar um mörg þau sömu mál sem fríverslunarsamningar fjalla um: Lækkun tolla, frjáls þjónustuviðskipti, afnám tæknilegra viðskiptahindrana, frjálsari markaðsaðgang, hugverkaréttindi og stofnanir til lausnar deilumála.

Samkomulag tókst í Úrúgvæviðræðunum 15. desember 1993. Tollar lækka á iðnaðarvörum sumpart samkvæmt almennum reglum og sumpart samkvæmt tvíhliða viðræðum aðildarríkja. Sjávarafurðir falla undir síðari hópinn. Tollalækkun, sem eitt aðildarríki veitir öðru, gildir jafnframt gagnvart öllum, samkvæmt bestu kjara reglu GATT-samningsins. Tilboðum um tollalækkunir var skilað inn í desember s.l., en sum ríki, þ.m.t. Bandaríkin, Japan og Kanada, héldu áfram samningaviðræðum sín á milli.

Skrifstofa GATT hefur slegið á ávinninginn fyrir Ísland af þessum tvíhliða viðræðum. Niðurstöðurnar eru eftirfarandi:

Bandaríkin (viðmiðunarár: 1989)

Sjávarafurðir: . . . . . Óvegin tollalækkun: 42,7%; vegin: 99,1%.

Iðnaðarvörur: . . . . . Óvegin tollalækkun: 32,6%; vegin: 16,2%.

Sjávarafurðir og iðnaðarvörur alls: . . . . . Óvegin tollalækkun: 33,2%; vegin: 68,5%.

Kanada (viðmiðunarár: 1988)

Sjávarafurðir: . . . . . Óvegin tollalækkun: 33,7%; vegin: 33,7%.

Iðnaðarvörur: . . . . . Óvegin tollalækkun: 44,8%; vegin: 44,2%.

Sjávarafurðir og iðnaðarvörur alls: . . . . . Óvegin tollalækkun: 44,5%; vegin: 40,1%.

Ekki hefur verið reiknað út hversu miklir tollar voru greiddir af íslenskum sjávarafurðum á viðmiðunarárunum. Tölur eru hins vegar til fyrir Bandaríkin árið 1991 sem geta gefið einhverja vísbendingu (sjá töflu 11, bls 77). Í Bandaríkjunum voru greiddir 1,026

millj. dala í tolla af sjávarafurðum. Miðað við sams konar útflutning og 1989 myndu tollgreiðslur lækka um 1 millj. í 10 þús. dali eftir að Úrúgvæsamningurinn hefur komið til framkvæmda.

Minnt skal á í þessu sambandi að tollar á þeim sjávarafurðum, sem hér um ræðir, eru almennt lágir í Bandaríkjunum og Kanada. Útflutningur iðnaðarvara til Bandaríkjanna og Kanada bera yfirleitt hærri tolla en sjávarafurðir (sjá töflur 11 og 12, bls. 77 og 87).

Miðað við framangreindar tölur og með þeim fyrirvara að endanlegir útreikningar liggur ekki fyrir á ávinningi Íslands af Úrúgvæsamningnum þá virðist allt benda til þess að tollar á íslenskum útflutningi til Bandaríkjanna myndu ekki lækka verulega með gerð fríverslunarsamnings enda er stærsti hlutinn sjávarafurðir. Tollalega séð myndi ávinningurinn fyrst og fremst felast í þeim auknu útflutningstækifærum sem gætu skapast fyrir unnar afurðir sem bera almennt hærri tolla en hráefni sjávarafurða.

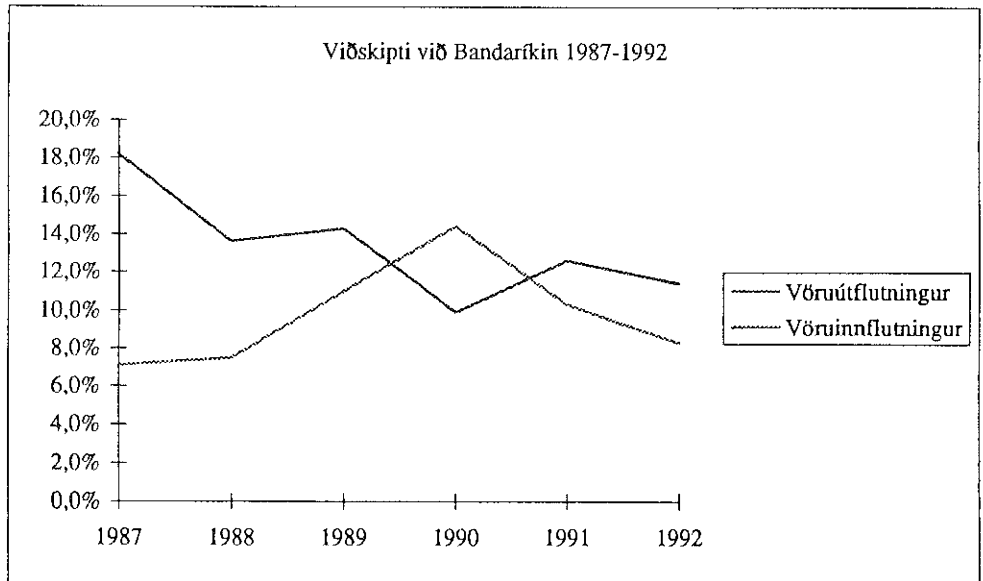
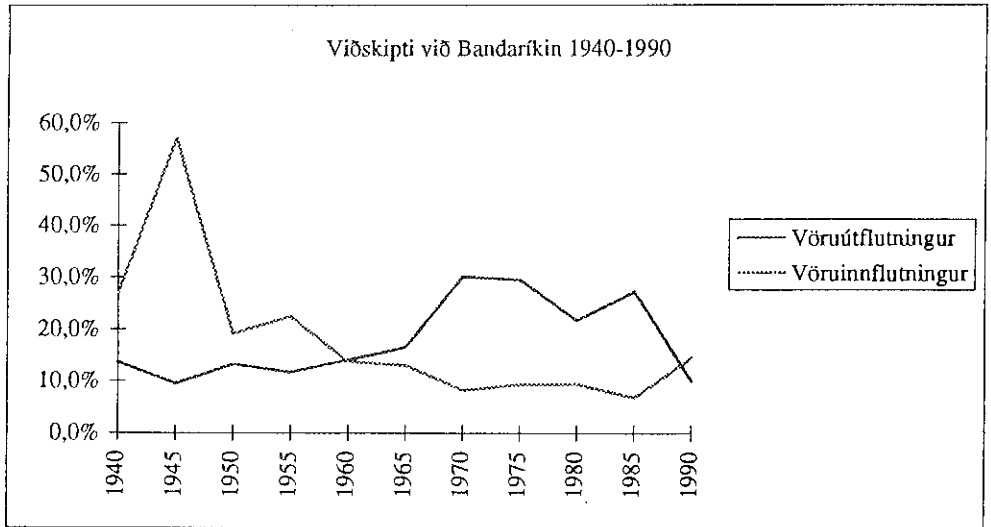
Einnig á öðrum sviðum mun Úrúgvæsamningurinn greiða fyrir milliríkjavíðskiptum milli Íslands og Bandaríkjanna, Kanada og Mexíkó. Hann nær m.a. til þjónustuvíðskipta, tæknilegra staðla o.fl. sem fyrr segir. Ekki hefur gefist tækifæri til þess í þessari úttekt að skoða nákvæmlega áhrif þessara þátta Úrúgvæsamningsins á samskipti Íslands við Norður-Ameríkuríkin. Það breytir því ekki að fríverslunarsamningur við þessi ríki myndi væntanlega skapa svigrúm til þess að tryggja enn betur markaðsaðgang fyrir íslenskar vörur og þjónustu og auk þess veita betri kjölfestu fyrir víðskipti ríkjanna.

Tafla 4.

**Vöruviðskipti við Bandaríkin
sem hlutfall af heildarvöruviðskiptum Íslendinga**

	1940	1945	1950	1955	1960	1965	1970	1975	1980	1985	1990
Vöruútflutningur	13,6%	9,5%	13,2%	11,7%	14,1%	16,5%	30,0%	29,3%	21,6%	27,1%	9,9%
Vöruinnflutningur	26,6%	57,0%	19,1%	22,4%	13,7%	13,0%	8,2%	9,3%	9,4%	6,8%	14,4%

	1987	1988	1989	1990	1991	1992
Vöruútflutningur	18,2%	13,6%	14,3%	9,9%	12,6%	11,4%
Vöruinnflutningur	7,1%	7,5%	11,0%	14,4%	10,3%	8,3%

G. VIÐSKIPTI ÍSLANDS VIÐ BANDARÍKIN, KANADA OG MEXÍKÓ

1. Sögulegt yfirlit

Þótt Íslendingar hafi fyrst átt í viðskiptum í Ameríku um árið 1000 er það fyrst í fyrri heimsstyrjöldinni að viðskipti Íslands og Bandaríkjanna hefjast svo að um muni vegna erfiðleika á innflutningi frá Evrópu. Á árunum 1916-1920 var útflutningurinn til Bandaríkjanna þannig 5,5% af heildarútflutningnum en innflutningurinn 22,5% af heildarinnflutningnum. Árið 1918 var útflutningurinn til Bandaríkjanna kominn upp í um 15% af heildarútflutningi Íslands en innflutningurinn þaðan var um þriðjungur af heildarinnflutningnum. Viðskiptin milli landanna minnkuðu mjög mikið á árunum milli fyrri og síðari heimsstyrjaldarinnar en byrjuðu að aukast aftur skömmu fyrir síðari heimsstyrjöldina. Á árunum 1936-1940 var útflutningurinn til Bandaríkjanna þannig kominn upp í 10,5% af heildarútflutningnum og innflutningurinn þaðan upp í 6,8% af heildarinnflutningnum.

Á heimsstyrjaldarárunum 1941-1945 jókst útflutningurinn til Bandaríkjanna aðeins lítið eitt, var 11,4% af heildarútflutningnum, enda var útflutningi sjávarafurða þá beint til Bretlands (82,8%). Innflutningurinn frá Bandaríkjunum margfaldaðist hins vegar og urðu Bandaríkin helsta innkaupaland Íslendinga (49,6% af heildarinnflutningnum). Á sama tímabili komu 9,3% af heildarinnflutningnum frá Kanada en frá Bretlandi 36,6%. Ef aðeins er litið á árin 1943 og 1944 komu jafnvel 2/3 af heildarinnflutningnum til Íslands frá Bandaríkjunum. Samningur Íslendinga og Bandaríkjamanna frá 21. nóvember 1941 varðandi láns- og leiguaðstoð í þágu varna Íslands greiddi mjög fyrir utanríkisviðskiptum Íslands á stríðsárunum. Þá gerðu löndin með sér tvíhliða viðskiptasamning árið 1943 þar sem gert var ráð fyrir bestu kjörum í viðskiptum.

Eftir styrjöldina lækkaði hlutfall útflutningsins til Bandaríkjanna nokkuð en fór síðan upp í 17,4% á árunum 1951-1955. Það lækkaði svo á nýjan leik. Frá og með tímabilinu 1966-1970 jókst útflutningurinn þó fyrir alvöru. Hann var 36,7% af heildarútflutningnum 1971 og var 20-30% á hverju fimm ára tímabili til og með 1986. Síðan hefur útflutningurinn minnkað jafnt og þétt, var aðeins 9,9% af heildarútflutningnum 1990 en fór síðan upp í 12,6% 1991 og 16,0% 1993.

Eftir heimsstyrjöldina síðari lækkaði einnig hlutfall innflutnings frá Bandaríkjunum, var þannig rösk 20% á árunum 1946-1950 og 1951-1955 og lækkaði síðan jafnt og þétt. Hefur hlutfallið verið innan við 10% af heildarinnflutningnum á hverju fimm ára tímabili frá og með 1971-1975. Innflutningshlutfallið hefur þó aukist nokkuð á allra síðustu árum, var þannig 10,9% 1989, 14,4% 1990 og 12,6% 1991 en féll síðan í 8,3% 1992.

Nefna má að Marshallaðstoðin hafði áhrif varðandi kaup Íslendinga á bandarískum vörum á árunum 1948 - 1952. Eftir að Ísland varð fullgildur aðili að GATT 1968 og tvíhliða viðskiptasamningurinn féll úr gildi hafa viðskipti landanna verið byggð á GATT-samningnum sem yfir 100 ríki eiga nú aðild að. Tókst að ná fram tollalækkunum á íslenskum útflutningsvörum í Kennedyviðræðunum, sem lauk 1967, og Tókýóviðræðunum, sem lauk 1979. Áttundu viðræðurnar, Úrúgvæviðræðurnar, hafa staðið frá 1986.

Bandaríkin hafa um langt skeið verið einn aðalmarkaður Íslendinga fyrir fryst botnfiskflök. Af öðrum sjávarafurðum, sem fluttar hafa verið þangað, má nefna humar, rækjur og hörpuðisk, svo og ýmsar tegundir lagmetis. Einnig má nefna ferskan fisk á síðari árum. Þar hefur verið góður markaður fyrir íslenskar ullarvörur sem hafa verið helsta iðnaðarvaran. Einnig má nefna vélar og tæki í sjávarútvegi og húsgögn. Af landbúnaðarvörum hefur ostaútflutningur verið áberandi.

Innflutningur frá Bandaríkjunum hefur verið mjög fjölbreytilegur. Má nefna vindlinga, vélar og tæki, farartæki og ávexti.

Lengst af hafa Íslendingar flutt miklu meira út til Bandaríkjanna en þeir hafa flutt þaðan (sjá töflu 4, bls. 28).

Í samantekt landsnefndar Alþjóðaverslunarráðsins á Íslandi 1986 kom ýmislegt fróðlegt fram um viðskipti Íslands og Bandaríkjanna 1984. Þar sést að tollur af íslenskum útflutningi til Bandaríkjanna var aðeins 2% af útflutningsverðmætinu. Þegar litið var á sjávarafurðir einar var tollurinn af útflutningsverðmæti þeirra aðeins um 1%. Af verðmæti landbúnaðarafurða var tollurinn um 7%. Flestar landbúnaðarvörur voru tollfrjálsar eða báru lága tolla en tollur á ostum var hins vegar rösk 9%. Tollur af iðnaðarvörum var hæstur eða rösk 11% af verðmæti. Á rúmlega 36% af útflutningsverðmæti íslenskrar vöru var enginn tollur lagður. Samkvæmt þessu var talið ljóst að framleiðendur íslenskrar iðnaðarvöru mundu aðallega njóta góðs af því ef tækist að lækka tollana í Bandaríkjunum. Bent var á að gott verð gæti fengist fyrir íslenskar vörur í Bandaríkjunum. Athyglisvert er að í samantektinni kom fram að tollar á verðmæti innflutnings frá Bandaríkjunum hér á landi voru 18% eða

miklu hærrí en tollar í Bandaríkjunum (2% af útflutningsverðmætinu eins og áður segir). Í tölum voru tollarnir af útflutningnum til Bandaríkjanna á árinu 1984 129 millj. ísl. kr. eða 4 millj. dala en tollur af innflutningnum frá Bandaríkjunum 323 millj. kr. eða 10 millj. dala. Ef miðað hefði verið við verndartolla við innflutning til Íslands eingöngu eins og gert hefur verið við innflutning frá EB-og EFTA-ríkjum hefði niðurfelling verndartolla aðeins numið 20 millj. kr. eða 0,6 millj. dala, þ.e. sjö sinnum lægri fjárhæð en niðurfelling tolla af íslenskum vörum í Bandaríkjunum. Ekki er við því að búast að unnt hefði verið að fella niður tolla á bandarískum vörum í ríkara mæli en gagnvart fríverslunarríkjunum í Evrópu.

2. Fríverslunarsamningar Bandaríkjanna við önnur ríki

Sumt af því sem hér segir var rakið í kafla B að framan.

Árið 1983 gerðu Bandaríkin fríverslunarsamninga við nokkur ríki á Karíbahafi og í Mið-Ameríku þar sem þessum þróunarlöndum voru veitt einhliða fríðindi af hálfu Bandaríkjanna. eru samningar þessir því eins konar þróunaraðstoð og verður ekki fjallað nánar um þá hér.

Í nóvember 1983 ákváðu stjórnvöld í Bandaríkjunum og Ísrael að hefja viðræður um tvíhliða fríverslunarsamning. Viðræðurnar tóku röskt ár, stóðu frá janúar 1984 - febrúar 1985. Samningurinn var áritaður í mars 1985 en formlega undirritaður 22. apríl 1985 og hefur síðan gengið í gildi. Samningurinn tekur til iðnaðarvæðna eins og fríverslunarsamningar Íslands við Evrópuríkin. Athyglisvert er hins vegar að tollar eru felldir niður á landbúnaðarafurðum og stefnt er að frjálsræði í þjónustuviðskiptum á grundvelli sérstakrar yfirlýsingar. Yfirlýsingin er ekki lagalega bindandi. Ýmis sérákvæði eru í samningnum sem er lýst í ítarlegu máli í samantekt landsnefndar Alþjóðaverslunarráðsins á Íslandi frá 19. febrúar 1986.

Fríverslunarsamningur Bandaríkjanna og Kanada gekk í gildi 1. janúar 1989. Samningurinn hafði verið undirritaður ári fyrr eða 2. janúar 1988. Könnunarviðræður höfðu hafist tveim árum áður eða í febrúar 1986 en samningaviðræður síðan tekið við. Áður en viðræður hófust höfðu farið fram óformlegar þreifingar milli aðila og stóðu þær langan tíma. Samningurinn tekur ekki aðeins til niðurfellingar tolla á iðnaðarvörum á ákveðnu aðlögunartímabili heldur nær hann einnig til landbúnaðarvæðna, m.a. niðurfellingar tolla, svo og frelslis í þjónustuviðskiptum. Reglurnar um landbúnaðarvörur eru því í aðalatriðum frábrugðnar ákvæðum fríverslunarsamninga Íslands gagnvart EFTA- og ESB-ríkjunum og ákvæðum EES-samningsins, en þessir samningar ná ekki til landbúnaðarvæðna (nema fáeinna uninna

landbúnaðarvara).

Hinn 1. janúar 1994 gekk fríverslunarsamningur Norður-Ameríku (NAFTA) í gildi, þ.e. fríverslunarsamningur milli Bandaríkjanna, Kanada og Mexíkó en íbúar þeirra ríkja eru um 370 milljónir manna eða álíka margir og íbúar EES-ríkjanna. Samningnum svipar efnislega mjög til fríverslunarsamnings Bandaríkjanna og Kanada. Ákvæði, sem snerta viðskipti Bandaríkjanna og Kanada, hafa þó verið endurskoðuð um sumt. Fríverslunarsamningur Norður-Ameríku gengur lengra en fríverslunarsamningur Bandaríkjanna og Kanada á sviði þjónustu, flutninga á landi, hugverkaréttar og opinberra innkaupa en geymir sömu reglur og í fríverslunarsamningi Bandaríkjanna og Kanada á sviðum eins og landbúnaði og orkumála. Þar við bætast samningsákvæði um tengsl Bandaríkjanna og Mexíkó annars vegar og tengsl Kanada og Mexíkó hins vegar.

Ekki er sérstakt ákvæði í samningnum sem heimilar öðrum ríkjum að gerast aðilar að NAFTA-samningnum á einfaldan hátt svipað og verið hefur í GATT. Hins vegar er hann almennt orðaður og geta öll ríki heims gerst aðilar að honum, sem gildir ekki um FBK-samninginn. Sérákvæði sem varða einstök ríki eru í viðaukum við NAFTA-samninginn. Semja þyrfti um aðild við núverandi aðildarríki og bera undir þing allra landanna þriggja. Er ferlið því hugsanlega flóknara en ef gera ætti eingöngu fríverslunarsamning milli Íslands og Bandaríkjanna.

3. Viðskipti Íslands við Bandaríkin

Á töflunum sem fylgja skýrslu þessari kemur fram ítarlegt yfirlit yfir viðskipti Íslands við Bandaríkin. Á töflu 4 (bls. 28) kemur m.a. fram að útflutningur Íslands til Bandaríkjanna 1987-1992 hefur verið um 10-18% af heildarútflutningi en innflutningur á sama tíma var um 7-14%. Útflutningur árið 1993 nam kr. 15 milljörðum (16% heildarútflutnings) en innflutningur kr. 8,5 milljörðum (9% heildarinnflutnings).

Viðskiptajöfnuðurinn hefur verið Íslandi í hag s.l. 30 ár (fyrir utan árið 1991 vegna flugvélakaupa). Miðað við einstök lönd hafa Bandaríkin verið 2. eða 3. mikilvægasti útflutningsmarkaður Íslands, á eftir Bretlandi og Þýskalandi, 1990-1992. Íslendingar fluttu mest frá Bandaríkjunum bæði árin 1990 og 1991 en 1992 urðu Bandaríkin í 5. sæti (m.a. vegna innflutnings á olíuvörum frá Noregi).

Um 90% útflutnings til Bandaríkjanna hafa verið sjávarafurðir en 1990-1992 hafa vélar og tæki verið á bilinu 45-75% innflutnings frá Bandaríkjunum. Tollar á íslenskum útflutningi

til Bandaríkjanna eru að vísu ekki mjög háir en nokkuð breytilegir eftir vörutegundum (sjá töflu 11, bls. 77). Á árinu 1991 voru greiddar samtals \$1,5 millj. í tolla (um kr. 106 millj. á gengi í mars 1994) af íslenskum vörum. Sú fjárhæð svarar til 0,7% af verðmæti útflutnings til Bandaríkjanna. Tollar voru 7,5% af útflutningsverðmæti landbúnaðarvara, 0,6% af sjávarafurðum og 1,5% af öðrum vörum. Þessar tölur gefa hins vegar villandi mynd af hugsanlegum ávinningi af gerð fríverslunarsamnings vegna þess að tollar á einstökum vörum geta verið mjög háir og hindrað viðskipti með þær. Algengir tollar á unnum sjávarafurðum eru á bilinu 10-15%. Tollar á fiskstautum í raspi, eins og Coldwater selur í Bandaríkjunum, eru 15% en á sumum tegundum lax í loftþéttum umbúðum 12,5%. Tollar á netum, eins og Hampiðjan myndi velja selja til Bandaríkjanna eru 17%. Svo háir tollar hindra slíkan útflutning.

Þrátt fyrir minni útflutning Bandaríkjamanna eru tolltekjur mun hærrí á Íslandi en í Bandaríkjunum. Á árinu 1991 borguðu íslenskir innflytjendur rúmlega kr. 865 millj. í tolla (USD 14,6 millj. á meðalgengi 1991), þ.e. tífalt hærrí upphæð (sjá töflu 15, bls. 109). Þegar breytingarnar á tollalögunum tóku gildi í kjölfar EES-samningsins minnkuðu tollarnir hins vegar í rúmlega kr. 200 millj. miðað við innflutningstölur 1991 vegna upptöku vörugjalda í staðinn (miðað við 7,5% toll).

Viðskipti Íslands og Bandaríkjanna 1991 eru sem hér segir (sjá töflur 5 og 6, bls. 38-9):

Fluttar voru út vörur til Bandaríkjanna fyrir 11,5 milljarða króna og var útflutningurinn þangað 12,6% af heildarútflutningnum samkvæmt verslunarskýrslum. Miðað við meðalgengi var verðmæti útflutningsins um 195 milljónir Bandaríkjadala fob. Samkvæmt bandarískum skýrslum var verðmætið 209 milljónir dala cif.

Samkvæmt bandarísku heimildunum var meðaltollur af útflutningsverðmætinu 0,7% og hefur því lækkað úr 2% 1984 (sjá töflu 11, bls. 77). Sjávarafurðir voru 88,1% af heildarútflutningnum og var meðaltollur af þeim 0,6%. Landbúnaðarvörur í þrengri merkingu samkvæmt bandarísku heimildunum (sjávarafurðir ekki taldar með og heldur ekki unnar landbúnaðarvörur samkvæmt 17., 19. og 22. kafla tollskrárinnar, þ.e. sælgæti, kex, drykkjarvörur og vín) voru aðeins 0,4% af heildarútflutningnum. Meðaltollurinn af landbúnaðarvörum var 7,5%. Af einstökum vörum var aðeins tilgreindur tollur á ostum, 10%.

Iðnaðarvörur í víðari merkingu (áðurgreindar unnar landbúnaðarvörur samkvæmt 17., 19. og 22. kaflar tollskrárinnar taldir með) voru 11,5% af heildarútflutningnum. Tollarnir á iðnaðarvörum hafa verið háir á þrjónavörum úr ull, 20%, ullarteppum, 15%, og lopa og bandi,

9%, auk þess sem einhver magntollur hefur bæst við aðrar vörur en lopa og band. Samkvæmt bandarískum skýrslum var hins vegar meðaltollur af útfluttum iðnaðarvörum frá Íslandi 1991 einungis 1,5%.

Af einstökum sjávarafurðum, sem Íslendingar fluttu út til Bandaríkjanna, má nefna að af ferskum eða kældum fiski er meðaltollur 0,0%. Hér undir féllu aðallega lax og ýsa, sem Íslendingar fluttu út til Bandaríkjanna. Á karfa var tollurinn 1,1 sent á kg. Á frystum fiski var meðaltalstollur einnig 0,0%. Aðallega var hér um að ræða lúðu en einnig hrogn og lifur. Meðaltalstollur á útfluttum fiskflökum, nýjum eða kældum, var 0,6%. Aðallega var hér um að ræða ýsuflök með 4,134 sent/kg sem samsvarar 0,6% verðtolti. Af aðalútflutningsvörurni eða nær þriðjungi af útflutningnum, frystum flökum, var meðaltollurinn 0,6%. Aðalvaran í þeim flokki voru óroðflett fryst þorskflök með 4,134 sent/kg sem samsvarar 0,7% verðtolti. Sami magntollur var á frystum ýsu- og ufsaflökum. Verðtollur á ýsuflökunum reyndist sá sami og á þorskflökunum, 0,7%, en á ufsaflökunum reyndist verðtollurinn 1,2%. Reyktur lax var í 5% tolli en saltaður lax í 3% tolli. Enginn tollur var á blautverkuðum saltfiski eða saltfiskflökum. Þá var enginn tollur á humri, rækjum og hörpuðiski og heldur ekki á lýsi. Á grásleppuhrognum var 2,5% tollur.

Sé litið á einstakar iðnaðarvörur, sem Íslendingar fluttu út til Bandaríkjanna, sést að sælgæti er í 7% tolli, vatn tollfrjálst, vodka með 67,6 senta magntoll á lítrann, málning í 3,1% tolli, plastkassar í 3,0% tolli, lopi og garn í 9% tolli, fiskinet í 17,0% tolli, ullarteppi með 4,4 sent/kg og 15%, þrjónavörur í 61. flokki tollskrárinnar með 18,7% meðaltoll og vogir með 4,4% tolli.

Hér hafa verið nefndir tollar á ýmsum útflutningsvörum Íslands til Bandaríkjanna á árinu 1991 og einkum vikið að tollum þar sem eitthvað kveður að útflutningi. Ber þeim tölum um flest saman við eldri upplýsingar um tolla sem viðskiptaráðuneytið lét gera á sínum tíma. Nú er meðaltal tolla á útfluttum iðnaðarvörum hins vegar miklu lægra eða 1,5% af verðmæti en var talið rösk 11% 1984. Skýringin getur falist í breytingu á útflutningi. Til dæmis er miklu minna flutt út til Bandaríkjanna nú af ullarvörum en áður var en þær vörur bera háa tolla. Þegar tollatölur voru nefndar hér að framan voru einnig nefndar nokkrar tölur þar sem tollarnir voru mjög háir en útflutningur lítill. Þar sem tollar eru mjög háir getur slíkt að sjálfsögðu spillt fyrir útflutningi og jafnvel komið í veg fyrir hann. Rétt er og að undirstrika að meðaltöl tolla segja ekki alla söguna.

Minnt skal á að auk vöruviðskipta eru þjónustuviðskipti milli landanna. Í því sambandi

má m.a. minna á starfsemi Flugleiða, tekjur af ferðamönnum, vexti af lánum og leigu á tækjum. Í svari utanríkisráðherra við fyrirspurn á Alþingi haustið 1992 kom fram að í gildi er loftferðasamningur milli Íslands og Bandaríkjanna sem veitir Íslendingum möguleika á allri venjulegri flugþjónustu. Þá segir þar að öll flutningastarfsemi á sjó sé líka frjáls í venjulegum viðskiptatilgangi en sérstakar reglur gildi um flutninga fyrir bandarísk hermálayfirvöld. Varðandi aðra þjónustu sé ekki um formlegan samning að ræða en hins vegar sé tiltölulega frjálst fyrir Íslendinga að stunda þjónustustarfsemi í Bandaríkjunum að uppfylltum almennum skilyrðum. Þess skal getið að þjónustuviðskipti eru hluti af nýja Úrúgvæsamningi GATT. Nánar verður vikið að þessum atriðum síðar.

4. Viðskipti Íslands við Kanada

Útflutningur íslenskra vara til Kanada er aðeins lítill hluti af heildarútflutningi Íslands (0,3% samkvæmt hagskýrslum á hverju ári 1988-1992). Innflutningurinn frá Kanada var sömuleiðis lítill, rösk 0,6% af heildarinnflutningnum til Íslands 1988-1992. Sjá töflur 7 og 8, bls. 40-41.

Sé miðað við útflutning á sömu vörum til Kanada árið 1991 og fluttar voru á því ári út til Bandaríkjanna frá Íslandi sést að meðaltollur á útfluttum sjávarafurðum hefði orðið 0,1% (0,6% í Bandaríkjunum), á landbúnaðarvörum 2,4% (7,5% í Bandaríkjunum), á iðnaðarvörum 3,6% (1,5% í Bandaríkjunum) en af útflutningsvörum almennt 0,5% (0,7% í Bandaríkjunum). Tollar eru því ekki mjög háir almennt í Kanada á þeim vörum sem Ísland kynni að flytja út (sjá töflu 12, bls. 87).

Sé litið á útflutning Íslands til Kanada á árunum 1990-1992 sést að hlutur sjávarafurða hefur farið vaxandi, fer úr röskum 30% 1990 í rösk 40% 1991 og rúmlega 50% 1992. Vægi einstakra sjávarafurða er óstöðugt. Þannig var frystur humar helsta útflutningsvaran 1990, tæp 30% af heildarútflutningnum til Kanada, en minnkar í tæp 17% 1991 og fer niður í rúmlega 1% 1992. Saltfiskur var hins vegar eina sjávarafurðin sem skipti máli 1992 (tæp 48% af heildarútflutningi vara til Kanada) en svo til ekkert var flutt þangað hin árin. Fryst fiskflök og heilfrystur fiskur hafa verið flutt út á þessu tímabili í svolitlum mæli.

Enginn tollur er á saltfiski, 8% tollur á frystum humri og enginn tollur á frystum flökum eða heilfrystum fiski. Á frystri lifur og hrognum er 5% tollur, enginn tollur á frystum rækjum, um 7,5% tollur á þorskalýsi o.þ.u.l., 6% tollur á niðursoðinni reyktri síld og 5% tollur á kavíar.

Nefna má að tollar á ostum virðast vera lágir í Kanada, jafnvel um 3%.

Á árunum 1990-1992 var útflutningur iðnaðarvara um eða yfir 50% af heildarútflutningnum til Kanada. Ál hefur verið einhver mikilvægasta útflutningsvaran en þó talsverður munur milli ára. Sævogir hafa einnig verið mikilvæg útflutningsvara, svo og fiskvinnsluvélar. Einnig hefur verið nokkur skinnaútflutningur. Þrjónavörur úr ull hafa aðeins verið um 4-5% af heildarútflutningi Íslands til Kanada. Af tollum á einstökum vörum í Kanada má nefna, með fyrirvara um nákvæma flokkun, að á sælgæti er 16,7% tollur, á gosdrykkjum 17,5%, á vodka 2,9%, málningu 9,2%, fiskikörum úr plasti 13,6%, vissum tegundum gúmmífatnaðar 22,5%, vissum tegundum ullarbands 11,0%, netum 25%, þrjónuðum peysum og yfirhöfnum úr ull, svo og fatnaði úr ull sem er ekki þrjónaður, 25% eða þar um bil, ullarteppum 22,5% og sævogum 10,2% en ál er tollfrjálst.

Á árunum 1990-1992 voru mikilvægustu innflutningsvörur frá Kanada trjávörur, um 25% af innflutningnum fyrstu tvö árin en um 10% síðasta árið. Fisk- og kornvörur voru einnig mikilvægar innflutningsvörur og ýmiss konar vélar og tæki. Að öðru leyti vísast til taflna 7 og 8, bls. 39-40, hér á eftir um viðskipti landanna.

5. Viðskipti Íslands við Mexíkó

Útflutningur Íslands til Mexíkó verið mjög lítill hluti af heildarútflutningnum (0,0% í hagskýrslum á hverju ári 1988-1990, 0,1% 1991 og 0,0% 1992). Innflutningurinn frá Mexíkó hefur verið mjög lítill hluti af heildarinnflutningi Íslands (0,0% á hverju ári 1988-1991 en 0,1% 1992). Sjá töflu 9, bls. 42.

Ef miðað er við útflutning á sömu vörum til Mexíkó árið 1991 og fluttar voru á því ári út til Bandaríkjanna frá Íslandi kemur í ljós að meðaltollur á útfluttum sjávarafurðum hefði orðið 20% í Mexíkó (0,6% í Bandaríkjunum, 0,1% í Kanada). Meðaltollur á landbúnaðarvörum hefði orðið 17,5% (7,5% í Bandaríkjunum, 2,4% í Kanada). Á iðnaðarvörum hefði tollurinn orðið 8,6% (1,5% í Bandaríkjunum, 3,6% í Kanada). Tollar almennt á sömu vörum og fluttar voru út til Bandaríkjanna á þessu ári hefðu orðið 18,7% í Mexíkó (0,7% í Bandaríkjunum, 0,5% í Kanada). Af þessum tölum má sjá að tollar í Mexíkó virðast vera miklu hærri en í Bandaríkjunum og Kanada (sjá töflu 13, bls. 97).

Af einstökum útflutningsvörum má nefna að á árinu 1990 voru flutt út til Mexíkó 15 tonn af þorskalýsi en 20 tonn árið 1991. Tollur af lýsinu er 10%. Á árinu 1991 voru flutt tæp 800 tonn af lambakjöti en rösk 500 tonn 1992. Tollurinn af lambakjötinu er sömuleiðis 10%.

Af tollum á einstökum vörum má auk þess nefna að 20% tollur er á osti, heilfrystum fiski og frystum flökum, m.a. þorskflökum, saltfiski og saltfiskflökum, og frystum humri og rækjum, 10% tollur á fiskolíum, 20% tollur á lagmeti, m.a. kaviar, 20% tollur á fiskkörum úr plasti, 15% á garni, 20% á netum, 20% á þrjónavörum og sami tollur á fatnaði, sem er ekki þrjónaður, 20% á ullarteppum og 20% á sævogum.

Á árunum 1990-1992 var brennt kaffi langmikilvægasta innflutningsvaran frá Mexíkó. Að öðru leyti vísast til töflu 9, bls. 42 hér á eftir um viðskipti landanna.

6. Viðskipti Íslands við önnur Ameríkuríki

Útflutningurinn til Brasilíu hefur verið um 0,2% af heildarútflutningnum undanfarið. Til Panama fóru 0,1% af heildarútflutningnum 1988 og til Chíle 0,1% 1989. Útflutningur til annarra ríkja í Ameríku náði ekki 0,1% af heildarútflutningi Íslendinga á þessum árum. Segja má því að útflutningur Íslands til Ameríkuríkja sé því sem næst eingöngu bundinn við Bandaríkin, Kanada og Brasilíu. Þó búa t.d. 90 milljónir manna í Mexíkó og þjóðartekjur á mann eru um 3200 dalir.

Svipaða sögu er að segja um innflutninginn frá Ameríkuríkjum til Íslands á árunum 1988-1991. Hann er svo til eingöngu bundinn við Bandaríkin og var frá um 8-14% af heildarinnflutningnum til Íslands, sem fyrr segir (sjá töflu 4, bls. 28). Næst kemur Kanada með um rösk 0,5% af heildarinnflutningnum til Íslands. Í þriðja sæti er Brasilía með rösk 0,3% af heildarinnflutningnum. Að öðru leyti náði innflutningur frá Ameríkuríkjum ekki 0,1% á þessum árum.

Þess má geta að innflutningur frá Kanada var mun meiri fyrr á árum en útflutningur þangað hefur ætíð verið mjög lítill. Þá voru viðskipti við Brasilíu mun meiri hér áður fyrr. Komust þau þannig upp í 2,7% af heildarútflutningnum og 2,1% af heildarinnflutningnum á árunum 1951-1955. Það skal tekið fram að talsvert hefur verið flutt út af þurrkuðum saltfiski til Brasilíu en oft hafa verið erfiðleikar í útflutningi þangað vegna innflutningsreglna Brasilíumanna, m.a. innborgunarskyldu. Möguleikar á öðrum mörkuðum og á annars konar verkun hafa og haft sín áhrif.

Tafla 5.**Vöruútflutningur til Bandaríkjanna
1990, 1991 og 1992**FOB verðmæti í millj. kr.
Gengi hvers tíma

Vörutegundir	1990.			1991.			1992.		
	Tonn	Verðmæti	%	Tonn	Verðmæti	%	Tonn	Verðmæti	%
Sjávarafurðir	33.287,2	8.311,0	90,6%	34.426,5	10.527,2	91,5%	33.473,9	8.897,7	88,6%
Fryst fiskflök	30.657,0	7.395,0	80,6%	31.553,7	9.261,9	80,5%	28.116,0	7.813,0	77,8%
Frystur fiskur heill	39,6	5,4	0,1%	252,9	83,7	0,7%	2,9	0,5	0,0%
Ferskur fiskur þ.m.t. flök	1.685,3	516,8	5,6%	1.673,6	560,0	4,9%	1.232,9	408,8	4,1%
Saltfiskur og skreið	92,6	23,0	0,3%	121,2	43,4	0,4%	196,0	97,8	1,0%
Rækja fryst	105,7	41,5	0,5%	338,8	144,9	1,3%	59,9	29,7	0,3%
Humar frystur	173,6	194,6	2,1%	277,7	366,4	3,2%	237,1	252,9	2,5%
Hörpudiskur frystur	173,8	75,6	0,8%	18,6	10,1	0,1%	240,9	107,4	1,1%
Lýsi	106,0	18,7	0,2%	0,0	0,0	0,0%	3.253,9	66,2	0,7%
Grásleppuhrogn söltuð	98,7	21,2	0,2%	84,3	41,5	0,4%	37,2	20,6	0,2%
Sild söltuð	134,7	9,1	0,1%	95,1	6,6	0,1%	82,1	5,9	0,1%
Sjávarafurðir ót.a.	20,2	10,1	0,1%	10,6	8,7	0,1%	15,0	94,9	0,9%
Landbúnaðarafurðir		407,1	4,4%		354,6	3,1%		252,2	2,5%
Ostur og kaseín	222,9	26,4	0,3%	322,4	37,5	0,3%	439,9	53,8	0,5%
Hross lifandi (fjöldi)	(10).	1,8	0,0%	(6).	0,4	0,0%	(12)	0,7	0,0%
Lax og sílungur	1.144,7	364,1	4,0%	863,9	281,2	2,4%	570,9	175,1	1,7%
Landbúnaðarafurðir ót.a.	26,9	14,8	0,2%	38,8	35,5	0,3%	23,8	22,6	0,2%
Iðnaðarvörur	2.227,5	441,7	4,8%	6.027,7	601,4	5,2%	17.155,3	842,3	8,4%
Ullar- og þrjónavörur; annar fatnaður	77,7	85,5	0,9%	70,9	84,7	0,7%	46,8	54,3	0,5%
Lagmeti (fiskmeti)	532,0	184,0	2,0%	292,9	109,9	1,0%	159,5	64,4	0,6%
Þang og þaramjöl	258,0	8,2	0,1%	140,0	4,3	0,0%	400,0	10,6	0,1%
Fiskkassar, trollkútur og netahringir	51,3	7,8	0,1%	41,0	10,1	0,1%	11,1	2,8	0,0%
Fiskinet og -línur, kaðlar o.þ.h.	9,4	3,5	0,0%	11,8	4,9	0,0%	20,9	10,3	0,1%
Kísijárn	0,0	0,0	0,0%	3.300,2	92,8	0,8%	14.544,7	419,8	4,2%
Loðsútuð skinn	11,4	19,9	0,2%	6,0	9,9	0,1%	21,6	38,4	0,4%
Rafeindavogir	1,2	10,7	0,1%	3,2	34,1	0,3%	4,7	37,7	0,4%
Vélar til flokkunar og vinnslu sjávaraf.	40,7	27,7	0,3%	47,5	44,9	0,4%	48,3	26,0	0,3%
Aðrar iðnaðarvörur, ót.a.	1.245,8	94,4	1,0%	2.114,2	205,8	1,8%	1.897,7	178,0	1,8%
Aðrar vörur	17,4	17,2	0,2%	12,9	21,5	0,2%	208,2	46,7	0,5%
Flugvélar og hlutar til þeirra	0,4	1,1	0,0%	0,5	0,8	0,0%	2,5	1,5	0,0%
Ýmsar vörur ót.a.	17,0	16,1	0,2%	12,4	20,7	0,2%	205,7	45,2	0,5%
Vöruútflutningur alls		9.177,0	100%		11.504,7	100%		10.038,9	100%

% af heildar vöruútflutningi

9,9%

12,6%

11,4%

Tafla 6.

Vöruinnflutningur frá Bandaríkjunum
1990, 1991 og 1992

CIF verðmæti í millj. kr.
Gengi hvers tíma

Vörutegundir	1990.		1991.		1992.	
	Verðmæti	%	Verðmæti	%	Verðmæti	%
Vélar og tæki, þ.m.t. flutningatæki	10.067,0	72,2%	5.812,3	55,3%	3.353,9	27,1%
aflvélar og tilheyrandi búnaður	184,9	1,3%	174,9	1,7%	150,0	1,9%
vélar til sérstakra atvinnugreina	372,6	2,7%	238,9	2,3%	201,6	2,5%
málmsmiðavélar	33,7	0,2%	118,6	1,1%	33,3	0,4%
ýmsar vélar til atvinnurekstrar	343,2	2,5%	371,0	3,5%	377,6	4,7%
skrifstofuvélar og skýrsluvélar	679,0	4,9%	867,9	8,3%	817,8	10,2%
fjarskiptatæki, hljóðupptökutæki, hljóðflutningstæki	165,4	1,2%	157,7	1,5%	354,0	4,4%
rafmagnsvélar og tæki ót.a.	336,3	2,4%	448,5	4,3%	351,3	4,4%
flutningatæki á vegum	840,5	6,0%	1.343,3	12,8%	781,8	9,8%
önnur flutningatæki	7.111,4	51,0%	2.091,5	19,9%	286,5	3,6%
Matvæli	806,5	5,8%	996,6	9,5%	924,1	11,5%
fiskur og unnið fiskmeti	135,1	1,0%	193,8	1,8%	115,0	1,4%
korn og unnar kornvörur	235,2	1,7%	252,0	2,4%	268,9	3,4%
ávextir og grænmeti	320,1	2,3%	401,5	3,8%	374,5	4,7%
kaffi, te, kakaó, krydd og vörur úr slíku	23,6	0,2%	25,0	0,2%	31,1	0,4%
ýmis önnur matvæli	92,5	0,7%	124,3	1,2%	134,6	1,7%
Tóbak og drykkjarvörur	582,9	4,2%	693,2	6,6%	723,8	9,0%
tóbak og unnar tóbaksvörur	503,8	3,6%	593,2	5,6%	620,4	7,7%
drykkjarvörur	79,1	0,6%	100,0	1,0%	103,4	1,3%
Trjáviður, pappír og pappírsvörur	200,9	1,4%	351,9	3,3%	374,3	4,7%
Ýmsar vörur	2.292,2	16,4%	2.655,2	25,3%	3.821,0	47,7%
kol, koks og móttölur	259,4	1,9%	214,5	2,0%	186,5	2,3%
unnar málmvörur ót.a.	200,9	1,4%	229,4	2,2%	200,1	2,5%
plastefni, óunnin eða hálfunnin	55,6	0,4%	108,2	1,0%	74,8	0,9%
unnar gúmvörur ót.a.	190,7	1,4%	235,9	2,2%	215,4	2,7%
ljósmyndavörur og sjóntæki, úr og klukkur	137,1	1,0%	121,1	1,2%	104,6	1,3%
spunagarn, vefnaður, tilbúnir vefnaðarmunir o.fl.	98,2	0,7%	115,5	1,1%	108,1	1,3%
fatnaður	127,8	0,9%	172,0	1,6%	204,0	2,5%
jarðolla og jarðolvaufurðir	12,6	0,1%	16,2	0,2%	12,3	0,2%
rokkgjarnar olfúrtak og ilmefni; snyrtiv. sápa o.þ.h.	100,7	0,7%	126,1	1,2%	137,2	1,7%
unnar vörur úr ómálmkendum jarðefnum ót.a.	55,6	0,4%	42,2	0,4%	50,1	0,6%
vísinda og mælitæki	310,3	2,2%	229,3	2,2%	268,1	3,3%
aðrar vörur	743,3	5,3%	1.044,8	9,9%	2.527,9	31,6%
Vöruinnflutningur alls	13.949,5	100%	10.509,2	100%	8.012,0	100%

% af heildar vöruinnflutningi

14,4%

10,3%

8,3%

Tafla 7.**Vöruútflutningur til Kanada
1990, 1991 og 1992**FOB verðmæti í millj. kr.
Gengi hvers tíma

Vörutegundir	1990.			1991.			1992.		
	Tonn	Verðmæti	%	Tonn	Verðmæti	%	Tonn	Verðmæti	%
Sjávarafurðir	78,6	88,2	30,8%	260,7	126,3	40,3%	810,9	151,2	50,1%
Fersk fiskflök	0,0	0,0	0,0%	1,8	0,6	0,2%	0,1	0,0	0,0%
Frystur fiskur, heill	0,0	0,0	0,0%	47,8	15,9	5,1%	0,0	0,0	0,0%
Frystur fiskflök	0,0	0,0	0,0%	103,1	35,5	11,3%	4,3	1,3	0,4%
Saltfiskur og skreið	2,0	1,8	0,6%	2,9	1,9	0,6%	754,2	143,6	47,6%
Rækja frystur	0,0	0,0	0,0%	22,3	16,2	5,2%	0,0	0,0	0,0%
Humar frystur	59,8	85,3	29,8%	32,8	52,5	16,7%	3,4	3,7	1,2%
Síld sólituð	12,4	0,9	0,3%	50,0	3,7	1,2%	27,1	2,1	0,7%
Sjávarafurðir ót.a.	4,4	0,2	0,1%	0,0	0,0	0,0%	21,8	0,5	0,2%
Landbúnaðarafurðir		39,2	13,7%		17,4	5,6%		8,9	2,9%
Lax og silungur	0,0	0,0	0,0%	11,1	4,2	1,3%	7,6	2,6	0,9%
Hross lífandi (fjöldi)	(36)	3,8	1,3%	(3)	1,1	0,4%	(43)	1,9	0,6%
Purrkuð skinn	9,2	34,1	11,9%	2,1	11,4	3,6%	0,9	4,1	1,4%
Landbúnaðarafurðir ót.a.	3,3	1,3	0,5%	0,8	0,7	0,2%	0,3	0,3	0,1%
Iðnaðarvörur	681,1	154,0	53,7%	366,7	169,1	53,9%	615,0	140,3	46,5%
Ullar- og þrjónavörur; annar fatnaður	21,7	14,8	5,2%	16,2	11,6	3,7%	13,1	11,0	3,6%
Lagmeti (fiskmeti)	5,2	2,9	1,0%	28,6	10,1	3,2%	5,3	1,9	0,6%
Loðsútuð skinn	0,1	0,2	0,1%	0,2	0,6	0,2%	10,6	23,8	7,9%
Fiskkassar, trollkúlar og netahringir	48,7	10,3	3,6%	67,6	15,6	5,0%	52,5	10,5	3,5%
Fiskinet og -línur, kaðlar o.þ.h.	74,2	25,3	8,8%	78,0	23,3	7,4%	31,0	11,1	3,7%
Rafeindavogir	1,9	17,4	6,1%	7,4	34,9	11,1%	8,0	32,1	10,6%
Ýmis búnaður til fiskveiða	0,2	1,7	0,6%	6,8	6,9	2,2%	5,0	4,5	1,5%
Vélar til fiskverkunar	3,3	19,3	6,7%	9,7	38,6	12,3%	1,4	1,1	0,4%
Ál	440,7	48,9	17,1%	0,0	0,0	0,0%	420,4	37,7	12,5%
Álþönnur	8,7	3,7	1,3%	10,3	4,5	1,4%	6,9	2,8	0,9%
Óáfengir drykkir	73,4	3,6	1,3%	129,8	7,0	2,2%	37,0	1,1	0,4%
Aðrar iðnaðarvörur, ót.a.	3,0	5,9	2,1%	12,1	16,0	5,1%	23,8	2,7	0,9%
Aðrar vörur	2,1	5,3	1,8%	0,2	0,7	0,2%	1,4	1,4	0,5%
Ýmsar vörur ót.a.	2,1	5,3	1,8%	0,2	0,7	0,2%	1,4	1,4	0,5%
Vöruútflutningur alls		286,7	100%		313,5	100%		301,8	100%

% af heildar vöruútflutningi

0,3%

0,3%

0,3%

Tafla 8.

Vöruinnflutningur frá Kanada
1990, 1991 og 1992

CIF verðmæti í millj. kr.
Gengi hvers lína

Vörutegundir	1990.		1991.		1992.	
	Verðmæti	%	Verðmæti	%	Verðmæti	%
Vélar og tæki, þ.m.t. flutningatæki	64,2	12,6%	104,2	13,6%	181,4	18,4%
aflvélar og tilheyrandi búnaður	2,1	0,4%	7,3	1,0%	107,8	10,9%
vélar til sérstakra atvinnugreina	16,1	3,2%	25,0	3,3%	7,8	0,8%
málmsmíðavélar	0,0	0,0%	0,4	0,1%	0,0	0,0%
ýmsar vélar til atvinnurekstrar	7,2	1,4%	10,2	1,3%	16,3	1,7%
skrifstofuvélar og skýrsluvélar	2,9	0,6%	9,0	1,2%	15,1	1,5%
fjarskiptatæki, hljóðupptökutæki, hljóðflutningatæki	1,8	0,4%	10,1	1,3%	3,2	0,3%
rafmagnsvélar og tæki ót.a.	9,2	1,8%	20,9	2,7%	5,1	0,5%
flutningatæki á vegum	23,3	4,6%	16,1	2,1%	24,9	2,5%
önnur flutningatæki	1,6	0,3%	5,2	0,7%	1,2	0,1%
Matvæli og drykkjarvörur	237,0	46,5%	270,6	35,3%	232,7	23,6%
fiskur og unnið fiskmeti	84,3	16,5%	128,9	16,8%	101,7	10,3%
korn og unnar kornvörur	105,9	20,8%	89,4	11,7%	81,5	8,3%
áveitir og grænmeti	33,8	6,6%	44,4	5,8%	47,7	4,8%
ýmis önnur matvæli	11,8	2,3%	6,4	0,8%	1,8	0,2%
drykkjarvörur	1,2	0,2%	1,5	0,2%	0,0	0,0%
Trjáviður, pappír og pappírsvörur	125,5	24,6%	211,6	27,6%	105,1	10,7%
Ýmsar vörur	83,5	16,4%	179,6	23,4%	466,1	47,3%
kol, koks og mótöflur	0,3	0,1%	59,3	7,7%	44,8	4,5%
járn og stál	1,9	0,4%	2,7	0,4%	28,2	2,9%
unnar málmvörur ót.a.	9,4	1,8%	28,7	3,7%	26,2	2,7%
unnar gúmvörur ót.a.	4,4	0,9%	9,3	1,2%	1,9	0,2%
lyfja og lækningavörur	6,7	1,3%	4,8	0,6%	7,4	0,8%
ljósmyndavörur og sjóntæki, úr og klukkur	1,0	0,2%	2,4	0,3%	2,3	0,2%
spunagarn, vefnaður, tilbúnir vefnaðarmunir o.fl.	6,5	1,3%	4,2	0,5%	1,9	0,2%
Húshl., pípul-, hreinl.- og hlunartæki, ljósabúnaður	0,0	0,0%	0,0	0,0%	264,6	26,9%
fatnaður	4,7	0,9%	4,6	0,6%	8,6	0,9%
vísinda og mælitæki	22,8	4,5%	19,8	2,6%	16,8	1,7%
aðrar vörur	25,8	5,1%	43,8	5,7%	63,4	6,4%
Vöruinnflutningur alls	510,2	100%	766,0	100%	985,3	100%

% af heildar vöruinnflutningi

0,5%

0,8%

1,0%

Tafla 9.**Icelandic trade in goods with Mexico
1990, 1991 and 1992**Value in millions of kr.
Current rate of exchange**Exports (Fob)**

	1990.			1991.			1992.		
	Tonnes	Value	%	Tonnes	Value	%	Tonnes	Value	%
Cod-liver oil	15,0	2,6	100%	20,5	2,4	4,7%	0,0	0,0	0,0%
Mutton and lamb, frozen	0,0	0,0	0,0%	783,4	49,0	95,3%	517,0	17,6	100%
Total	15,0	2,6	100%	803,9	51,4	100%	517,0	17,6	100%
% of total exports of goods	0,00%	0,00%		0,11%	0,06%		0,06%	0,02%	

Imports (CIF)

	1990.		1991.		1992.	
	Value	%	Value	%	Value	%
Fruit and vegetables	0,5	2,4%	1,2	2,9%	0,0	0,0%
Coffee, tea, cocoa, spices etc.	4,3	20,5%	27,9	67,2%	38,9	74,2%
Beverages	1,4	6,7%	1,6	3,9%	1,3	2,5%
Crude animal; vegetable materials	0,0	0,0%	0,5	1,2%	0,9	1,7%
Organic chemicals	0,0	0,0%	0,3	0,7%	0,0	0,0%
Chemical materials and products n.e.s.	0,0	0,0%	0,0	0,0%	0,2	0,4%
Paper, paperboard; manuf. thereof	0,0	0,0%	0,1	0,2%	0,0	0,0%
Textile yarn, fabrics, etc.	3,8	18,1%	0,3	0,7%	0,0	0,0%
Non-metallic mineral manufact.	1,4	6,7%	0,7	1,7%	1,3	2,5%
Manufactures of metal, n.e.s.	1,0	4,8%	0,0	0,0%	0,0	0,0%
Office machines; data pr. equipm.	0,0	0,0%	2,1	5,1%	0,2	0,4%
Telecommunic.; sound rec. app.	0,0	0,0%	0,3	0,7%	0,0	0,0%
Electrical machinery, n.e.s.	0,9	4,3%	0,8	1,9%	0,9	1,7%
Clothing	0,1	0,5%	0,2	0,5%	1,1	2,1%
Footwear	0,5	2,4%	0,2	0,5%	0,5	1,0%
Photographic apparatus; watches	3,2	15,2%	3,4	8,2%	3,7	7,1%
Other commodities	3,9	18,6%	1,9	4,6%	3,4	6,5%
Total	21,0	100%	41,5	100%	52,4	100%
% of total imports of goods	0,02%		0,04%		0,05%	

H. FRÍVERSLUNARSAMNINGUR BANDARÍKJANNA OG KANADA

Við mat á því hvernig fríverslunarsamningur milli Íslands og Bandaríkjanna gæti litið út getur verið gagnlegt að skoða fríverslunarsamning Bandaríkjanna og Kanada (FBK) sem fyrirmynd. Að vísu er það svo að NAFTA-samningurinn er bæði yngri og víðtækari og er því nauðsynlegt að skoða ákvæði hans einnig hér (sjá og næsta kafla).

I. Tilgangur og gildissvið

1. Tilgangur og gildissvið

Tilgangur samningsins er að:

- a) afnema höft í viðskiptum með vörur og þjónustu;
- b) jafna samkeppnisskilyrði á svæðinu;
- c) auka frjálsræði í fjárfestingum;
- d) kveða á um eftirlit með samningnum og lausn deilumála;
- e) leggja grundvöll að frekara tvíhliða og marghliða samstarfi.

2. Skilgreiningar

Nokkur samningshugtök eru skilgreind í þessum kafla.

II. Vöruviðskipti

Í þessum hluta samningsins er fjallað um vöruviðskipti milli landanna og er hann efnislega hliðstæður II. hluta EES-samningsins. Meginmunur samninganna er að gildissvið FBK er mun víðtækara varðandi landbúnaðarvörur og sjávarafurðir en EES-samningurinn sem takmarkast við iðnaðarvörur í 25.-97. kafla samræmdu tollskrárinnar (HS) þótt fjallað sé um viðskipti um vissar sjávarafurðir og unnar landbúnaðarvörur í bókunum við samninginn.

Í II. hluta er fjallað um upprunareglur, landamærareglur, jafnræðiskjör, tæknilega staðla, landbúnað, vín og áfengi, ökutæki, öryggisákvæði og undantekningar.

3. Upprunareglur

Upprunareglur FBK byggjast á sömu grundvallarreglum og upprunareglur EES-samningsins, sbr. bókun 4 með þeim samningi. Hin almenna regla FBK er að varan sé að fullu upprunnin í landinu eða að innflutt vara hafi breyst það mikið eða hlotið það mikla aðvinnslu að hún færist milli kafla eða vöruliða innan HS-kerfisins samkvæmt nánari ákvæðum samningsins.

Fiskur og önnur sjávardýr teljast að fullu upprunnin í landinu hafi þau verið veidd af skipi sem skráð er í landinu og siglir undir fána þess. Ef fiskur er unninn um borð í skipi er þess einnig krafist að það skip sé skráð í landinu og sigli undir fána þess. Sérstök skilyrði um eignarhald á skipum og þjóðerni skipshafnar virðast ekki gerð með sama hætti og í EES-samningnum.

4. Landamærareglur

Í þessum kafla er fjallað um viðskipti yfir landamæri ríkjanna. Er þar fjallað um niðurfellingu tolla og tollafgreiðslugjalda, bann við tollundanþágum og endurgreiðslum, formsatriði við tollafgreiðslu og inn- og útflutningstakmarkanir.

a. Niðurfelling tolla og tollafgreiðslugjalda

Samkvæmt samningnum eru tollar á vöruviðskipti milli landanna felldir niður annaðhvort að fullu frá 1. janúar 1989 eða á vissum vöruflokkum í áföngum til 1. janúar 1993 eða 1998.

Tollafgreiðslugjöld eru felld niður í áföngum og voru að fullu horfin 1. janúar 1994.

Þá er í samningnum ákvæði um að á innflutning vöru sem ætluð er til endurútflutnings til mótaðilans skuli við innflutninginn leggja sömu gjöld og á vöru sem ætluð er til nota innanlands og óheimilt sé að endurgreiða þau gjöld við útflutning.

Ákvæði þessi eru hliðstæð ákvæðum EES-samningsins um sama efni.

b. Útflutningstakmarkanir og útflutningstollar

Samningurinn staðfestir ákvæði GATT um að takmarka ekki útflutning nema undir sérstökum kringumstæðum. Takmörkunum, sem leyfðar eru samkvæmt GATT, má þó aðeins beita ef þær minnka ekki útflutning vörunnar til samningsaðilans sem hlutfall af heildarútflutningi miðað við það sem var áður en takmörkun var sett. Ennfremur mega slíkar takmarkanir ekki trufla venjulega aðfangaöflun og ekki má nota þær til að krefjast hærri verðs fyrir útflutning en við sölu innanlands.

Setji samningsaðili takmarkanir á útflutning vöru til þriðja aðila getur hann sett það sem skilyrði fyrir útflutningi til samningsaðila að varan verði notuð í landi hans.

Samningsaðilar hafa áskilið sér rétt til að viðhalda vissum útflutningstakmörkunum.

EES-reglur banna útflutningstakmarkanir án tilvísunar til GATT (bannið nær þó ekki til sjávarafurða). Í þeim reglum eru þó ákvæði sem ná til takmarkana vegna skorts og til tryggingar á takmörkun á útflutningi til þriðja aðila.

Líklegt er að áhrif ákvæða um útflutningstakmarkanir í FBK og EES-reglna séu í framkvæmd mjög áþekkt.

Samkvæmt FBK má samningsaðili ekki leggja skatt eða önnur gjöld á útflutning nema sami skattur sé einnig lagður á vöruna við sölu til nota innanlands.

Útflutningstollar eru bannaðir í EES-samningnum.

5. Jafnréttiskjör

Löndin skuldbinda sig til þess að vörur frá landi samningsaðilans fái sömu meðferð og innlendar vörur í samræmi við III. gr. GATT (jafnréttiskjör við eigin borgara að því er varðar innlenda skattlagningu og reglugerðir) sem er gerð að hluta af samningnum.

Í EES-samningnum eru ekki bein ákvæði um jafnréttiskjör en þar sem hér er um að ræða staðfestingu á ákvæðum GATT, sem gilda einnig á milli EES-aðila, er ekki um að ræða frávik frá því sem þar gildir.

6. Tæknilegar viðskiptahindranir

Í þessum kafla (601.-609. gr.) er fjallað um tæknilega staðla. Í 601. gr. um umfang staðlanna segir að ákvæði kaflans taki til staðla sem snerti vörur. Þó eru undanskildar landbúnaðarvörur, matvæli, drykkjarvörur og vissar skyldar vörur. EFTA-reglurnar taka hins vegar einnig til landbúnaðarvara en ekki vinnslu- og framleiðsluaðferða eins og bandarísk-kanadíska reglurnar. Athyglisvert er að samkvæmt sömu grein falla tæknistaðlar fylkjanna í Bandaríkjunum og Kanada ekki undir samninginn. Er ekki einu sinni, eins og í Tampere-samningi EFTA-ríkjanna frá 15. júní 1988, ákvæði um góða viðleitni í þessu sambandi. Nokkuð er því á huldu hvort þessi takmörkun getur valdið erfiðleikum í útflutningi til Bandaríkjanna.

Í 602. gr. fríverslunarsamningsins staðfesta Bandaríkin og Kanada réttindi sín og skyldur á grundvelli sérstaks GATT-samnings um tæknileg viðskiptahöft. Samningurinn er

afrakstur Tókýóviðræðnanna sem lauk 1979. Ísland er ekki aðili að honum en hann verður hluti af Úrúgvætexta GATT.

Samkvæmt 603. gr. skulu samningsaðilar hvorki halda uppi né setja reglur eða gera ráðstafanir á sviði staðla sem skapa ónauðsynlegar hindranir í viðskiptum þegna landanna. Það telst ekki ónauðsynleg hindrun ef markmið með aðgerðunum er réttmætt innanlandsmarkmið, þau snerta t.d. heilsu, öryggi, umhverfi eða neytendur. Þannig er spornað við duldum viðskiptahöftum.

Sé litið á staðla varðandi bifreiðar í Bandaríkjunum annars vegar og samkvæmt EES-samningnum hins vegar er staðan þannig nú að Íslendingar viðurkenna bandaríska staðla sem sambærilega við Evrópustaðlana og fullgilda, t.d. varðandi ljósabúnað, sem Evrópuríkin gera almennt ekki. Þannig eru bandarískir bílar með rauð stefnuljós að aftan en Evrópubílarnir með gul ljós. Eflaust yrði það ekki talið andstætt framangreindu samningsákvæði ef Íslendingar gerðu kröfu um Evrópustaðla við innflutning bíla frá Bandaríkjunum.

Samkvæmt 604. gr. samningsins skulu samningsaðilar leitast við að samræma reglur sínar og ráðstafanir varðandi viðurkenningu vöru í eins ríkum mæli og unnt er og þá að teknu tilliti til alþjóðlegrar þróunar á þessu sviði.

Samkvæmt 605. gr. samningsins skulu aðilar viðurkenna faggildingarkerfi hvors um sig varðandi prófunar-, eftirlits- og vottunarstofnanir. Í Tamperesamningi EFTA-ríkjanna er aðeins gert ráð fyrir faggildingu rannsóknarstofa. Samkvæmt FBK-samningnum er ekki unnt að krefjast þess að viðkomandi prófunarstofur o.s.frv. séu staðsettar innan landamæra innflutningsríkisins. Taka má hóflegt gjald fyrir þjónustu sem veitt er.

Samkvæmt 606. gr. þarf að gefa skriflega skýringu ef ekki er unnt að taka niðurstöður prófunar gildar sem grundvöll fyrir vottun eða gerðarviðurkenningu.

Um upplýsingaskipti og tilkynningarskyldu er fjallað í 607. gr. samningsins. Aðalreglan er sú að láta skal texta fyrirhugaðra ráðstafana um gerðarviðurkenningu í té með 60 daga fyrirvara. Í EFTA- og EB-reglum er miðað við 90 daga. Í undantekningartilvikum þarf samkvæmt samningnum ekki að tilkynna ráðstafanirnar fyrirfram. Þá skal leitast við að tilkynna ráðstafanir fylkja sem haft geti umtalsverð áhrif á viðskipti samningsaðila.

Samkvæmt 608. gr. samningsins geta farið fram frekari viðræður samningsaðila til að tryggja það að markmiðin varðandi tæknilega staðla náist.

Í 609. gr. er að finna skilgreiningar á hugtökum.

Við lauslega athugun virðast engir óyffirstíganlegir erfiðleikar varðandi tæknilega staðla

en athuga þyrfti þó fleiri svið en bifreiðastaðla með hliðsjón af Evrópusamstarfinu.

Í fríverslunarsamningi Norður-Ameríku eru ekki gerðar minni kröfur til staðla á sviði heilbrigðis-, öryggis- og umhverfismála. Auk þess á samningurinn að tryggja að ekki sé um mismunun að ræða við beitingu sjálfvalinna iðnaðarstaðla. Samkvæmt samningnum eiga sérstakar tæknilegar deilunefndir að fjalla um deilumál á sviði iðnaðarstaðla eða heilsu- og öryggisstaðla.

Í Evrópusambandinu eru settir staðlar fyrir allan ESB-markaðinn á sviðum þar sem hætta þykir steðja að heilsu, öryggi eða umhverfi hins evrópska neytanda. Vörur verða einnig merktar þannig að sjá megi að þær séu í samræmi við ESB-staðal. Hins vegar er ekki stefnt eins hátt í fríverslunarsamningi Norður-Ameríku. Er ekki þegar í upphafi stefnt að því að setja staðal fyrir Norður-Ameríku á sérhverju sviði.

Í þessu sambandi er vert að huga að bókun 12 í EES-samningnum en samkvæmt henni er unnt að semja við þriðju ríki um samræmismat (conformity assessment), þ.e. hvernig metið er, eða úr því er skorið, að tiltekin vara standist staðalkröfur. Ýmsar þreifingar hafa verið í gangi í þessum efnum af hálfu ESB (t.d. við Bandaríkin, Kanada og Japan) en engir samningar eru í sjónmáli. Það sem gerir slíka samninga meðal annars erfiðari við Bandaríkin er að samræmisreglur þar í landi eru taldar gerólíkar þeim sem tíðkast í Evrópu. Að óbreyttu mundu amerískir útflytjendur njóta miklu betri aðstöðu á evrópskum markaði heldur en útflytjendur þar á markaði fyrir vestan.

Á vegum Alþjóðastöðlunarstofnunarinnar (ISO) starfar sérstök nefnd, ISO Council Committee on conformity assessment (ISO/CASCO). Að eindregnum óskum seljenda og notenda vottunar-, skráningar- og fagildingarþjónustu víðs vegar um heim, og einkum í þróunarlöndum, hefur ISO-ráðið falið nefndinni að gera víðtæka úttekt á því hvernig unnt væri að greiða fyrir og koma á gagnkvæmri viðurkenningu þeirra sem annast samræmismat þar sem lögð yrði sérstök áhersla á að koma á alþjóðlegu kerfi til að faggilda skráningaraðila gæðakerfa og stuðla að öðru leyti að því að niðurstöður þeirra njóti gagnkvæmrar viðurkenningar.

Til skamms tíma (Tampere- og EES-samningarnir eru undantekningar) hefur gagnkvæm viðurkenning á mati gæðakerfa og tilheyrandi skráningar verið byggð á tvíhliða samningum. Í fríverslunarsamningi við Bandaríkin verður því enn sem komið er að ganga frá slíkum málum á tvíhliða grunni þar sem tekið er tillit til þegar settra alþjóðlegra staðla sem hér eiga við.

Með Úrúgvæsamningi GATT fylgir samningur um tæknilegar viðskiptahindranir. Ísland gerðist á sínum tíma ekki aðili að sérsamningi GATT um tæknilegar viðskiptahindranir á grundvelli Tókýóviðræðnanna sem lauk 1979 en ákvæðin nú byggjast m.a. á reglum þess samnings. Ákvæðin eru talin auka öryggi í viðskiptum og eru jákvæð fyrir Ísland.

7. Landbúnaðar- og sjávarútvegsmál

a. Landbúnaður

FBK eykur viðskiptamöguleika með landbúnaðarvörur milli landanna, einkum þó möguleika Bandaríkjanna til að flytja út vörur til Kanada þar sem innflutningstakmarkanir þar hafa verið meiri en í Bandaríkjunum.

Í samningnum er tekið fram að ríkin skuldbindi sig til þess að afnema með öllu útflutningsbætur á landbúnaðarafurðir í viðskiptum sín á milli. Þetta hefur sérstaka þýðingu fyrir viðskipti með korn sem nýtur útflutningsbóta bæði beinna og í formi flutningsstyrkja, einkum frá vesturströnd Bandaríkjanna. Þá er einnig kveðið á um að óheimilt sé að selja landbúnaðarvörur á undirverði í viðskiptum milli landanna. Landbúnaðarvörur falla undir þau almennu ákvæði samningsins að löndin skuldbinda sig til þess að hafa afnumið tolla að fullu 1. janúar 1998 að loknum tíu ára aðlögunartíma.

Sérstök ákvæði eru um sölu og dreifingu á bjór sem er undanþeginn ákvæðum samningsins. Þó er ekki heimilt að setja á strangari viðskiptahömlur með bjór en voru í gildi í október 1987.

Í samningnum koma fram sérstaklega ákvæði um frjálsari viðskipti með kornvörur. Innflutningstakmörkunum á höfrum á að ljúka á fyrsta ári samningsins. Innflutningstakmörkunum á byggi og hveiti á að ljúka síðar en viðskipti með korn og vörur úr því verða frjáls sem mun leiða til verulega aukinna viðskipta milli landanna.

Samkvæmt samningnum verður Kanada heimilt að beita innflutningstakmörkunum áfram vegna eggja og annarra afurða alifugla, þó þannig að innflutningur aukist umfram það sem gildandi kvótar leyfa við upphaf gildistíma samningsins. Þá er sérstaklega samið um aukinn innflutning á vínnum og eimuðu áfengi og aukinn jöfnuð í verðlagningu.

Í grundvallaratriðum er samningurinn ólíkur EES-samningnum varðandi landbúnaðarvörur. Í EES-samningnum eru landbúnaðarvörur almennt undanþegnar samningsákvæðunum en þar er samið um sérstakt fyrirkomulag viðskipta með vissar unnar landbúnaðarvörur í bókun 3. Samkvæmt bókuninni er heimilt að beita jöfnunargjöldum til

að veða upp mismunandi kostnaðarverð landbúnaðarhráefnis.

Í samningnum eru skýr ákvæði um að samningsaðilar skulu samræma eftirlit með samsetningu, efnisinnihaldi og hvers konar heilbrigðiskröfur fyrir afurðir jurta og dýra og vegna viðskipta með tilbúinn áburð á samningstímanum. Samræming reglna á að tryggja það að ekki myndist tæknilegar viðskiptahindranir milli landanna og auðvelda eftirlit vegna gagnkvæmni. Við gerð EES-samningsins fékk Ísland undanþágu frá því að taka upp reglur ESB um heilbrigði dýra en skal taka upp reglur varðandi framleiðslu á tilbúnum áburði, heilbrigði plantna og almenn ákvæði um lyf og eiturefni við framleiðslu á matvælum. Hversu sá hluti er samræmanlegur reglum FBK þyrfti sérstakrar könnunar við.

b. Sjávarútvegur

Samningurinn er talinn hafa veruleg hagræn áhrif til hagsbóta fyrir sjávarútveginn, einkum í Kanada. Þannig verður markaðsaðgangur Kanada til Bandaríkjanna betri en annarra fiskveiðipjóða svo sem Íslands, Noregs og Danmerkur, jafnvel stórum betri varðandi unnar sjávarafurðir. Við afnám tolla í viðskiptum landanna batnar einkum samkeppnisstaða sjávarútvegsins fyrir unnar fiskafurðir og unnt er að auka virði afurðanna fyrir útflutning. Í samningnum eru einnig ákvæði sem tryggja réttlátari meðferð í ágreiningsmálum sem upp kunna að koma vegna undirboðs- og jöfnunartolla sem til þessa hafa bitnað á kanadískum sjávarútvegi.

Samningurinn felur í sér eftirfarandi:

1. Tollar skulu að fullu afnumdir á sjávarafurðum í viðskiptum landanna 1. janúar 1998 í þremur áföngum. Hluti þeirra féll niður við gildistöku samningsins 1989, aðrir féllu niður á 5 ára tímabili eftir það og það sem eftir stendur fellur niður innan 10 ára frá gildistöku.

Mestur hluti viðskiptanna í dag er í hálfunnum afurðum vegna hærri tolla á fullunninni vöru. Á því kunna að verða einhverjar breytingar við afnám tollanna.

Í samningnum eru þýðingarmikil ákvæði um beitingu jöfnunar- og undirboðstolla séð frá sjónarhóli Kanada. Heimilt er að krefjast þess að settur sé upp sameiginlegur óhlutdrægur gerðardómur til að fjalla um beitingu á jöfnunar- og undirboðstollum sé dregið í efa réttmæti þeirrar aðgerðar af hálfu annars hvors aðilans. Í samningnum felast þýðingarmikil ákvæði fyrir Kanada sem heimila stjórnvöldum stuðning við dreifðari byggðir og aðgerðir sem stuðla að því að draga úr atvinnuleysi, t.d. með stuðningi við sjávarútveg.

Tafla 10.

Tollur fellur niður:	í Kanada	í Bandaríkjunum
I. <u>Við gildistöku</u>		
Ferskur/frosinn flatfiskur (ekki flök)	0	1,1c/kg
Fiskimjöl	5%	0 til 6%
Fiskolía	7,3 til 7,5%	0 til 5%
II. <u>Innan fimm ára</u>		
Fersk/frosin botnfiskflök	0	4,1 c/kg eða 6%
Lax	3%	3 til 12%
Skelfiskur	10%	3,5 til 14%
III. <u>Innan 10 ára</u>		
Túnfiskur	7 til 14%	1,1 c/kg eða 35%
Fiskblokk (stangir)	11%	10 til 15%
Tilbúnar máltíðir	6 til 7,5%	10%
Sardínur	2 c/kg eða 11%	2,5 til 20%
Síld	8%	4 til 8%
Krabbi	8 til 8,2%	5 til 11%

Samningurinn skuldbindur löndin til þess að taka ekki upp innflutningstakmarkanir á fisk og fiskafurðum og felur í sér vissar heimildir til sérreglna til takmörkunar á flutningi hráefnis eftir svæðum. Um er að ræða heimildir til áframhaldandi takmörkunar á flutningi á fiski sem hráefni inn á svæði sem tilheyra Atlantshafsstrandarfylkjum Kanada og Québec vegna þýðingar sjávarútvegs í atvinnulífi þessara svæða.

Í samningnum eru ákvæði um að löndin viðhaldi reglum til varnar heilbrigði manna, dýra og jurta. Stefnt verði að samræmingu þessara reglna eftir föngum og því að þær myndi ekki tæknilegar viðskiptahindranir. Þ.á m. eru tæknistaðlar í sjávarútvegi sem hafa verið hindrun við útflutning á sjávarafurðum til Bandaríkjanna.

Í samningnum eru engin ákvæði um skipti á veiðiheimildum í fiskveiðilögsögu samningsaðila. Þrátt fyrir almenna heimild til gagnkvæmrar fjárfestingar milli ríkjanna eru í samningnum ákvæði sem takmarka fjárfestingu í sjávarútvegi Kanada. Þannig er Kanada áfram heimilt að hindra meirihlutaeign útlendinga í fiskiskipum eða fyrirtækjum sem eiga eða hafa umráð yfir fiskiskipum sem hafa rétt til veiða í kanadískri lögsögu.

8. Vín og eimað áfengi

Í kafla þessum eru ýmis ákvæði um sölu, verðlagningu, dreifingu og blöndun víns og eimaðra áfengra drykkja.

9. Orkumál

Umfang þessa kafla tekur aðeins til ráðstafana varðandi svokallaðar orkuvörur. Þær vörur eru síðan skilgreindar sem vörur í 27. kafla samræmdu tollskrárinnar sem tekur til eldsneytis, m.a. olíuvara. Undanskildar eru þó vörur í tollskrárn. 27.07 (bensól o.fl.) og 27.12 (vaselín, parafín o.fl.). Einnig falla undir skilgreininguna á orkuvörum tollskrárn. 2612.10 (úrangrýti o.fl.), 2844.10- 2844.50 (úran og úransambönd) og loks tollskrárn. 2845.10 (þungt vatn).

Ákvæði er um innflutnings- og útflutningstakmarkanir á orkuvörum í 902. gr. samningsins. Aðilar staðfesta þar réttindi sín og skyldur samkvæmt GATT-samningnum varðandi bann eða takmarkanir á viðskiptum með orkuvörur nema frekari réttindi eða skyldur sé að finna í fríverslunarsamningnum. M.a. er tekið fram að samkvæmt GATT-reglum séu með vissum skilyrðum bannað að ákveða lágmarksverð við útflutning og innflutning. Tekið er á viðskiptum við þriðja aðila. Þá er gert ráð fyrir samráði milli samningsaðila í tengslum við viðskipti annars hvors við þriðja aðila ef slík viðskipti hafa óæskileg áhrif í hinu samningsríkinu.

Í 908. gr. samningsins um alþjóðlegar skuldbindingar greina aðilar frá því að þeir hafi ekki í hyggju neitt misræmi milli ákvæða kaflans og samningsins um alþjóðlega orkuáætlun. Skuli ákvæði samningsins um alþjóðlega orkuáætlun gilda ef um misræmi sé að ræða. Sá samningur er frá 1974 og tengist Alþjóðaorkustofnuninni í París en hún er sjálfstæð stofnun í tengslum við OECD. Ísland er ekki aðili að samningnum sem gerir ráð fyrir að ríki aðstoði hvort annað eftir þörfum ef olíuskortur verður í vissum tilvikum. Einnig er fjallað um orkusparnað í samningnum. Ekki er líklegt að Ísland þyrfti að gerast aðili að þessum samningi þótt til fríverslunarsamnings kæmi við Bandaríkin.

Almennt má segja um þennan kafla að hann virðist ekki geta valdið sérstökum vandkvæðum.

10. Bifreiðar

Sérstakar reglur gilda um bifreiðar. Bifreiðasamningur ríkjanna frá 1965 er látinn halda

sér en tollar eru felldir niður að öðru leyti í áföngum, m.a. á dekkjum og notuðum bílum. Upprunareglurnar eru hertar (skilyrði um að 50% verðmætis skapist í löndunum).

11. Öryggisákvæði

Í þessum kafla er öryggisákvæði sem heimilar hækkun tolla ef niðurfelling tolla leiðir til verulegs tjóns fyrir iðnað innflutningslands.

12. Undanþágur

Hér eru undanþáguákvæði XX. gr. GATT tekin upp í samninginn ásamt fleiri undanþágum sem voru m.a. í gildi við gildistöku GATT.

III. Opinber innkaup

Í III. hluta samningsins er fjallað um opinber innkaup. Tekur hann aðeins til vörukaupa en ekki einnig til útboða á framkvæmdum eins og EES-samningurinn.

13. Opinber innkaup

Ákvæði samningsins taka til kaupa á vörum og þjónustu, sem tengist afhendingu á vöru. Samningurinn felur í sér staðfestingu á reglum GATT um opinber útboð en er víðtækari og gerir báðum samningsaðilum fært að vinna að auknu frjálsræði í opinberum útboðum og að semja um úrbætur á ákvæðum tvíhliða fríverslunarsamninga eftir að fjölþjóðasamningar hafa náðst.

Samningurinn eykur fjölda útboða, sem eiga að vera opin fyrir samkeppni frá báðum löndunum, með því að lækka hámarksfjárhæð útboðs úr \$ 171.000 (röskar 12 m.kr.) samkvæmt GATT í \$ 25.000 (tæpar 2 m.kr.) þegar um er að ræða vörur sem falla undir GATT-reglur. Öll opinber vörukaup, sem eru hærri en þessi mörk, skulu vera opin fyrir samkeppni nema þau séu sérstaklega ætluð smærri fyrirtækum eða útilokuð af öryggisástæðum.

EES-samningurinn byggir eins og FBK á GATT-reglunum sem kveða á um útboð á innkaupum tiltekinna vöruflokka ef verðmætið er yfir 131.000 ECU (tæpar 11 m.kr.). Hann víkur frá þeim reglum með því að gera útboðsskyldu víðtækari miðað við hærri verðmætamörk vegna innkaupa opinberra aðila sem ekki falla undir GATT-reglur eða þegar um er að ræða vörur utan gildissviðs GATT.

Mismunur samninganna er nokkur. FBK heldur sig við vörusvið GATT- reglnanna en lækkar viðmiðunarmörkin. EES-samningurinn útvíkkar vörusviðið við hærri verðmætamörk.

IV. Þjónusta, fjárfesting og tímabundin dvöl

Í þessum hluta eru ákvæði um þjónustu, fjárfestingu og tímabundna dvöl viðskiptamanna. Í V. hluta samningsins er hins vegar fjallað um fjármálaþjónustu.

14. Þjónusta

Í 14. kafla samningsins (1401.-1408. gr.) er fjallað um þjónustu, þó ekki fjármálaþjónustu.

Í 1401. gr. er fjallað um umfang þjónustustarfseminnar en í viðauka 1408 er greinin útfærð og taldar upp 150 þjónustugreinar, þ. á m. á sviði landbúnaðar, t.d. uppskeruþjónusta. Meðal annarra þjónustugreina eru byggingarþjónusta, váttryggingarþjónusta, fasteignarþjónusta, tölvuþjónusta, háþrúð fjarskiptaþjónusta, auglýsingarþjónusta, hótelpantánir, sérfræðiþjónusta, svo sem þjónusta verkfræðinga og arkitekta, bókhaldara og endurskoðenda, bókavara og landbúnaðarráðgjafa, þjónusta á sviði upplýsingatengsla, viðgerða- og viðhaldsþjónusta, og stjórnunarþjónusta er tengist gistihúsum, byggingum og jafnvel smásöluverslun.

Undanþegin er menningarþjónusta, grundvallarþjónusta í fjarskiptum, svo sem símaþjónusta, flutningaþjónusta, lagaleg þjónusta og þjónusta stjórnvalda. Fyrir þrjár þjónustugreinar eru sérstakir viðaukar, þ.e. fyrir húsagerðarlist, ferðaþjónustu og loks tölvuþjónustu og þróaða þjónustu á grundvelli fjarskiptakerfis. Taka þessir viðaukar til vissra atriða varðandi þjónustugreinarnar og kveða á um viðbótarskyldur. Hvatt er til þess að fleiri þjónustugreinaviðaukar séu gerðir. Þá er skýrt nánar í greininni hvað felist í þjónustu, hún taki t.d. til sölu og afhendingar á þjónustu. Í skrá með viðauka 1408 kemur fram að í sumum greinum takmarkast þjónustufrelsið við stjórnunarstörf.

Í 1.-3. mgr. 1402. gr. um réttindi og skyldur felst að veita skal aðila frá öðru samningsríkinu jafnréttiskjör í hinu samningsríkinu, þ.e. eigi lakari kjör en innlendum aðilum. Í fylkjum má eigi veita aðilum frá hinu samningsríkinu lakari kjör en innlendum aðilum úr öðrum fylkjum samningsríkis. Í vissum tilvikum má gera undantekningar frá jafnréttiskjarameðferð, m.a. af heilbrigðis- og öryggisástæðum eða neytendaverndarsjónarmiðum. Á þeim aðila, sem vill veita aðilum frá hinu samningsríkinu

lakari kjör, hvílir samkvæmt 4. mgr. 1402. gr. sönnunarbyrði um það að slíkt sé í samræmi við undanþáguákvæði sammingsins.

Athyglisvert ákvæði er í 5. mgr. 1402. gr. Segir þar að ákvæði 1.-3. mgr. 1402. gr. um jafnréttiskjör taki ekki til gildandi reglna sem veiti ekki slík kjör, heldur ekki til framlengingar á eða skjótrar endurnýjunar á slíku lakara ákvæði eða breytingu á slíku ákvæði svo framarlega sem breytingin feli ekki í sér að kjör aðila frá hinu sammingsríkinu versni frá því sem verið hefur. Þetta er mikilvæg undantekning frá aðalreglunni um jafnréttiskjör á sviði þjónustustarfsemi. Sönnunarbyrðin í þessu sambandi hvílir á þeim sammingsaðila sem vill veita lakari kjör. Ákvæðin um jafnréttiskjör taka og til fyrirtækja.

Þótt ákvæði 1.-3. mgr. 1402. gr. um jafnréttiskjör séu uppfyllt skulu ráðstafanir aðila, m.a. krafa um viðskiptalega návist, ekki fela í sér gerræðisfulla eða óréttlætanlega mismunum milli aðila sammingsríkjanna né dulin höft á tvíhliða þjónustuviðskipti í þeim greinum sem samningurinn tekur til. Ákvæði kaflans fela hvorki í sér skyldur né réttindi sammingsaðila með tilliti til reglna um opinber innkaup eða styrki.

Í 1403. gr. um leyfi og viðurkenningu kemur fram að ráðstafanir sammingsaðila varðandi leyfi og viðurkenningu á einstaklingum, sem láta í té sammingsbundna þjónustu, skuli aðallega snúa að hæfni þessara einstaklinga eða getu þeirra til að láta þjónustuna í té. Ekki á að mismuna þeim varðandi möguleika á að fá leyfi eða viðurkenningu. Þá er hvatt til gagnkvæmrar viðurkenningar á kröfum um leyfi til handa einstaklingunum og viðurkenningu á þeim. Einstaklingar merkja hér þá sem eru ríkisborgarar eða hafa heimilisfesti í sammingsríki.

Í 1404. gr. segir að ákvæði 14. kafla taki til viðauka varðandi einstakar þjónustugreinar nema öðruvísi sé kveðið á um í þeim viðaukum.

Samkvæmt 1405. gr. skulu aðilar leitast við að auka skyldur samkvæmt þjónustukaflnum og stefna að því að breyta eða fella niður ráðstafanir sem eru í ósamræmi við meginregluna um þjóðleg kjör, svo og semja nýja þjónustugreinaviðauka. Þá skulu aðilar reglulega athuga og ráðgast við um ákvæði kaflans í því skyni að bæta nýjum þjónustugreinum á lista og kanna möguleika á enn betri aðgangi að þjónustumörkuðum hvor annars.

Samkvæmt 1406. gr. má neita um fríðindi samkvæmt þjónustukaflanum ef þjónusta er óbeint veitt af einstaklingi eða fyrirtæki frá þriðja landi. Sönnunarbyrðin hvílir á þeim sammingsaðila sem vill ekki veita fríðindi.

Í 1407. gr. segir að ákvæði þjónustukaflans taki ekki til nýrra skatta enda sé ekki með

skattheimtunni verið að mismuna aðilum frá samningsríkjunum með gerræðislegum eða óréttlætanlegum hætti ellegar skattarnir feli í sér dulin höft í þeim þjónustuviðskiptum ríkjanna sem falla undir samninginn.

Skilgreiningar er að finna í 1408. gr., þar á meðal á þeirri þjónustu sem samningurinn tekur til (tilvísun í viðauka 1408).

Fríverslunarsamningur Norður-Ameríku gengur lengra en fríverslunarsamningur Bandaríkjanna og Kanada og er viðbótin fólgin í opnun nýrra þjónustumarkaða kanadíska ríkisins og fylkjanna.

Fríverslunarsamningur Norður-Ameríku nær ekki til flutninga í lofti eða á sjó nema landþjónustu í höfnum, t.d. fermingu, affermingu og hafnarbakkþjónustu.

Hvað snertir byggingar- og verkfræðiþjónustu opnar fríverslunarsamningur Norður-Ameríku innan tíu ára ríkisinnkaupamarkaði fyrir vörur og þjónustu sem tengjast byggingastarfsemi. Við þetta getur opnast umfangsmikill aðgangur að verkefnum á sviði orkumála og í vegagerð. Kanada samþykkti að ganga lengra en gert er í fríverslunarsamningi Bandaríkjanna og Kanada þannig að bandarísk fyrirtæki gætu látið í té byggingarþjónustu í Kanada. Samkvæmt samningnum skal fella úr gildi fyrir 1996 allar kröfur um heimilisfesti þeirra sem láta í té sérfræðiþjónustu. Þetta gildir þó ekki um venjulega verkamenn í byggingariðnaði.

Hér skal ítreka að í svari utanríkisráðherra til Alþingis haustið 1992 kom fram að í gildi er loftferðasamningur milli Íslands og Bandaríkjanna sem veitir Íslendingum möguleika á allri venjulegri flugþjónustu. Þá segir í svarinu að öll flutningastarfsemi á sjó sé líka frjáls í venjulegum viðskiptatilgangi en sérstakar reglur gildi um flutninga fyrir bandarísk hermálafirvöld. Varðandi aðra þjónustu sé ekki um formlegan samning að ræða en hins vegar sé tiltölulega frjálst fyrir Íslendinga að stunda þjónustustarfsemi í Bandaríkjunum að uppfylltum almennum skilyrðum. Fara þarf nánar í saumana á þessu með tilliti til ákvæða fríverslunarsamnings Bandaríkjanna og Kanada, m.a. varðandi undanþáguákvæði um flutningastarfsemi. Einnig segir í svarinu að í Úrúgvæviðræðunum liggi fyrir drög að samningi um þjónustuviðskipti sem nái til allra sviða þjónustustarfsemi. Úrúgvæviðræðunum lauk 15. desember 1993 og verður Úrúgvæsamningurinn undirritaður á ráðherrafundi í Marokkó 12.-15. apríl 1994. Gert er ráð fyrir að samningurinn öðlist gildi á fyrri helmingi ársins 1994, eins og áður er rakið í kafla F.

EFTA-samningurinn og fríverslunarsamningur Íslands við EBE taka ekki á

þjónustuviðskiptum eins og fríverslunarsamningur Bandaríkjanna og Kanada sem reyndar snýr að framtíðarráðstöfunum. Þjónustufrelsisákvæði EES-samningsins ganga mun lengra. Taka má fram að í EFTA-samningnum er kveðið á um jafnréttiskjör í sambandi við stofnun og rekstur fyrirtækja á nánar tilteknu sviði sem tengist vöruviðskiptum samningsaðila. Athyglisvert er að ákvæði 18. kafla fríverslunarsamningsins milli Bandaríkjanna og Kanada varðandi lausn deilumála taka til þjónustuviðskipta.

Eitt af afsprengjum Úrúgvæviðræðnanna er sérstakur samningur um þjónustuviðskipti, sem fyrr segir, þannig að um þessa mikilvægu tegund heimsviðskipta munu gilda alþjóðlegar reglur sem svipar til þeirra sem gilda um viðskipti með vörur. Til þjónustu teljast m.a. þjónusta ýmissa sérfræðinga, fjarskipti, flutningastarfsemi og fjármálaþjónusta. Gerður hefur verið rammasamningur um þjónustuviðskipti í heild sinni sem kallast „Hið almenna samkomulag um þjónustuviðskipti“ (General Agreement on Trade in Services - GATS). Rammasamningnum fylgja síðan viðaukar um einstök þjónustusvið og upphafsskuldbindingar um markaðsaðgang o.fl. sem festar eru á sérstakar skrár. Aðalreglan í rammasamningnum er reglan um bestu kjör sem er hliðstæð aðalreglu GATT-samningsins um vörur. Í reglunni felst að óheimilt er að mismuna ríkjum þannig að einu ríki séu veitt ákveðin réttindi eða ívilnanir, t.d. í formi markaðsaðgangs fyrir ákveðna tegund þjónustu, heldur verður að veita öllum öðrum aðilum að þjónustusamkomulaginu sömu kjör á jafnréttisgrunni. Unnt er þó að semja um frávik frá reglunni sem birt eru í skrá. Í samkomulaginu eru magntakmarkanir í þjónustuviðskiptunum bannaðar sem aðalregla. Undanþágur þarf að birta í skrá. Ekki má mismuna erlendum þjónustuaðilum sem fengið hafa markaðsaðgang og eru í samkeppni við innlenda þjónustuaðila. Undanþágumöguleiki er fyrir hendi. Þá er í samkomulaginu m.a. gert ráð fyrir samningaviðræðum um aukið frelsi frá því sem yrði í upphafi.

Með rammasamningnum fylgja sex viðaukar varðandi einstök þjónustusvið og er þar tekið tillit til sérstaks eðlis þeirra með sérstöku lausnum. Viðaukarnir eru um 1) undanþágur frá II. gr. samningsins, en í II. gr. er að finna regluna um bestu kjör, 2) starfsréttindi einstaklinga í þjónustugreinum en atvinna sérhæfðs starfsfólks getur verið nauðsynlegur þáttur í veitingu þjónustu og þar af leiðandi aðgangi að þjónustumarkaði, 3) fjármálaþjónustu, 4) fjarskipti, 5) flugþjónustu og 6) samningaviðræður um grunn þjónustu fyrir fjarskipti. Norðurlöndin höfðu frumkvæði að samningu draga að viðauka um flutninga á sjó en svo fór að ekki náðist samkomulag með samningsaðilum um hve langt ætti að ganga á því sviði og var það að lokum fellt niður. Þó var ákveðið að taka aftur upp viðræður og skal ljúka þeim

innan sex mánaða frá gildistöku samningsins. Sama niðurstaða varð á sviði kvikmynda- og sjónvarpsefnis. Þá var sett inn bráðabirgðaákvæði varðandi fjármálapjónustu en samningsaðilar hafa rétt til að breyta tilboðum sínum fjórum mánuðum eftir gildistöku samningsins og hafa til þess sextíu daga.

Auk samningákvæða í rammasamkomulaginu og sérstöku viðaukunum hafa ríki lagt fram sérstakar skrár um upphafsskyldur í þjónustuviðskiptum eins og áður sagði. Í skránum er tilgreint hvernig aðgangi að þjónustumarkaði sé háttað. Þannig er það frelsi, sem fyrir hendi er, fest í sessi og einnig er stefnt að aukningu þess. Samningaviðræðurnar um upphafsskyldurnar fóru einkum fram tvíhliða á grundvelli tilboða og krafna. Lagði Ísland auk annarra ríkja fram tilboð.

Í Úrúgvæviðræðunum var m.a. stefnt að því að setja nýjar reglur um lausn deilumála til að auka réttaröryggi. Slíkt kann einkum að gagnast smærri ríkjum. Þá er gert ráð fyrir því að sérstakri stofnun verði komið á fót Alþjóðaviðskiptastofnuninni (World Trade Organization - WTO) er taki við starfsemi GATT, sem ekki hefur talist formleg stofnun, og nýrri starfsemi á grundvelli samningaviðræðanna, m.a. starfsemi á sviði þjónustuviðskipta.

15. Atvinnuréttur

Í 15. kafla samningsins (1501.-1506. gr.) er fjallað um tímabundna dvöl viðskiptamanna í öðru samningsríki en sínu eigin.

Samkvæmt 1501. gr. um almenna grundvallarreglu segir að ákvæði kaflans endurspegli sérstök viðskiptatengsl samningsaðilanna, svo og nauðsyn þess að auðvelda tímabundna dvöl viðskiptamanna og setja skýrar reglur þar um, tryggja öryggi á landamærum, vernda innlent vinnuafli og tryggja stöðuga atvinnu.

Samkvæmt 1506. gr. merkir viðskiptamaður þann ríkisborgara samningsríkis sem fæst við viðskipti með vörur eða þjónustu eða stundar fjárfestingarstarfsemi.

Í 1502. gr. er vísað í viðauka 1502.1 sem afmarkar hverjir séu viðskiptaaðilar. Þar er í skrá 1 rætt um sjö mismunandi starfssvið. Um er að ræða: 1) rannsóknir og hönnun, 2) ræktun og framleiðslu, 3) markaðssetningu, 4) sölustarfsemi, 5) dreifingu, 6) þjónustu eftir sölu og 7) almenna þjónustu. Að sjálfsögðu þarf að gæta reglna á sviði heilbrigðismála, öryggismála og þjóðaröryggismála. Hvor aðili um sig þarf að birta lög sín og reglur og láta í té skýringargögn. Gjöld vegna meðferðar umsókna skal miða við kostnað. Veita skal hinum aðilanum upplýsingar um þessi mál eftir þörfum og varast að draga úr eða tefja

viðskipti með vörur eða þjónustu, svo og fjárfestingarstarfsemi samkvæmt samningnum.

Um fjóra flokka viðskiptamanna mun vera að ræða: 1) viðskiptaferðamenn, viðskiptaaðila og fjárfesta sem hafa sérstöku hlutverki að gegna við eftirlit, stjórnun eða hafa nauðsynlega hæfileika eða þeir eiga að þróa eða stýra starfsemi, 2) sérfræðinga sem skráðir eru á sérstakri skrá og 3) menn sem fluttir eru til innan fyrirtækis enda uppfylli þeir viss skilyrði, séu t.d. meira en ár í starfi.

Samkvæmt 1503. gr. er gert ráð fyrir samráði milli starfsmanna útflytjendaeftirlits samningsaðilanna a.m.k. einu sinni á ári.

Samkvæmt 1504. gr. um lausn deilumála geta samningsaðilar nýtt sér ákvæði 18. kafla samningsins, stofnanaákvæðin, í tengslum við framkvæmd ákvæðanna um tímabundna dvöl viðskiptamanna. Þó má ekki láta reyna á ákvæði 1806. og 1807. gr. um gerð og deilunefnd vegna neitunar á tímabundinni dvöl nema um meira en einangrað tilvik sé að ræða og leitað hafi verið allra leiða til að leysa mál innan stjórnsýslunnar.

Í 1505. gr. er fjallað um tengsl 15. kafla við aðra kafla samningsins. Ákvæði þessa kafla samningsins eru ekki sambærileg við ákvæði EFTA-samningsins þar sem EFTA-reglurnar um frjálsa för framkvæmdastjóra og annarra lykilstarfsmanna takmarkast við starfsemi sem snerta vöruviðskipti. EFTA-reglurnar taka heldur ekki til þjónustu. Þá ná ákvæði EFTA-samningsins um fjárfestingu mjög skammt. Vinnufrelsisákvæði EES-samningsins ná hins vegar lengra, eru ekki takmörkuð við viðskiptamenn.

Samkvæmt fríverslunarsamningi Norður-Ameríku verður auðveldara fyrir viðskiptamenn að dveljast í öðrum samningsríkjum og gagnast það einkum þeim sem dveljast alllangan tíma þar og veita þjónustu. Þarf jafnvel ekki annað en að sanna ríkisborgararétt sinn í samningsríki og sýna fram á viðskiptatilgang til að geta unnið fimm ár í viðkomandi ríki. Í samningnum er skrá um einstaklinga sem koma hér til greina og þurfa menn yfirleitt að hafa háskólagráðu eða sérfræðimenntun. Meðal slíkra einstaklinga teljast arkitektar, rannsóknamenn, hönnuðir, markaðssérfræðingar, solumenn, þeir sem veita sérstaka þjónustu eftir sölu, einstaklingar sem veita fjármálaþjónustu, sérfræðingar á sviði almannatengsla, ferðaskrifstofumenn, túlkar, tannlæknar, læknar, vísindamenn og kennarar.

Svo sem fram kemur annars staðar er í Úrúgvæviðræðunum GATT gert ráð fyrir sérstökum viðauka á þjónustusviðinu til að tryggja starfsréttindi sérhæfðs starfsfólks.

16. Fjárfestingar

Samkvæmt 1601. gr. er aðalreglan sú að ákvæði kaflans taki til hvers kyns ráðstafana samningsaðila varðandi fjárfestingar. Undantekningar eru fjárfesting sem snertir fjármálaþjónustu að undantekinni tryggingaþjónustu. Fjárfesting, sem snertir opinber innkaup eða flutningaþjónustu, fellur heldur ekki undir þennan kafla samningsins. Þá þarf fjárfesting á þjónustusviði að tengjast þeim þjónustugreinum sem falla undir samninginn.

Samkvæmt 1. mgr. 1602. gr. skulu fjárfestingaraðilar njóta jafnréttiskjara, þ.e. ekki lakari kjara en innlendir aðilar í hinu samningsríkinu að því er varðar stofnun nýrra viðskiptafyrirtækja, kaup á slíkum fyrirtækjum, rekstur þeirra og sölu.

Samkvæmt 2. mgr. 1602. gr. er aðalreglan sú að ekki skuli gera kröfu um eignaraðild innlendra aðila að viðskiptafyrirtækjum. Þá skal heldur ekki samkvæmt 3. mgr. sömu greinar knýja fjárfesta sökum þjóðernis síns einvörðungu til að selja eða ráðstafa á annan hátt fjárfestingu í hinum samningsríkjunum.

Samkvæmt 4. mgr. 1602. gr. skal fylki í Bandaríkjunum eða Kanada veita aðila frá hinu samningsríkinu jafngóð kjör varðandi fjárfestingu og veitt er aðila frá öðrum fylkjum sama ríkis. Samkvæmt 5. mgr. getur Kanada gert ráðstafanir er tengjast fyrirtækjum í rekstri á gildistökudegi samningsins þótt andstaðar séu meginreglunni um þjóðleg kjör í 1. mgr. og reglunni í 2. mgr. enda snerti ráðstöfunin beina eða óbeina eignaraðild að viðkomandi viðskiptafyrirtæki. Samkvæmt 6. mgr. skal hin nýja ráðstöfun þó ekki fela í sér auknar takmarkanir með hliðsjón af 1. og 2. mgr. né auknar takmarkanir varðandi eignarhaldsmöguleika. Átt er við fyrirtæki í eigu Kanada, fylkis þar eða ríkisfyrirtækis. Undantekning felst í 7. mgr. þannig að ákvæði 1. og 2. mgr. gildi.

Í 8. mgr. er að finna möguleika á mismunandi kjörum með hliðsjón m.a. af heilbrigðis, öryggis- eða neytendasjónarmiðum. Sönnunarbyrðin hvílir á þeim sem veita vill mismunandi kjör.

Í 1603. gr. er fjallað um svokallaðar árangurskröfur. Samkvæmt þeirri grein má m.a. ekki gera kröfu til þess að ákveðinn hluti vöru eða þjónustu sé fluttur út eða keypt sé vara og þjónusta í dvalarlandinu í staðinn fyrir innflutta vöru eða þjónustu. Jafnvel getur verið nauðsynlegt að takmarka kröfur til fjárfesta frá þriðja ríki til að komast hjá því að krafan hafi umtalsverð áhrif á viðskipti milli samningsríkjanna tveggja.

Samkvæmt 1604. gr. um eftirlit má fara fram á upplýsingar frá fjárfestingaraðila. Gæta skal nauðsynlegs trúnaðar varðandi meðferð upplýsinga.

Samkvæmt 1605. gr. skal hvorki beint né óbeint þjóðnýta fjárfestingu eða taka hana eignarnámi nema almannaheill krefji og fleiri skilyrði séu til staðar.

Í 1606. gr. segir að hvorugur samningsaðila skuli girða fyrir yfirfærslu ágóða o.fl. úr landi nema þegar slíkar takmarkanir leiðir af reglum um gjaldþrot, skattgreiðslur o.fl.

Í 1607. gr. segir að ákvæði 1602.-1606. gr. um fjárfestingu, þar á meðal aðalreglan um jafnréttiskjör, taki ekki til gildandi reglna sem séu í ósamræmi við aðalregluna né um framlengingu, skjóta endurnýjun eða breytingar á þeim enda feli breytingarnar ekki í sér enn lakari kjör en verið hafi. Sönnunarbyrðin hvílir á þeim samningsaðila sem vill halda fram lakari kjörum en samkvæmt meginreglu samningsins. Í greininni er einnig að finna ákvæði sem snertir endurkaup Kanadamanna á fyrirtækjum í svokölluðum menningariðnaði en samningurinn tekur ekki til hans.

Ákvæði 1608. gr. fjalla um deilumál. Þar er að finna ákvæði um ákvörðunarvald Kanada í tengslum við kanadísku fjárfestingarlögin en þá kemur ekki til lausnar deilumála á grundvelli samningsins. Einnig er í greininni m.a. vísað til GATT-reglna um lausn deilumála. Þá er vikið að lausn deilumála á grundvelli starfs gerðardóms eða sérstakrar deilunefndar.

Í 1609. gr. um skattlagningu og styrki er aðalreglan sú að ákvæði 16. kafla taki ekki til nýrra skatta enda feli þeir ekki í sér gerræðisfulla eða óréttlætanlega mismunun milli fjárfesta samningsríkjanna eða duldar takmarkanir á því hagræði sem fjárfestum er veitt í samningnum. Þá er aðalreglan nú sú að ákvæði kaflans taki ekki til styrkja. Svipaðar undantekningar eru um skattlagningu.

Aðilar skulu samkvæmt 1610. gr. leitast við að gera umbætur á reglum um fjárfestingu í Úrúgvæviðræðunum og á grundvelli annars alþjóðlegs samstarfs.

Ýmsar skilgreiningar eru að finna í 1611. gr. Í skilgreiningu á fjárfestingu felst m.a. það skilyrði að fjárfestir stýri viðkomandi fjárfestingu. Fjárfestingaraðili getur og verið annað hvort samningsríkjanna eða stofnun þess og fylki í öðru hvoru ríkinu eða stofnun viðkomandi fylkis. Þá er vísað í 2012. gr. varðandi skilgreiningu á menningariðnaði sem samkvæmt þeirri grein tekur m.a. til útgáfu bóka, tímarita og dagblaða, framleiðslu og sýningar kvikmynda, framleiðslu myndbanda og hljómplatna, svo og starfsemi hljóðvarps og sjónvarps. Menningariðnaðurinn er almennt undanþeginn samningnum samkvæmt 2005. gr. hans.

Samkvæmt 2010. gr. samningsins geta samningsríkin haldið við eða sett á stofn einkasölufyrirtæki. Tilkynningarskylda er fyrir hendi í vissum tilvikum og þess skal gætt að ráðstafanir á þessu sviði hafi ekki óheppileg áhrif með tilliti til fríverslunarsamningsins.

Engin sambærileg ákvæði varðandi fjárfestingu eru í fríverslunarsamningum EFTA-ríkjanna við Efnahagsbandalag Evrópu.

Í fríverslunarsamningi Norður-Ameríku felast rýmri möguleikar en í fríverslunarsamningi Bandaríkjanna og Kanada að því er varðar fjárfestingu í Kanada, nánar tiltekið á sviði fasteigna- og verðbréfavíðskipta, tækni og annarra greina.

Í fríverslunarsamningi Norður-Ameríku er m.a. gert ráð fyrir því að Bandaríkjamenn og Kanadamenn geti fjárfest í raforkuframleiðslu í Mexíkó með vissum takmörkunum. Einnig geta opnast vissir fjárfestingarmöguleikar á sviði olíuefnaframleiðslu.

Í Norður-Ameríkusamningnum eru þó ýmsar undanbágur á frelsi til fjárfestingar, t.d. hvað Kanada varðar á sviði náttúruauðlinda, m.a. í orkumálum. Þá hafa öll samningsríkin þrjú takmarkanir varðandi eignaraðild aðila frá hinum samningsríkjunum í skipafélögum, flugfélögum, útvarpi og útgerðarfyrtækjum.

Eftirlit með fjárfestingum af hálfu stjórnvalda er bundið við hátt mark, t.d. 150 milljónir Bandaríkjadala þegar fjárfest er í Mexíkó. Þetta getur greitt fyrir fjárfestingum í litlum og meðalstórum fyrirtækjum. Á sviði fjárfestingarmála er gert ráð fyrir sérstakri aðferð við lausn deilumála. Sérstök gerðarnefnd útkljár deilumál um þjónnýtingu eða fjárfestingarvandamál af öðru tagi. Hefur nefndin fjárhagslegt úrskurðarvald.

V. Fjármálaþjónusta

Í V. hluta samningsins og jafnframt 17. kafla (1701.-1706. gr.) hans er fjallað um fjármálaþjónustu.

17. Fjármálaþjónusta

Í 1701. gr. segir að ákvæði 1701.-1706. gr., svo og nokkrar aðrar greinar, fjalli um fjármálaþjónustu en aðrar greinar ekki. Hinar tilgreindu greinar eru 1601. gr. um svið fjárfestingar, 2001. gr. um skattasamninga, 2002. gr. um greiðslujafnvægi, 2003. gr. um hugverkaréttindi, 2100. gr. um einkasölur, 2101. gr. um hagskýrslur, 2104. gr. um viðauka, 2105. gr. um gildistöku samningsins og 2106. gr. um gildistíma og uppsögn hans. Þá segir í sömu grein að ákvæði V. hluta, að undanskilinni 1601. gr. um fjárfestingu sem vísað er til í 1701. gr., taki ekki til stjórnmálalegra umdæma í samningsríkjunum.

Í 1702. gr. er greint frá skyldum Bandaríkjanna á sviði fjármálaþjónustu. Heimila skal þönskum að versla með verðbréf Kanada og umdæma þar í landi. Þá skulu bankar, sem stýrt

er frá Kanada, ekki njóta lakari kjara en þeir höfðu 4. október 1987 varðandi stofnun eða rekstur útibúa. Þá skulu fjármálastofnanir, sem stýrt er frá Kanada, njóta sömu kjara og bandarískar fjármálastofnanir. Réttindi á sviði fjármálastofnana skulu haldast.

Samkvæmt 1703. gr. um skuldbindingar Kanada skulu bandarískir aðilar, sem venjulega hafa aðsetur í Bandaríkjunum, ekki sæta takmörkunum varðandi eignarhald í fjármálastofnunum sem Kanadamenn fara með yfirráð í. Þessi skuldbinding nær þó ekki til fjármálastofnana sem komið er upp í fylkjum Kanada.

Samkvæmt 2. mgr. 1703. gr. gilda takmarkanir á eignaraðild í erlendum útibúum banka í Kanada ekki um útibú sem Bandaríkjamenn hafa yfirráð í.

Kanada skal ekki nota eftirlitsvald í tengslum við stjórnun fjármálastofnana undir bandarískum yfirráðum á þann hátt að það samræmist ekki markmiðum samningsins um fjármálaþjónustu. Þetta er mælt fyrir um í 3. mgr. 1703. gr.

Í 4. mgr. 1703. gr. segir að fjármálastofnanir undir bandarískum yfirráðum skuli njóta þeirra réttinda sem þær hafi í Kanada.

Samkvæmt þessu halda fjármálastofnanir viðkomandi landa réttindum þeim sem þær höfðu 4. október 1987 í hinu landinu. Einnig mun aukið frjálsræði í fjármálaþjónustu síðar falla í skaut fjármálastofnana sem borgarar hins samningsaðilans hafa yfirráð yfir. Hugtakið bankaþjónusta er skylt samsvarandi hugtaki í 2. bankatilskipun ESB en þar er hugtakið þó víðara og skýrgreint í meiri smáatriðum.

Reglur samningsins um lausn deilumála ná ekki til fjármálaþjónustu, að undanskilinni váttryggingarþjónustu, en þess í stað hafa báðir aðilar samið um að hafa samráð hvor við annan í því skyni að leysa deilumálin.

Samkvæmt fríverslunarsamningi Norður-Ameríku er gert ráð fyrir sérstöku kerfi, er stjórnvöld standa að, til lausnar deilumála svo að unnt sé að leysa hratt deilur á sviði banka-, verðbréfa- og tryggingarmála.

Svo sem áður hefur komið fram tekur Úrúgvæsamingurinn á vegum GATT til þjónustu, m.a. fjármálaþjónustu.

VI. Stofnanir

18. Stofnanir

Stofnsett er viðskiptanefnd sem fjallar um framkvæmd samningsins og deilumál. Aðilum er frjálst að fara með deilur fyrir hana eða GATT. Í nefndinni sitja viðskiptaráðherrar

landanna og kemur hún saman a.m.k. einu sinni á ári. Ef lausn finnst ekki getur annar hvor aðilinn krafist að málið fari fyrir gerðardóm. Málið fer síðan aftur fyrir nefndina og ef ekki finnst lausn eru engin úrræði önnur en að fella niður framkvæmd samningsins að hluta (hliðstætt EES-samningnum).

19. Lausn deilumála

Sérákvæði gilda um undirboðs- og jöfnunartolla. Beita skal ákvæðum GATT.

VII. Önnur ákvæði

20. Önnur ákvæði

Í þessum kafla eru ýmis undantekningaákvæði varðandi öryggismál og menningarmál.

VIII. Lokaákvæði

21. Lokaákvæði

Hér eru ákvæði um birtingu og gildistöku.

I. NAFTA-SAMNINGURINN

(1) AÐALSAMNINGUR

Að neðan er samantekt á Fríverslunarsamningi Norður-Ameríku (North American Free Trade Agreement - NAFTA) milli Bandaríkjanna, Kanada og Mexíkó. Notast er við sömu kaflaskiptingu og í samningnum.

I. Almennur hluti

1. Markmið

Að koma á með formlegum hætti á fríverslunarsvæði milli Bandaríkjanna, Kanada og Mexíkó í samræmi við Hið almenna samkomulag um tolla og viðskipti (GATT), að afnema viðskiptahindranir, að stuðla að jöfnum samkeppnisskilyrðum og auka tækifæri til fjárfestinga. Samningurinn kveður á um að NAFTA skuli hafa forgang yfir aðra samninga að svo miklu leyti sem þeir stangast á.

2. Skilgreiningar

Í þessum kafla eru skilgreind orð og hugtök sem varða samninginn.

II. Vöruviðskipti

3. Jafnréttiskjör og markaðsaðgangur fyrir vörur

Aðildarríki skulu veita vörum frá öðrum aðildarríkjum jafnréttiskjör („national treatment“, sbr. III. gr. GATT). Tollar verða annaðhvort afnumdir strax eða smátt og smátt á 5 eða 10 árum, en á 15 árum fyrir viðkvæmar vörur, frá 1. janúar 1994 þegar samningurinn gekk í gildi.

a. Viðauki 300-A: Viðskipti og fjárfesting í bílaiðnaði

Aðildarríkin hafa samþykkt að afnema smátt og smátt viðskiptahindranir sín á milli á þessu sviði en hafa jafnframt hert á upprunareglum sem varða þriðju ríki (sbr. 4. kafla um upprunareglur).

b. Viðauki 300-B: Vefnaðarvörur og fatnaður

Fjallað er um viðskipti með spunaefni, garn, vefnað og fatnað á Norður-Amerikumarkaðinum. Gildissvið NAFTA verður þannig að samningurinn hefur forgang yfir núverandi samninga eða framtíðarsamninga um viðskipti með vefnaðarvörur eða fatnað, þ. á m. vefnaðarvörusamninginn („Multi-Fibre Agreement“).

4. Upprunareglur

Þær grundvallarreglur, sem gilda í NAFTA um uppruna vöru, eru þær sömu og gilda innan EES. Til þess að reikna út virðisaukann skv. NAFTA er bæði beitt viðskiptavirðisaðferðinni („Transaction Value Method“) og nettókostnaðaraðferðinni („Net Cost Method“). Varðandi bifreiðar hins vegar er skylt að nota nettókostnaðaraðferðina. Norður-amerískt innihald bifreiða hefur verið ákveðið 62,5% samanborið við aðeins 50% í fríverslunarsamningi Bandaríkjanna og Kanada (þótt útreikningsaðferðinni hafi verið breytt þannig að beinn samanburður er ekki mögulegur).

5. Tollameðferð

Upprunavottorð verða notuð sem staðfesta að vörur séu upprunar í einu þriggja aðildarríkja að samningnum. Ekki verður nauðsynlegt að nota slík vottorð þegar vörur eru innan við \$US 1000 (um 70.000 kr.) virði. Þessi kafli er einnig um framkvæmdareglur og efndir samningsins, staðfestingu uppruna, viðurlög, eftirlit, áfrýjanir og almennar skilgreiningar.

6. Orkumál og grundvallarolíuvörur

Það sérstaka fyrirkomulag sem gildir um orkuviðskipti milli Bandaríkjanna og Kanada, sem lýst er í orkukaflanum í fríverslunarsamningi Bandaríkjanna og Kanada, mun gilda áfram milli þeirra. Í NAFTA er beitt GATT-reglunum. Ef gripið er til aðgerða vegna þjóðaröryggis mega þær ekki fela það í sér að samningsaðili grípi til eða viðhaldi innflutningshindrunum á orku eða grundvallarolíuvörum frá öðrum samningsaðila. Mexíkó hefur hins vegar tryggt sér undanþágu frá þessu ákvæði og er laust við allar skuldbindingar á þessu sviði.

7. Landbúnaður og heilbrigðisreglur dýra og plantna

Reglur fríverslunarsamnings Bandaríkjanna og Kanada um tolla og aðrar

viðskiptahindranir en tolla munu gilda áfram varðandi viðskipti með landbúnaðarvörur milli landanna. NAFTA-aðildarríkin þrjú hafa ákveðið að afnema alla tolla og aðrar viðskiptahindranir en tolla á landbúnaðarvörum á 15 ára tímabili nema varðandi mjólkurvörur, egg, kjúklinga og sykur.

Hvert aðildarríki má setja heilbrigðisreglur dýra og plantna sem eru nauðsynlegar til þess að vernda fólk, dýr og plöntur, þ. á m. strangari reglur en felast í alþjóðlegum stöðlum, leiðbeiningarreglum eða tillögum sem gilda á alþjóðavettvangi.

8. Öryggisráðstafanir

Ef innflutningur frá einu NAFTA-ríki skapar tjón eða gæti skapað tjón hjá iðnaði annars aðildarríkis getur það aðildarríki gripið til öryggisráðstafana þannig að tollalækkningar falla niður til bráðabirgða eða þeir tollar, sem giltu fyrir gildistöku NAFTA-samningsins, eru settir aftur á.

III. Tæknilegar viðskiptahindranir

9. Staðlar

Þessi kafli kveður á um rétt til þess að láta taka gildi staðla sem banna innflutning á vörum frá öðru aðildarríki sem uppfylla ekki skilyrði innflutningslands.

IV. Opinber innkaup

10. Opinber innkaup

Samningurinn um opinber innkaup nær lengra en núgildandi GATT-samningur um opinber innkaup sem bæði Bandaríkin og Kanada (en ekki Mexíkó) eru aðilar að. Hann nær eingöngu til fyrirtækja sem eru stofnsett á landssvæði hinna þriggja aðildarríkja NAFTA.

V. Fjárfestingar, þjónusta og skyld mál

11. Fjárfestingar

Aðildarríki skulu ekki mismuna fjárfestum í NAFTA og fjárfestingum þeirra gagnvart sínum eigin fjárfestum (jafnréttiskjarameðferð) eða fjárfestum frá þriðju ríkjum (bestu kjara meðferð).

12. Þjónustuviðskipti á milli landa

Ákvæðin um þjónustuviðskipti milli landa kveða á um grundvallarreglur og skyldur til þess að auðvelda slík viðskipti milli landanna þriggja. Aðildarríki skulu veita þjónustuaðilum annars aðildarríkis kjör sem ekki eru verri en það veitir eigin þjónustuaðilum.

Skilgreining hugtaksins þjónustuviðskipti milli landa nær til farar einstaklinga. Samkvæmt samningnum má ekkert aðildarríkin ákveða að þjónustaðili annars aðildarríkis setji upp eða viðhaldi skrifstofu eða sé búsettur í landinu sem skilyrði fyrir þjónustuviðskiptum milli landanna. Ákvæði þessa kafla eiga ekki við um fjármálaþjónustu, sbr. 14. kafla.

13. Fjarskipti

Hvert aðildarríki skal hafa aðgang að og not af opinberum fjarskiptakerfum og þjónustu (þ. á m. rásum sem leigðar eru til einkanota) sem veitt er á landssvæði þess eða yfir landamæri aðildarríkis.

Þessi ákvæði eiga eingöngu við þróaða þjónustu (eða virðisaukaþjónustu). Fjarskiptakerfin sjálf eru utan samningsins.

14. Fjármálaþjónusta

Almennt er viðurkennd sú meginregla að fjárfestar í einu aðildarríki geti sett upp fjármálastofnun á landsvæði annars NAFTA-ríkis.

Kanadamenn munu afnema hömlur á erlendri eignaraðild í kanadískum fjármálastofnunum og á heildareignum erlendra bankaútibúa í Kanada eingöngu gagnvart fyrirtækjum sem er stjórnað af bandarískum eða mexíkönskum ríkisborgurum (gildir ekki um bandarísk og mexíkönsk dótturfyrirtæki fjármálastofnana utan NAFTA).

15. Samkeppnisstefna, einkasölur og ríkisfyrirtæki

Aðildarríkin munu grípa til og viðhalda aðgerðum gegn viðskiptaháttsemi sem er skaðleg samkeppni og munu eiga samstarf varðandi framkvæmd samkeppnislöggjafar og önnur samkeppnismál.

Að því er varðar einkasölur og ríkisfyrirtæki er ekkert í samningnum sem kemur í veg fyrir að aðilar viðhaldi eða stofni slík fyrirtæki.

16. Bráðbirgðadvöl viðskiptamanna

NAFTA-samningurinn auðveldar á gagnkvæmisgrundvelli bráðabirgðadvöl viðskiptamanna á landsvæðum samningsaðilanna sem eru ríkisborgarar hinna þriggja aðildarríkja. Samningurinn skapar ekki sameiginlegan vinnumarkað.

VI. Hugverk

17. Hugverk

Til þess að vernda á fullnægjandi hátt hugverkaréttindi kveður NAFTA á um vissar skuldbindingar, þ. á m. varðandi höfundarétt, einkaleyfi, vörumerki, hönnun o.fl.

Samþykkt var undanþága fyrir Kanada frá ákvæðum um hugverkaréttindi fyrir menningariðnaðinn.

VII. Ákvæði um framkvæmdaratriði og stofnanamál

18. Birting, tilkynningar og lagaframkvæmd

Hefðbundnar reglur gilda á þessu sviði.

19. Málskot og lausn deilumála varðandi undirboðs- og jöfnunartolla

Aðildarríki halda réttinum til þess að beita undirboðs- og jöfnunartollalöggjöf sinni varðandi vörur sem eru fluttar inn frá landsvæði annars aðildarríkis.

Aðildarríki, sem greinir á, geta ákveðið að skjóta ágreiningi til NAFTA-nefndar frekar en að nota þau úrræði sem að gilda skv. GATT.

20. Stofnanamál og lausn deilumála

Komið er á stofnunum sem sjá um framkvæmd samningsins, þ. á m. viðskiptanefnd (þar sem sitja ráðherrar eða embættismenn á ráðherrastigi sem eru tilnefndir af hverju aðildarríki) og skrifstofu sem starfar fyrir nefndina.

XIII. Önnur ákvæði

21. Undanþágur

Undanþágur ná m.a. til ákvæða um þjóðaröryggi, skattamál og greiðslujöfnuð. Að því er varðar hugverkaiðnaðinn þá gilda ákvæði fríverslunarsamnings Bandaríkjanna og Kanada.

22. Lokaákvæði

Meðal lokaákvæða eru:

- (a) Aðild. Hvaða ríki eða ríkjahópur sem er getur gerst aðili að samningnum með þeim skilmálum og skilyrðum sem um semst milli upprunalegu NAFTA-ríkjanna og slíks ríkis eða ríkjahóps.
- (b) Uppsögn. Aðildarríki geta sagt upp samningnum sex mánuðum eftir að það tilkynnir skriflega hinum samningsaðilanum um uppsögn. Ef það segir upp samningnum þá heldur samningurinn gildi milli þeirra aðila sem eftir eru.

(2) HLIÐARSAMNINGAR

Eftir að Clinton Bandaríkjaforseti tók við völdum snemma á s.l. ári tilkynnti hann að bæta þyrfti NAFTA-samninginn á nokkrum sviðum, m.a. á sviði umhverfismála, atvinnumála og skynidiaukningu innflutnings. Afraksturinn varð gerð þriggja hliðarsamninga við NAFTA-samninginn sem samkomulag náðist um haustið. Aðildarríki NAFTA eru einnig aðilar að þessum samningum.

1. Samningur Norður-Ameríku um samvinnu í umhverfismálum

Með samningnum er sett á stofn samvinnunefnd umhverfismála, umhverfismálaráð, þar sem eiga sæti æðstu embættismenn landanna þriggja á sviði umhverfismála, og skrifstofa umhverfismála ásamt framkvæmdastjóra. Samningurinn felur m.a. í sér eftirfarandi skuldbindingar:

- a. Réttur einstaklinga til þess að fara með það fyrir dómstóla ef aðildarríki framkvæma ekki skuldbindingar á umhverfissviðinu eða til þess að sækja bætur fyrir tjón.
- b. Setning laga og reglna um umhverfismál verði með opnum hætti.
- c. Reglur á umhverfissviðinu setji ströng skilyrði.
- d. Aðildarríkin framkvæmi reglurnar. Reglur um lausn deilumála eiga að tryggja slíka framkvæmd.
- e. Fylki og héruð mega setja strangari umhverfiskröfur.
- f. Aðildarríki verða að gefa skýrslur um umhverfismál og hvetja til rannsókna á því sviði.
- g. Unnið skal að því að takmarka viðskipti með eiturefni sem bönnuð eru innanlands.

2. Samningur Norður-Ameríku um samvinnu í vinnumálum

Stofnanir þessa samnings eru hliðstæðar og í samningnum um samvinnu í umhverfismálum. Í ráðinu sitja ráðherrar landanna sem hafa með vinnumál að gera. Tilgangur samningsins er að bæta vinnumálalöggjöf í aðildarríkjum og aðbúnað á vinnustað, að tryggja að lögunum sé framfylgt, að hvetja til samkeppni á grundvelli bættra afkasta og gæða o.fl.

3. Samkomulag milli aðildarríkja Fríverslunarsamnings Norður-Ameríku varðandi 8. kafla: Öryggisráðstafanir.

Með þessum samningi er komið á nýju fyrirkomulagi til samráðs milli aðildarríkjanna ef skyndiaukning verður á innflutningi frá öðru aðildarríki. Vinnuhópur er settur á stofn til þess að fylgjast með því hvernig öryggisákvæði NAFTA-samningsins virka í framkvæmd og gera tillögur til úrbóta eftir þörfum.

J. SAMRÁÐ VIÐ HAGSMUNAAÐILA

Nefndin hefur m.a. haft samráð við eftirfarandi hagsmunaaðila varðandi gerð fríverslunarsamnings við Bandaríkin eða aðild að NAFTA:

1. Friðrik Pálsson, forstjóra Sölumiðstöðvar hraðfrystihúsanna;
2. Benedikt Sveinsson, framkvæmdastjóra Íslenskra sjávarafurða;
3. Hauk Halldórsson, formaður Stéttarsambands bænda;
4. Pál Sigurjónsson, stjórnarformaður Útflutningsráðs Íslands
5. Vilhjálm Egilsson, framkvæmdastjóra Verslunarráðs Íslands;
6. Halldór Eyjólfsson, framkvæmdastjóra Samstarfsnefndar atvinnurekenda í sjávarútvegi;
7. Harald Sumarliðason, formann Samtaka iðnaðarins.

Samráð var með þeim hætti að FBK og NAFTA-samningurinn voru kynntir og leitast var eftir viðbrögðum við þeirri hugmynd að Ísland gerði hliðstæðan fríverslunarsamning við Bandaríkin og/eða Kanada og Mexíkó, þó þannig að sóst yrði eftir sams konar undanþágum og náðust í EES-samningnum, t.d. varðandi fjárfestingar í sjávarútvegi.

Undirtektir voru jákvæðar hjá öllum sem talað var við, með fyrirvara um niðurstöðu samningaviðræðna. Vegna mikilvægis bandaríska markaðarins fyrir Ísland var talið eðlilegt að reyna að gera fríverslunarsamning við Bandaríkin. Einnig þótti eðlilegt að stefna að aðild að NAFTA.

Einstakir nefndarmenn hafa ennfremur kynnt NAFTA-samninginn á fundum með félögum sem þess hafa óskað, m.a. Alþjóðanefnd Verslunarráðsins og Félagi íslenskra stórkaupmanna. Á þeim fundum kom fram verulegur áhugi á gerð fríverslunarsamninga við ríki Norður-Ameríku.

K. HELSTU VALKOSTIR

Viðskiptaumhverfi Íslands er að verða fyrir miklum breytingum. Hinn 1. janúar s.l. tóku gildi bæði EES- og NAFTA-samningarnir. Ísland er í þeirri ákjósanlegu stöðu að liggja mitt á milli þessara tveggja stærstu markaðssvæða heims. Úrúgvæsamningur GATT mun taka gildi á næsta ári. Þessir þrír samningar marka vissulega þáttaskil í sögu heimsviðskiptanna og munu móta þau að verulegu leyti næstu árin. Íslensk stjórnvöld standa nú frammi fyrir því að ákveða með hvaða hætti íslenskir hagsmunir verði best tryggðir í þessu nýja umhverfi í framtíðinni.

Hver svo sem niðurstaðan verður, hvort Ísland ákveður að styrkja tengsl sín við Evrópu enn frekar en orðið er eða ekki, þá er afar mikilvægt að tryggja sem best viðskiptatengslin við Bandaríkin. Útflutningur íslenskra afurða getur sveiflast verulega milli ára og hlutfallsleg skipting útflutnings milli Bandaríkjanna og Evrópu. Útflutningur jókst um 51,1% til Bandaríkjanna milli árana 1992 og 1993 og má ekki síst rekja það til sterkari stöðu dollars.

En hverra kosta er völ við eflingu viðskiptatengsla vestur um haf? Nefna má eftirfarandi:

(1) Tvíhliða fríverslunarsamningur

Tvíhliða fríverslunarsamningur milli Íslands og Bandaríkjanna, svipaður fríverslunarsamningi Norður-Ameríku, er ein leið sem kemur til greina. Eflaust verður hægt að taka tilliti til sérstakra hagsmuna Íslands á sama hátt og fordæmi eru fyrir í öðrum fríverslunarsamningum Bandaríkjanna. Íslendingar gætu m.a. haldið fram nálægðarsjónarmiðum svipað og gert var varðandi gerð fríverslunarsamnings Bandaríkjanna og Kanada. Þá kann að vera að sú staðreynd að Ísland tengist Evrópuríkjunum með aðild að samningnum um Evrópska efnahagssvæðið auki líkurnar á því að Bandaríkin vilji ganga til samninga um fríverslun við Ísland.

(2) Fríverslunarsamningur Norður-Ameríku

Hugsanlega væri rétt að stefna að aðild að fríverslunarsamningi Norður-Ameríku (NAFTA) fremur en að gera tvíhliða viðskiptasamning við Bandaríkin og síðar hugsanlega

við fleiri ríki, t.d. Kanada og Brasilíu, sbr. gerð fríverslunarsamninga við Tyrkland og nokkur Evrópuríki. Í NAFTA-samningnum koma nýjustu fríverslunarhugmyndir Bandaríkjamanna fram. Samningurinn tekur til iðnaðarvæðingar en einnig landbúnaðarafurða og sjávarafurða. Er hann hvað síðarnefnda atriðið snertir því nokkuð frábrugðinn Evrópusamningunum. Í þessu sambandi má samt hafa í huga GATT-niðurstöðurnar varðandi breytingu á viðskiptum með landbúnaðarvörur og reglur um þjónustuviðskipti. Einn af ókostunum við þennan valkost er sá að semja þarf við þrjá aðila, Bandaríkjamenn, Kanadamenn og Mexíkóbúa, í stað Bandaríkjamanna einna. Hið jákvæða er hins vegar að auknir möguleikar geta skapast á viðskiptum við Mexíkó þótt viðskiptin milli Íslands og Mexíkó hafi verið lítil sem engin að undanfögnu. Tollar eru háir þar nú. Þá ber og að líta til þess að fleiri ríki í Ameríku gætu orðið aðilar að samningnum þegar fram líða stundir, t.d. Brasilía sem Ísland hefur samkvæmt framansögðu átt nokkur viðskipti við um langt skeið. Þótt um þróunarlönd sé að ræða eru þjóðartekjur á mann þar mjög misjafnar og geta verið vissir möguleikar á sölu íslenskra afurða til þessara landa. Stjórnsýsluvinnna hér á landi myndi aukast nokkuð við aðild nýrra ríkja að fríverslunarsamningi Norður-Ameríku væri Ísland aðili að þeim samningi.

(3) Rammasamningur

Nefna má að Bandaríkjamenn gerðu hinn 6. nóvember 1987 rammasamning ("Framework Understanding") við Mexíkó þar sem gert er ráð fyrir grundvallarreglum um samráð varðandi tvíhliða viðskipti ríkjanna og ákvæðum um hvernig leysa eigi úr viðskipta-deilum. Ekki er einungis fjallað um viðskipti í þrengri merkingu heldur líka fjárfestingarmál. Samningurinn nær einnig til landbúnaðar. Slíkan samning kann að vera tiltölulega auðvelt að gera og getur hann síðar þróast yfir í fríverslunarsamning eins og gerðist hjá Bandaríkjunum og Mexíkó. Rammasamningur gæti verið sveigjanlegur hvað umfang snerti og kynni jafnvel að leiða til sérsamninga á einstökum sviðum síðar og þá í samræmi við GATT-reglur.

Bandaríkjamenn kunna þó að vilja fara þessa einföldu samningaleið þar eð hagsmunir þeirra af gerð fríverslunarsamnings eru ekki eins miklir og fyrir Ísland. Ef ekki tekst að ná slíkum samningi við Bandaríkin má ætla að þetta sé næst besti kosturinn fyrir Ísland.

Ókosturinn við þessa aðferð er fyrst og fremst sá að ekki er hægt að semja um sérstök kjör umfram aðrar þjóðir á vissum sviðum t.d. varðandi tolla. Slíkt myndi ekki samrýmast bestu kjara ákvæðum GATT. Sams konar ákvæði er í Úrúgvæsamningnum á þjónustusviðinu.

(4) Tvíhliða samningar um einstök mál

Einnig mætti hugsa sér að í stað þess að gera fríverslunarsamning við Bandaríkin þá yrðu gerðir margir smærri samningar til þess að leysa afmörkuð vandamál, t.d. um að bandarísk stjórnvöld viðurkenni heilbrigðisskoðun á Íslandi fyrir sjávarafurðir og landbúnaðarvörur.

Þess skal getið að sjávarútvegsráðuneytið hefur hafið undirbúningsviðræður við matvælaeftirlit Bandaríkjanna (Food and Drug Administration) um gerð samnings sem m.a. myndi leiða til þess að eftirlitskerfi með framleiðslu íslenskra sjávarafurða verði viðurkennt af þeirra hálfu. Þannig yrði Fiskistofa samþykkt sem viðurkenndur eftirlitsaðili fyrir hönd bandarískra stjórnvalda hér. Megintilgangur samningsins er að tryggja að sjávarafurðir sem ætlaðar eru til neyslu í Bandaríkjunum uppfylli nýjar hertar reglur um meðferð og framleiðslu sjávarafurða sem taka gildi í byrjun næsta árs. Bandaríkjamenn hafa óskað eftir því að samningnum veri lokið um það leyti.

Annað dæmi væri samningur um gagnkvæmar fjárfestingar. Slíkur samningur getur m.a. auðveldað útgáfu dvalarleyfa í Bandaríkjunum fyrir íslenska viðskiptamenn.

Þessa leið, að gera marga tvíhliða samninga, reyndu Kanadamenn í upphafi, áður en til fríverslunarsamningsins kom, en hún reyndist ófær. Ástæðan var sú hagsmunaaðilar settu sig yfirleitt upp á móti öllu því sem annar aðilinn vildi gefa eftir. Þess vegna var nauðsynlegt að fjalla um viðskiptin heildstætt, til þess að geta sýnt fram á að þegar gefið er eftir á einu sviði, þá fékkst annað í staðinn á öðru.

(5) Engin frekari samningsgerð

Sé ekkert að gert getur það hugsanlega hamlað þróun útflutnings til Bandaríkjanna, bæði á núverandi framleiðslu og þeirri sem hér gæti verið unnin síðar. Tollar geta verið umtalsverðir á sumum vörutegundum, t.d. á ullarvörum virðast tollarnir í Bandaríkjunum nú vera frá um 10 til um 20% þrátt fyrir lækkun tolla á síðasta áratug, en munu nú væntanlega eitthvað lækka í kjölfar Úrúgvæsamningsins. Útflutningur þessara vara til Bandaríkjanna 1991 er að vísu mjög lítill, um 1/2% af heildarútflutningnum, og hefur því dregist mjög saman. Tilbúnir fiskréttir bera talsvert háa tolla eða allt að 15%, enda útflutningur þeirra mjög lítill. Ekki er endilega víst að slíkur útflutningur verði arðbær á næstu árum.

NIÐURSTAÐA

Chíle óskaði eftir því á sínum tíma að gera tvíhliða fríverslunarsamning við Bandaríkin, en lét þess jafnframt getið að NAFTA-aðild kæmi einnig til greina. Ekkert virðist vera því til fyrirstöðu fyrir Ísland að fylgja þessu fordæmi. Upphaflega var það svo, þegar Bandaríkin ákváðu að gera fríverslunarsamning við Mexíkó, þá voru það Kanadamenn sem óskuðu eftir því að koma að þeim samningi. Þeir töldu hættu á að missa þau fríðindi sem höfðu áunnist með FBK-samningnum. Ef Kanada hefði ekki orðið aðili að samningi Bandaríkjanna og Mexíkó þá hefði það getað dregið úr fjárfestingum þar. Eingöngu fyrirtæki staðsett í Bandaríkjunum hefðu haft tollfrjálsan aðgang að báðum mörkuðum.

Segja má að þessi afstaða Kanadamanna sýni í hnotskurn eitt meginviðfangsefni flestra ríkja hins vestræna heims undanfarin ár: að tryggja aðstöðu til erlendra fjárfestinga og tryggja markaðsaðgang fyrir sín fyrirtæki til þess að skapa aukin atvinnutækifæri og bæta lífskjör almennings. Ísland, hvort sem okkur líkar það betur eða verr, er í þessari samkeppni. Það verður að tryggja atvinnurekstrinum samkeppnishæf rekstrarskilyrði á heimsmælikvarða hvort sem þau eru í eigu innlendra aðila eða erlendra. Að öðrum kosti er vandséð hvernig unnt er að tryggja íbúum landsins bætt lífskjör í framtíðinni.

L. TÖFLUVIÐAUKI

Tafla 11.

Ministry for Foreign Affairs
Trade Department - 2/3/93/H1A

**1991 U.S. Imports from Iceland
(General Import Value, Quantity and Duty)**

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cost. value USD'000	Duty. value USD'000	Duty %
-----------------	--------------------	------------------------	------------------------	-----------

Agricultural products**Chapter 1. Live animals**

0101-1900.90 -- Horses	No. = 6	6,6	0,0	0,0%
0106-0050.60 -- Other live animals	X	50,0	0,0	0,0%
Total live animals	*	56,6	0,0	0,0%

Chapter 2. Meat and edible meat offal

0206-4900.00 -- Offal of swine except livers, edible, frozen	12,9	41,2	0,0	0,0%
Total Chapter 2	12,9	41,2	0,0	0,0%

Chapter 4. Dairy produce; Birds eggs; Natural honey; Edible products of animal origin nesoi

0406-9080.60 -- Cheese substitutes inc mxtes nesoi cnt cows milk etc	322,3	625,5	62,6	10,0%
Total Chapter 4	322,3	625,5	62,6	10,0%

**Chapter 12. Oil seeds and oleaginous fruits; Miscellaneous grains, seeds and fruit;
Industrial or medicinal plants; Straw and fodder**

1212.200.00 -- Seaweeds & other algae fish or dried w/not ground	136,6	92,3	0,0	0,0%
Total Chapter 12	136,6	92,3	0,0	0,0%

Chapter 13. Gums; Resins and other vegetable saps and extracts

1301-9090.30 -- Natural gum, tragacanth	18,3	13,1	0,0	0,0%
Total Chapter 13	18,3	13,1	0,0	0,0%

Total agricultural products	490,1	828,7	62,6	7,5%
------------------------------------	--------------	--------------	-------------	-------------

Marine products**Chapter 3. Fish and crustaceans, molluscs and other aquatic invertebrates**

Fish, fresh or chilled, not fillets and other in 0304				
0302-1100.90 -- Trout except farmed reinbow trout	5,9	41,1	0,0	0,0%
0302-1200.02 -- Atlantic salmon	395,6	2.037,5	0,0	0,0%
0302-1200.03 -- Atlantic salmon, farmed	256,4	1.211,3	0,0	0,0%
0302-1200.04 -- Atlantic salmon, not farmed	27,3	140,8	0,0	0,0%
0302-1200.54 -- Coho (silver) salmon, not farmed	0,4	1,7	0,0	0,0%
0302-1200.62 -- Salmon, nesoi	12,6	81,5	0,0	0,0%
0302-1900.00 -- Salmonidae, nesoi	57,4	318,3	0,0	0,0%
0302-2100.10 -- Atlantic halibut (Hippoglossus hippoglossus)	22,2	208,0	0,0	0,0%

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD'000	Duty, value USD'000	Duty %
0302-2100.90 -- Greenland trubot (Greenland halibut)	17,4	124,4	0,0	0,0%
0302-4000.00 -- Herrings	10,1	10,7	0,0	0,0%
0302-5000.10 -- Atlantic cod	1,9	10,8	0,0	0,0%
0302-5000.90 -- Cod nesoi	0,3	1,7	0,0	0,0%
0302-6200.00 -- Haddock	195,3	1.117,8	0,0	0,0%
0302-6940.30 -- Ocean perch	2,7	8,6	0,0	1,1c/kg
0302-6940.70 -- Fish nesoi	2,6	20,4	0,0	1,1c/kg
0302-6940.95 -- Fish nesoi	1,8	12,0	0,0	1,1c/kg
Total fresh or chilled	1.009,9	5.346,6	0,1	0,0%

Fish, frozen, not fillets and other in 0304

0303-2200.00 -- Atlantic and Danube salmon	7,1	21,5	0,0	0,0%
0303-2900.00 -- Salmonidae, nesoi	0,7	5,7	0,0	0,0%
0303-3100.10 -- Atlantic halibut (Hippoglossus hippoglossus)	176,1	1.048,5	0,0	0,0%
0303-3100.30 -- Greenland trubot (Greenland halibut)	18,5	126,4	0,0	0,0%
0303-3900.10 -- Flounder	34,5	88,7	0,4	1,1c/kg
0303-3900.90 -- Flat fish, nesoi	18,6	111,2	0,2	1,1c/kg
0303-7200.00 -- Haddock	18,9	50,8	0,0	0,0%
0303-8040.95 -- Fish livers and roes	39,0	419,8	0,0	0,0%
Total frozen	313,4	1.872,6	0,6	0,0%

Fish fillets and other fish meat

Fresh or chilled:				
0304-1010.20 -- Atlantic ocean perch	126,6	488,8	5,2	4,134c/kg
0304-1010.44 -- Atlantic cod	33,2	176,4	1,4	4,134c/kg
0304-1010.48 -- Cod nesoi	2,3	15,8	0,1	4,134c/kg
0304-1010.50 -- Haddock	1.156,5	7.273,0	47,8	4,134c/kg
0304-1010.55 -- Cusk and pollock	0,3	1,9	0,0	4,134c/kg
0304-1040.35 -- Other perch nesoi	0,3	1,4	0,0	0,0%
0304-1040.80 -- Greenland trubot (Greenland halibut)	18,5	89,6	0,0	0,0%
0304-1040.85 -- Flat fish, nesoi	7,7	44,1	0,0	0,0%
0304-1040.90 -- Fish nesoi	58,6	349,3	0,0	0,0%
Total fresh or chilled	1.404,0	8.440,3	54,5	0,6%
Frozen fillets:				
0304-2020.11 -- Atlantic cod fillets, skinned, block ov4.5kg	3.784,8	17.915,5	0,0	0,0%
0304-2020.12 -- Cod nesoi, fillets, skinned, blocks ov4.5kg.	17,7	94,1	0,0	0,0%
0304-2020.21 -- Greenland turbot (Greenland halibut) sknd blk ov4.5kg	5,3	11,9	0,0	0,0%
0304-2020.23 -- Sole fillets, skinned, blocks ov4.5kg	3,6	8,0	0,0	0,0%
0304-2020.25 -- Flounder fillets, skinned, block ov4.5kg	3,3	7,0	0,0	0,0%
0304-2020.27 -- Halibut fillets, skinned, blocks ov4.5kg	5,4	33,6	0,0	0,0%
0304-2020.30 -- Haddock fillets skinned, blocks ov4.5kg cut in even pcs	1.295,2	6.891,5	0,0	0,0%
0304-2020.33 -- Ocean catfish (wolf) fillets skinned block ov4.5kg	57,5	170,6	0,0	0,0%
0304-2020.48 -- Pollock fillets nesoi skinned block ov4.5kg to procsd	897,7	2.688,8	0,0	0,0%
0304-2020.60 -- Atlantic ocean perch fillets, skinned block ov4.5kg	197,0	547,9	0,0	0,0%
0304-2020.66 -- Fish nesoi fillets skinned, blocks ov4.5kg	28,5	84,2	0,0	0,0%
0304-2030.20 -- Atlantic ocean perch (rosefish) fillets nesoi	884,1	3.200,2	36,5	4,134c/kg
0304-2030.30 -- Atlantic cod fillets, nesoi	12.055,5	70.343,2	498,4	4,134c/kg
0304-2030.35 -- Cod (except Atlantic cod) fillets, nesoi	237,9	1.371,6	9,8	4,134c/kg
0304-2030.62 -- Haddock fillets, nesoi	4.332,5	26.713,2	179,1	4,134c/kg
0304-2030.68 -- Pollock fillets, nesoi	5.194,8	17.390,2	214,8	4,134c/kg
0304-2060.07 -- Salmonidae nesoi fillets, nesoi	1,6	13,3	0,0	0,0%
0304-2060.55 -- Greenland trubot (Greenland halibut) fillets nesoi	62,0	313,2	0,0	0,0%
0304-2060.58 -- Flounder fillets, nesoi	114,1	544,2	0,0	0,0%
0304-2060.59 -- Halibut fillets, nesoi	12,5	77,5	0,0	0,0%
0304-2060.61 -- Trubot fillets, nesoi	15,6	77,0	0,0	0,0%
0304-2060.64 -- Flatfish nesoi, fillets, nesoi	8,1	37,8	0,0	0,0%
0304-2060.70 -- Ocean catfish (Wolf fish) fillets, nesoi	185,3	1.054,0	0,0	0,0%
0304-2060.71 -- Ocean perch (Ex Atlantic perch) fillets nesoi	0,3	1,5	0,0	0,0%
0304-2060.85 -- Fish nesoi fillets nesoi	37,2	115,6	0,0	0,0%
Total frozen fillets	29.437,5	149.705,6	938,6	0,6%

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cost, value USD '000	Duty, value USD '000	Duty %
Other fish meat:				
0304-9010.11 -- Cod meat minced in bulk or containers ov6.8kg, frozen	427,2	743,4	0,0	0,0%
0304-9010.12 -- Cod meat not minced in bulk/cont. ov6.8kg, frozen	1.651,0	4.118,0	0,0	0,0%
0304-9010.20 -- Haddock meat in bulk or containers ov6.8kg, frozen	169,6	296,3	0,0	0,0%
0304-9010.44 -- Pollock meat minced in bulk or containers ov6.8kg, frozen	342,3	418,0	0,0	0,0%
0304-9010.48 -- Pollock meat nesoi in bulk or containers ov6.8kg, frozen	165,0	244,0	0,0	0,0%
0304-9010.71 -- Ocean perch meat minced in bulk/cont. ov6.8kg, frozen	32,3	29,3	0,0	0,0%
0304-9010.89 -- Fish meat nesoi in bulk or containers ov6.8kg, frozen	483,8	635,4	0,0	0,0%
Total other fish meat	3.271,2	6.484,4	0,0	
Total fish fillets and other fish meat	34.112,7	164.630,3	993,1	0,6%

Fish, dried, salted or in brine; smoked fish

0305-2040.60 -- Fish livers/roes nesoi	32,3	191,5	0,0	0,0%
0305-3060.30 -- Cod fillets, dried, salted or in brine	2,4	27,0	0,0	0,0%
0305-3060.80 -- Fish fillets nesoi, dried salted or in brine	0,5	8,2	0,0	0,0%
0305-4100.00 -- Pacific, Atlantic and Danube salmon, smoked	36,7	614,1	30,7	5,0%
0305-4940.40 -- Fish including fillets, smoked, nesoi	5,1	56,7	0,0	0,0%
0305-5100.00 -- Cod, dried, wheter or not salted but not smoked	22,7	196,3	0,0	0,2c/kg
0305-6140.00 -- Herrings, salted, not dried/smoked, in brine nesoi	54,4	64,4	0,0	0,0%
0305-6200.10 -- Cod whole/processed salted not dried/smk moisture>50%	40,0	232,2	0,0	0,0%
0305-6200.50 -- Cod salted not dried/smoked, brine, nesoi moisture>50%	20,0	107,3	0,0	0,0%
0305-6910.22 -- Pollock whole/simplely processed salted not dried/smk brine	27,4	76,2	0,0	0,0%
0305-6940.00 -- Salmon, salted but not dried or smoked, in brine	4,1	27,8	0,8	3,0%
Total dried, salted or in brine; smoked	245,6	1.601,7	31,6	2,0%

Crustaceans

0306-1100.00 -- Rock lobster and other sea crawfish, frozen	7,7	103,1	0,0	0,0%
0306-1300.03 -- Shrimps/prawns shell-on count size < 33 per kg, frozen	348,6	4.022,4	0,0	0,0%
0306-1300.40 -- Shrimps and prawns, pceled, frozen	159,3	1.495,1	0,0	0,0%
0306-1900.90 -- Crustaceans, nesoi, frozen	129,7	2.684,1	0,0	0,0%
Total crustaceans	645,3	8.304,7	0,0	0,0%

Aquatic invertebrates other than crustaceans

0307-2900.00 -- Scallops incl queen, frozen/dried/salted/in brine	20,3	180,5	0,0	0,0%
Total aquatic invertebrates	20,3	180,5	0,0	0,0%

Total Chapter 3	36.347,2	181.936,4	1.025,4	0,6%
------------------------	-----------------	------------------	----------------	-------------

Chapter 15. Animal or vegetable fats and oils and their cleavage products

Fats and oils of fish and marine mammals

1504-1020.00 -- Cod liver oil & fractions not chemically modified	37,5	72,8	0,0	0,0%
1504-2020.00 -- Cod fats & oils ex liver oil not chemically modified	104,9	33,5	0,0	0,0%
Total fats and oils	142,4	106,3	0,0	0,0%

Chapter 16. Preparations of meat, of fish or of crusteans, mulluscs or other aquatic invertebrates

Prepared or preserved fish; caviar and caviar substitutes

1604-1260.50 -- H Herrings, kipper snacks	251,7	1.539,3	0,0	0,0%
1604-1260.90 -- Herrings nesoi	104,8	178,1	0,0	0,0%
1604-1980.00 -- Fish whole/pieces not minched nesoi	0,3	3,1	0,2	6,0%
1604-2010.00 -- Fish pastes	2,3	14,7	0,0	0,0%
1604-2020.00 -- Fish balls/cakes etc no oil in airtight cntr not ov6.8kg	1,3	4,5	0,0	0,0%
1604-3030.00 -- Caviar substitutes, boild, in airtight containers	0,2	2,6	0,1	2,5%
1604-3040.00 -- Caviar substitutes, nesoi	26,7	336,5	0,0	0,0%
Total prepared or preserved	387,3	2.078,8	0,3	0,0%

Total marine products	36.876,9	184.121,5	1.025,6	0,6%
------------------------------	-----------------	------------------	----------------	-------------

HS - Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD'000	Duty value USD'000	Duty %
----------------	--------------------	------------------------	-----------------------	-----------

Other products

Chapter 17. Sugars and sugar confectionery

1704-9020.05 -- Confections or sweetmeats put up for retail sale	22,2	155,8	10,9	7,0%
Total sugars and sugar confectionery	22,2	155,8	10,9	7,0%

Chapter 19. Preparations of cereals, flour, starch or milk; Bakers wares

1905-3000.40 -- Sweet biscuits, waffles and wafers	6,3	23,9	0,0	0,0%
Total bakers wares	6,3	23,9	0,0	0,0%

Chapter 22. Beverages, spirits and vinegar

Waters and waters containing added sugar				
2201-1000.00 -- Water, mineral & aerated natrl/artfcl not swtn/flav	405,0	396,6	1,6	0,4c/l
2201-9000.00 -- Waters not sweetend or flavored nesoi, ice and snow	18,8	356,0	0,0	0,0%
2202-1000.30 -- Carbonated soft drinks	924,5	766,6	2,8	0,3c/l
Total waters and soft drinks	1.348,3	1.519,2	4,4	0,3%

Spirits				
2208-9060.00 -- Vodka in containers not over 4 liters val not ov\$2.05/l	0,0	3,4	1,6	67,6c/l
2208-9065.00 -- Vodka in containers not over 4 liters val ov\$2.05/l	34,7	201,9	6,9	13,2c/l
Total spirits	34,7	205,3	8,5	4,1%

Chapter 28. Inorganic chemicals; Organic or inorganic compounds of precious metals, of rare-earth metals of radioactive elements or of isotopes

2827-2000.00 -- Calcium chloride	127,5	14,8	0,0	0,0%
2836-4010.00 -- Dipotassium carbonate	19,0	11,9	0,2	1,9%
Total chemicals	146,5	26,7	0,2	0,8%

Chapter 31. Fertilizers

3101.0000.00 -- Animal/veg fertilizer, mixed/not chemically treated	82,0	45,7	0,0	0,0%
Total fertilizers	82,0	45,7	0,0	0,0%

Chapter 32. Tanning or dyeing extracts; Tannins and their derivatives; Dyes, pigments and other coloring matters; Paints and varnishes; Putty and other mastics; Inks

3212-9000.50 -- Pigments, nonaqueous, oth coloring mat, retail	1,7	19,2	0,6	3,1%
Total chapter 32	1,7	19,2	0,6	3,1%

Chapter 37. Photographic or cinematographic goods

3706-9000.60 -- Motion-picture film, expos & develp, < 35mm	250 mtr	5,0	0,0	0,0%
Total chapter 37	0,0	5,0	0,0	0,0%

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD '000	Duty, value USD '000	Duty %
-----------------	--------------------	-------------------------	-------------------------	-----------

Chapter 38. Miscellaneous chemical products

3823-9050.50 -- Chem products & prep of chem/allied industry, nesoi	17,0	64,6	0,0*	5,0%
Total chapter 38	17,0	64,6	0,0	0,0%

Chapter 39. Plastics and articles thereof

3919-1010.50 -- Tape in rolls not exed 20 cm w, light-reflect	*	1,3	0,1	6,6%
3923-1000.00 -- Boxes, cases, crates & similar articles, of plastic	*	83,3	2,5	3,0%
3923-9000.00 -- Art for conveying or packing of goods, plastic	*	6,3	0,2	3,0%
3926-9090.50 -- Other articles of plastic, nesoi	*	49,5	2,6	5,3%
3926-9090.90 -- Oterh articles of plastic, nesoi	*	19,8	1,0	5,3%
Total chapter 39	*	160,2	6,4	4,0%

Chapter 40. Rubber and articles thereof

4001-2200.25 -- Technically specified natural rubber, grade 20	108,4	81,1	0,0	0,0%
4002-9900.00 -- Synthetic rub & fatice derived from oils, nesoi	35,0	4,3	0,0	0,0%
4010-1010.30 -- Power transmission belts, nesoi	No = 123	0,4	0,0	5,1%
4012-9010.00 -- Solid or cushion tiers, of rubber	No = 32457	64,4	0,0	0,0%
4015-9000.50 -- Article of apparel, exc apron, vulcanize rub, nesoi	Doz = 325	354,6	17,7	5,0%
Total chapter 40		504,8	17,8	3,5%

Chapter 42. Articles of leather; Saddlery and harness; Travel goods, handbags and similar containers; Articles of animal gut (other than silkworm gut)

4203-1040.30 -- Men's & Boys coats/jackets of leather, exc reptile	No = 75	0,9	0,1	6,0%
Total chapter 42		0,9	0,1	6,0%

Chapter 43. Furskins and artificial fur; Manufactures thereof

4301-1000.20 -- Mink furskins nesoi, raw, whole	No = 5097	127,4	0,0	0,0%
4301-6060.00 -- Fox furskins, raw, whole, nesoi	No = 328	24,6	0,0	0,0%
4302-1960.00 -- Furskins nesoi whole tanned not assembled not dyed	No = 1665	44,1	2,2	5,0%
4302-1975.00 -- Furskins nesoi whole tanned, not assembled dyed	No = 15618	101,4	2,4	2,4%
Total chapter 43		297,5	4,6	1,6%

Chapter 49. Printed books, newspapers, pictures and other products of the printing industry; Manuscripts, typescripts and plans

4901-1000.40 -- Printed matter nesoi, in single sheets	*	65,1	0,0	0,0%
4901-9900.50 -- Technical, scientific and professional books	No = 1000	7,2	0,0	0,0%
4901-9900.70 -- Hardbound books, nesoi	No = 3000	48,0	0,0	0,0%
4901-9900.92 -- Printed books nesoi 5-48 pages each excluding cover	No = 2515	8,7	0,0	0,0%
4901-9900.93 -- Printed books nesoi 49 og more pages each excluding cover	No = 12000	26,9	0,0	0,0%
4902-9020.40 -- Business etc periodicals, nesoi single issues tied	No = 9350	27,8	0,0	0,0%
4911-1000.60 -- Tourist/other lit/posters re travel etc outside us	*	5,1	0,0	0,0%
4911-1000.80 -- Trade advertising material, printed, nesoi	*	61,5	0,0	0,0%
4911-9140.20 -- Posters, printed not over 20 years, nesoi	0,2	4,1	0,1	3,1%
4911-9140.40 -- Pictures/designs/photographs not over 20 years, nesoi	0,1	2,1	0,1	3,1%
Total chapter 49		256,5	0,2	0,1%

Chapter 51. Wool, fine or coarse animal hair; Horshair yaru and woven fabric

5103-2000.00 -- Waste of wool other waste of wool/fine animal hair	11,7	13,7	0,5	4c/kg
5106-1000.90 -- Yarn carded wool not retail sale >85% by wt wool nesoi	0,4	4,8	0,4	9,0%
5107-1000.00 -- Yarn combed wool not retail sale >85% by wt wool	22,5	268,0	24,1	9,0%

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD'000	Duty, value USD'000	Duty %
5109-1060.00 -- Yarn other animal hair not < 85% wt for retail sale	0,7	10,1	0,9	9,0%
5109-9060.00 -- Yarn otehr animal hair nto <85% by wt retail sale	0,4	5,5	0,5	9,0%
5111-1960.80 -- N-hnd wv fb crd wl/fah con >=85% w/fah wt >400g/m2	m2 = 11	0,3	0,1	36,1%
Total chapter 51		302,4	26,5	8,8%

Chapter 52. Cotton

5209-5900.90 -- Woven fab cot 85%> cot >200g/m2 prt other fab neso	m2 = 17	0,9	0,1	8,9%
Total chapter 52		0,9	0,1	8,9%

Chapter 56. Wadding, felt and nonwovens; Special yarns; Twine, cordage, ropes and cables and articles thereof

5607-4930.00 -- Cordage etc of poylethylene/polypropylene nesoi	0,5	2,9	0,2	7,2%
5608-1910.20 -- Fish netting nesoi of manmade textile materials	13,0	92,7	15,8	17,0%
Total chapter 56	13,5	95,6	16,0	16,7%

Chapter 61. Articles of apparel and clothing accessories, knitted or crocheted

6101-1000.00 -- Men's or boys overcoats, carcoats etc of wool/fah, knitted	doz = 5	4,7	1,0	7,2c/kg+20%
6102-1000.00 -- Womens or girls overcoats, carcoats etc of wool/fah, knitted	doz = 409	111,2	25,6	8,3c/kg+20%
6102-2000.10 -- Women's overcoats, carcoats, etc of cotton, knitted	dos = 8	0,6	0,1	16,9%
6104-5100.00 -- Women's or girls skirts and divided skirts of wool, knitted	doz = 1	0,3	0,1	17,0%
6106-2020.10 -- Women's blouses of other manmade fibers, knitted	doz = 2	1,2	0,4	34,6%
6110-1010.20 -- Women's or girls sweaters wholly of cashmere, knitted	doz = 13	4,4	0,3	7,5%
6110-1020.10 -- Men's sweaters of other wool or fah, knitted	doz = 107	42,8	7,3	17,0%
6110-1020.30 -- Women's sweaters of other wool or fah, knitted	doz = 504	137,5	23,4	17,0%
6110-1020.80 -- Women's or girls sweatshirts & sim art of oth wool or fah, k	doz = 4	2,0	0,3	17,0%
6110-2010.20 -- Women's or girls sweaters of cot cont 36% mor flax fibers	doz = 1	1,0	0,1	5,0%
6110-2020.10 -- Men's sweaters of other cotton, knitted	doz = 44	14,4	3,0	20,7%
6110-2020.20 -- Women's sweaters of other cotton, knitted	doz = 136	42,3	8,8	20,7%
6115-9100.00 -- Socks & other hosry & ftwr appld sls wool, knitted	dpr = 127	8,6	1,0	12,0%
6116-9100.00 -- Mittens and mitts of wool or fine animal hair, knitted	dpr = 24	1,1	0,1	1c/kg+7,4%
6117-1010.00 -- Shawls searves mufflers mantillas veils wool, knitted	doz = 76	21,1	2,2	10,2%
Total chapter 61		393,5	73,6	18,7%

Chapter 62. Articles of apparel and clothing accessories, not knitted or crocheted

6202-1100.10 -- Women's overcoats carcoat & similar coat wool	doz = 4	4,6	1,0	6,3c/kg+21%
6202-9220.60 -- Women's anorak & similar article cotton nesoi	doz = 5	0,5	0,0	9,5%
6202-9350.10 -- Women's anorak & similar art mmf <36% wool/fah	doz = 17	1,9	0,6	29,5%
6204-4440.10 -- Women's dresses of ot art fib <36% by wigt of wool/fah	doz = 6	0,4	0,1	17,0%
6204-6925.40 -- Women's shorts art fiber cont <36% wool	doz = 8	0,3	0,1	30,4%
6206-3030.40 -- Women's woven cotton blouses + shirts	doz = 11	2,5	0,4	16,4%
6206-4030.30 -- Women's blouses of mmf <36% flax fib	doz = 29	1,4	0,4	28,6%
6210-2010.10 -- Men's or boys overcoats etc mmf surface impreg rbr/plas	doz = 3	0,5	0,0	7,6%
6210-3020.20 -- Women's or girls overcoats etc tex fl/n/wcn n impreg rbr/plas	doz = 105	37,8	2,5	6,6%
6210-4020.10 -- Men's or boys garments nesoi rubberized tex mtrl ex mmf	doz = 833	164,0	10,8	6,6%
6210-4020.20 -- Men's or boys anoraks & similar art rubberized tex mtrl	doz = 3	0,9	0,1	6,6%
6210-4020.35 -- Men's or boys trousers rubberized tex mtrl ex mmf	doz = 1	0,4	0,0	6,6%
6210-5010.10 -- Women's or girls garments nesoi mmf impreg rubber/plas	doz = 18	4,7	0,4	7,6%
6210-5020.10 -- Women's or girls germents nesoi tex mtrl ex mmf impreg rbr	doz = 403	76,8	5,1	6,6%
6216-0080.00 -- Gloves of wool or fine animal hair	dpr = 3	0,6	0,0	3,7%
Total chapter 62		297,3	21,5	7,2%

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD'000	Duty, value USD'000	Duty %
-----------------	--------------------	------------------------	------------------------	-----------

Chapter 63. Other made up textile articles; Needlecraft sets; Worn clothing and worn textile articles; Rags

6301-2000.10 -- Blanket n/elec & travel rug wool l/hair nt>3m length	No = 11912	324,0	49,6	4,4c/kg+15%
6301-3000.20 -- Blanket n/elec & travel rugs of cotton, nesoi	No = 637	15,2	1,4	9,5%
6302-2120.40 -- Sheets of print cotton not trimmed, etc not napped	No = 13472	53,7	4,1	7,6%
6307-1020.05 -- Shop towels for use garages filling stations, cotton	No = 500000	45,0	4,7	10,5%
Total chapter 63		437,9	59,9	13,7%

Chapter 64. Footwear, gaiters and the like; Parts of such articles

6403-9960.40 -- Footwear sol r/p up lthr exc pigskin tennis-gym shoe me	prs = 10806	80,8	6,9	8,5%
6406-9915.40 -- Parts of footwear of textile materials-mmif other	doz = 75	3,9	0,7	17,0%
6406-9915.80 -- Parts of footwear of textile materials-other nesoi	doz = 3	0,3	0,1	17,0%
Total chapter 64		85,0	7,6	8,9%

Chapter 65. Headgear and parts thereof

6505-9030.90 -- Knitted or crocheted wool headgear, nesoi	doz = 734	11,8	2,7	7c/kg+15,4%
6505-9060.40 -- Hats etc ex baby mmf knit/erch in piece nt in braid	doz = 35	0,8	0,1	7c/kg+14,1%
Total chapter 65		12,6	2,9	22,7%

Chapter 70. Glass and glassware

7011-1010.00 -- Glass bulbs w/out fittings, for incandescent lamps	hnd = 2	1,3	0,0	3,7%
7011-9000.00 -- Glass envelopes, open, a parts, w/o fittings, nesoi	hnd = 1	1,7	0,1	6,6%
7014-0030.00 -- Lenses, filters a parts, glass, nt optic elem n wkd	No = 379	24,4	1,6	6,7%
Total chapter 70		27,4	1,8	6,6%

Chapter 71. Natural or cultured pearls, precious or semiprecious stones, precious metals, metals clad with precious metal, and articles thereof; Imitation jewelry; Coin

7113-1150.00 -- Silver jewelry etc value over \$18 per doz pcs	*	3,1	0,2	6,5%
Total chapter 71		3,1	0,2	6,5%

Chapter 72. Iron and steel

7217-1170.90 -- Wire is na u.25p cn.pln rnd 1.5mm ao diam nt ht-trtd	21,4	11,5	0,2	1,5%
Total chapter 72	21,4	11,5	0,2	1,5%

Chapter 73. Articles of iron or steel

7320-9050.60 -- Springs of iron or steel, other than of wire nesoi	23,0	29,3	0,0*	5,7%
7326-9045.00 -- Horse and mule shoes of iron or steel	0,2	1,5	0,0	0,0%
7326-9090.90 -- Other articles of iron or steel, nesoi	30,8	107,0	6,1	5,7%
Total chapter 73	54,0	137,8	6,1	4,4%

Chapter 84. Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; Parts thereof

8418-6900.15 -- Ice-making machines, nesoi	No = 1	6,0	0,2	2,9%
8421-2100.00 -- Water filtering or purifying machinery & apparatus	No = 1	8.000,0	0,0*	3,9%
8421-3900.10 -- Dust collection and air purification equipment	*	36,0	1,4	3,9%
8421-3900.90 -- Filtering or purifying machinery & apparatus, gas, nesoi	*	36,0	1,4	3,9%
8423-2000.00 -- Scales fr continuous weighing of goods on conveyor	No = 2	21,5	0,9	4,4%
8423-8100.40 -- Digital elec scales, weight capacity not exc 30 kg, nesoi	No = 1	6,1	0,3	4,4%

HIS - Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD '000	Duty, value USD '000	Duty %
8423-8200.10 -- Digital elec type weighing mach, wdht n/exc 5.000kg	No = 44	363,2	16,0	4,4%
8423-8200.50 -- Weighing mach wght cap exc 30 not exc 5.000kg, nesoi	No = 5	31,6	1,4	4,4%
8423-8900.50 -- Weighing machines, nesoi	No = 42	357,9	15,7	4,4%
8423-9000.40 -- Digital weight indicators	No = 14	3,1	0,2	5,5%
8423-9000.80 -- Parts of weighing mach exc digital wight indicat	*	55,4	3,0	5,5%
8425-3100.00 -- Winches and capstans powered by electric motors	No = 6	15,3	0,3	2,0%
8425-3900.00 -- Winches and capstans not powered by electric motor	No = 23	61,4	1,2	2,0%
8431-1000.90 -- Parts of winches, capstans and jacks	*	9,8	0,2	2,0%
8431-4100.80 -- Buckets, shovels, grabs and grips, nesoi	No = 23	2,3	0,1	2,5%
8433-6000.10 -- Machines for cleaning, sorting or grading eggs	No = 3	32,0	0,0	0,0%
8436-8000.90 -- Agril, hort mach inc germinat plt fit with eq, nesoi	No = 55	38,4	0,0	0,0%
8436-9900.90 -- Pts of ag, hort, mach inc germ plt with mecl/thrm eq	*	38,7	0,0	0,0%
8438-1000.10 -- Bakery machinery	No = 2	15,8	0,6	3,5%
8438-5000.90 -- Mach for the preparation of meat or poultry, nesoi	No = 2	33,9	1,2	3,5%
8438-8000.00 -- ind prep, manuf food, drink exc ext, prep anim, veg oil	No = 9	552,8	22,1	4,0%
9438-9090.60 -- Parts of machs for preparation of meat or poultry	*	6,1	0,2	3,5%
8438-9090.90 -- Parts ind prep, mfg food, drink exc ext, prep anim, veg oil	*	11,4	0,4	3,5%
8471-2000.60 -- Digital adp mch w cpu & input/output, crt exc color	No = 5	3,2	0,1	3,9%
8471-9100.90 -- Digital proc unt w storage, input/output unt, w/o crt	No = 1	1,6	0,1	3,9%
8473-3080.00 -- Parts of adp mach and units incorporating a crt	*	1.785,8	0,0*	3,9%
8479-8990.90 -- Machines and mechanical appliances, nesoi	No = 2	33,5	1,2	3,7%
8479-9080.90 -- Parts of mach & mechanical appl, nesoi	*	231,2	0,0*	3,7%
Total chapter 84		11.790,0	68,2	0,6%

Chapter 85. Electrical machinery and equipment and parts thereof; Sound recorders and reproducers, television image and sound recorders and reproducers, and parts and accessories of such articles

8507-2000.20 -- Lead acid storage batteries, used, nesoi, recovery	No = 2000	2,0	0,1	5,3%
8512-2020.00 -- Motor vehicle lighting equipment	*	17,2	0,0	0,0%
8512-2020.40 -- Lightg. equip. 8701-20,8702,8703,8704,8705 or 8711	*	62,7	0,0	0,0%
8517-8200.80 -- Telegraphic apparatus, nesoi	*	2,3	0,1	4,7%
8524-9040.80 -- Other recorded media, nesoi	No = 12574	47,8	0,0	9,7c/m2
8536-4900.55 -- Relays > 60 V, & contacts < 10 A nesoi	No = 58	1,3	0,1	5,3%
Total chapter 85		133,3	0,3	0,2%

Chapter 87. Vehicles other than railway or tramway rolling-stock, and parts and accessories thereof

8708-2900.60 -- Parts and accessories, nesoi, of bodies hdg 8701,8705	*	8,2	0,3	3,1%
8708-9950.80 -- Parts, nesoi, of motor vehicles, nesoi, hds 8701,8705	*	7,2	0,2	3,1%
8710-0000.90 -- Parts of armored fighting vehicles, motorized	*	14,7	0,0	0,0%
Total chapter 87		30,1	0,5	1,6%

Chapter 88. Aircraft, spacecraft, and parts thereof

8803-3000.10 -- Parts, nesoi, of airplanes or helicopters, civil	*	16,0	0,0	0,0%
8803-3000.50 -- Parts, neoi, of airplanes or helicopters, military	*	471,7	0,0	0,0%
Total chapter 88		487,7	0,0	0,0%

Chapter 89. Ships, boats and floating structures

8907-9000.90 -- Floating structures, nesoi	*	27,6	1,0	3,8%
Total chapter 89	0,0	27,6	1,0	3,8%

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD'000	Duty, value USD'000	Duty %
-----------------	--------------------	------------------------	------------------------	-----------

Chapter 90. Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, precision, medical or surgical instruments and apparatus; Parts and accessories thereof

9018-1100.80 -- Parts and accessories for electrocardiographs	*	2,4	0,1	4,2%
9018-1980.20 -- Patient monitoring system, temperature, pulse, etc	*	86,6	3,6	4,2%
9021-1100.00 -- Artificial joints and parts and accessories	*	26,2	1,9	7,2%
9021-3000.00 -- Other artificial parts of the body & parts & accessories	*	171,3	9,9	5,8%
9023-0000.00 -- Instruments, appts&models, for demonstrational use & parts	*	420,0	0,0	0,0%
9026-8020.00 -- Elec inst, measuring/checking variable of liquids or gases	No = 1	2,0	0,1	4,9%
9028-2000.00 -- Liquid meters	No = 52	14,6	1,0	45c,each+7%
9028-9000.80 -- Parts & Accessories, gas, liquid or production meters	*	18,7	1,7	9,0%
9031-8000.80 -- Measure/check inst, appln&machines, nesoi in chapter 90	*	1,6	0,1	4,9%
9032-1000.90 -- Thermostats, nesoi	No = 5	2,0	0,1	4,8%
9033-0000.00 -- Parts, nesoi for machines, appln, inst/appts of chapter 90	*	3,5	0,2	4,9%
Total chapter 90		748,9	18,7	2,5%

Chapter 93. Arms and ammunition; Parts and accessories thereof

9301-0090.90 -- Military weapons, exc arms of heading 9307, nesoi	No = 826	245,5	0,0*	3,4%
9305-1020.00 -- Part and accessories of revolvers/pistols of 9302	*	2,0	0,2	8,4%
9306-2100.00 -- Shotgun cartridges and parts thereof	Ths = 69	12,0	0,0*	5,0%
9306-3040.40 -- Empty cartridges shells for rifles or pistols	Ths = 356	23,7	1,2	5,0%
9306-3040.60 -- Cartridges and empty cartridge shells, nesoi	Ths = 960	40,8	2,0	5,0%
9306-9000.60 -- Parts for guided missiles	*	2.411,5	0,0*	3,6%
Total chapter 93		2.735,5	3,4	0,1%

Chapter 94. Furniture; Bedding, mattresses, mattress supports, cushions and similar stuffed furnishings; Lamps and lighting fittings, not elsewhere specified or included; Illuminated signs, illuminated nameplates and the like; Prefabricated buildings

9403-2000.10 -- Household metal furniture	*	3,7	0,1	4,0%
9405-4080.00 -- Electric lamps and lighting fittings, nesoi	No = 326	45,6	1,8	3,9%
9405-5040.00 -- Non-electric lamps & lighting fittings, nesoi	No = 50	5,3	0,4	7,6%
Total chapter 94		54,6	2,3	4,3%

Chapter 97. Works of art, collectors pieces and antiques

9701-1000.00 -- Paintings, drawing and pastels exc of heading 4906	*	69,3	0,0	0,0%
Total chapter 97		69,3	0,0	0,0%

Chapter 98. Articles exported and returned; Animals exported and returned

9801-0010.35 -- Products of U.s. returned after being exported, nesoi	*	916,9	0,0	0,0%
9801-0010.84 -- Us goods in chapter 84 returned after being exported	*	43,3	0,0	0,0%
9801-0010.85 -- Us goods in chapter 85 returned after being exported	*	54,2	0,0	0,0%
9801-0010.88 -- Us goods in chapter 88 returned after being exported	*	212,0	0,0	0,0%
9801-0010.90 -- Us goods in chapter 90 returned after being exported	*	1.005,2	0,0	0,0%
9801-0010.99 -- Products of U.s. returned after being exported, nesoi	*	194,9	0,0	0,0%
9810.0060.00 -- Inst & appts not mfgd in usa for nonprofit inst	*	5,2	0,0	0,0%
Total chapter 98		2.431,7	0,0	0,0%

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cost, value USD 000	Duty, value USD 000	Duty %
-----------------	--------------------	------------------------	------------------------	-----------

Chapter 99. Temporary legislation; Temporary modifications established pursuant to trade legislation; Additional import restrictions established pursuant to section 22 of the agricultural adjustment act, as amended

9999-0015.00 -- Equipment and repairs of vessels, nesoi	*	11,6	5,8	Tímabundið
9999-9500.00 -- Estimate of low valued items	*	355,7	0,0	Tímabundið
Total chapter 99		367,3	5,8	

Total other products		23.966,3	370,2	1,5%
-----------------------------	--	-----------------	--------------	-------------

Total US imports from Iceland		208.916,5	1.458,4	0,7%
--------------------------------------	--	------------------	----------------	-------------

* Tollfrjálst í innflutningi samkvæmt tölkun frá USA, þrátt fyrir að annað komi fram í tollskrá

Umreiknað í íslenskar krónur á núgengi (23/3/94):

USD 1.458.400 * ISK 72,53/USD = ISK 105.777.752

Tafla 12.

Ministry for Foreign Affairs
Trade Department - 23/3/94/11A - PJ

Effect of Canadian import duties on Icelandic exports

**Based on levels of 1991 U.S. Imports from Iceland
(General Import Value, Quantity and Duty)**

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cost. value USD/000	Duty. value USD/000	Can. Duty %
-----------------	--------------------	------------------------	------------------------	----------------

Agricultural products**Chapter 1. Live animals**

0101-1900.90 -- Horses	No. = 6	6,0	0,0	0,0%
0106-0050.60 -- Other live animals	X	50,0	0,0	0,0%
Total live animals	*	56,6	0,0	0,0%

Chapter 2. Meat and edible meat offal

0206-4900.00 -- Offal of swine except livers, edible, frozen	12,9	41,2	0,0	0,0%
Total Chapter 2	12,9	41,2	0,0	0,0%

Chapter 4. Dairy produce; Birds eggs; Natural honey; Edible products of animal origin nesoi

0406-9080.60 -- Cheese substitutes inc mixtes nesoi cnt cows mlk etc	322,3	625,5	19,6	7,72c/kg
Total Chapter 4	322,3	625,5	19,6	3,1%

**Chapter 12. Oil seeds and oleaginous fruits; Miscellaneous grains, seeds and fruit;
Industrial or medicinal plants; Straw and fodder**

1212.200.00 -- Seaweeds & other algae frsh or dried w/not ground	136,6	92,3	0,0	0,0%
Total Chapter 12	136,6	92,3	0,0	0,0%

Chapter 13. Gums; Resins and other vegetable saps and extracts

1301-9090.30 -- Natural gum, tragacanth	18,3	13,1	0,0	0,0%
Total Chapter 13	18,3	13,1	0,0	0,0%

Total agricultural products	490,1	828,7	19,6	2,4%
------------------------------------	--------------	--------------	-------------	-------------

Marine products**Chapter 3. Fish and crustaceans, molluscs and other aquatic invertebrates**

Fish, fresh or chilled, not fillets and other in 0304				
0302-1100.90 -- Trout except farmed rainbow trout	5,9	41,1	0,0	0,0%
0302-1200.02 -- Atlantic salmon	395,6	2.037,5	0,0	0,0%
0302-1200.03 -- Atlantic salmon, farmed	256,4	1.211,3	0,0	0,0%
0302-1200.04 -- Atlantic salmon, not farmed	27,3	140,8	0,0	0,0%
0302-1200.54 -- Coho (silver) salmon, not farmed	0,4	1,7	0,0	0,0%
0302-1200.62 -- Salmon, nesoi	12,6	81,5	0,0	0,0%
0302-1900.00 -- Salmonidae, nesoi	57,4	318,3	0,0	0,0%
0302-2100.10 -- Atlantic halibut (Hippoglossus hippoglossus)	22,2	208,0	0,0	0,0%

HS-- Commodity	Quantity tonnes	Cost value USD'000	Duty value USD'000	Can Duty %
0302-2100.90 -- Greenland trubot (Greenland halibut)	17,4	124,4	0,0	0,0%
0302-4000.00 -- Herrings	10,1	10,7	0,0	0,0%
0302-5000.10 -- Atlantic cod	1,9	10,8	0,0	0,0%
0302-5000.90 -- Cod nesoi	0,3	1,7	0,0	0,0%
0302-6200.00 -- Haddock	195,3	1.117,8	0,0	0,0%
0302-6940.30 -- Ocean perch	2,7	8,6	0,0	0,0%
0302-6940.70 -- Fish nesoi	2,6	20,4	0,0	0,0%
0302-6940.95 -- Fish nesoi	1,8	12,0	0,0	0,0%
Total fresh or chilled	1.009,9	5.346,6	0,0	0,0%
Fish, frozen, not fillets and other in 0304				
0303-2200.00 -- Atlantic and Danube salmon	7,1	21,5	0,0	0,0%
0303-2900.00 -- Salmonidae, nesoi	0,7	5,7	0,0	0,0%
0303-3100.10 -- Atlantic halibut (Hippoglossus hippoglossus)	176,1	1.048,5	0,0	0,0%
0303-3100.30 -- Greenland trubot (Greenland halibut)	18,5	126,4	0,0	0,0%
0303-3900.10 -- Flounder	34,5	88,7	0,0	0,0%
0303-3900.90 -- Flat fish, nesoi	18,6	111,2	0,0	0,0%
0303-7200.00 -- Haddock	18,9	50,8	0,0	0,0%
0303-8040.95 -- Fish livers and roes	39,0	419,8	21,0	5,0%
Total frozen	313,4	1.872,6	21,0	1,1%
Fish fillets and other fish meat				
Fresh or chilled:				
0304-1010.20 -- Atlantic ocean perch	126,6	488,8	0,0	0,0%
0304-1010.44 -- Atlantic cod	33,2	176,4	0,0	0,0%
0304-1010.48 -- Cod nesoi	2,3	15,8	0,0	0,0%
0304-1010.50 -- Haddock	1.156,5	7.273,0	0,0	0,0%
0304-1010.55 -- Cusk and pollock	0,3	1,9	0,0	0,0%
0304-1040.35 -- Other perch nesoi	0,3	1,4	0,0	0,0%
0304-1040.80 -- Greenland trubot (Greenland halibut)	18,5	89,6	0,0	0,0%
0304-1040.85 -- Flat fish, nesoi	7,7	44,1	0,0	0,0%
0304-1040.90 -- Fish nesoi	58,6	349,3	0,0	0,0%
Total fresh or chilled	1.404,0	8.440,3	0,0	0,0%
Frozen fillets:				
0304-2020.11 -- Atlantic cod fillets, skinned, block ov4.5kg	3.784,8	17.915,5	0,0	0,0%
0304-2020.12 -- Cod nesoi, fillets, skinned, blocks ov4.5kg,	17,7	94,1	0,0	0,0%
0304-2020.21 -- Greenland turbot (Greenland halibut) sknd blk ov4.5kg	5,3	11,9	0,0	0,0%
0304-2020.23 -- Sole fillets, skinned, blocks ov4.5kg	3,6	8,0	0,0	0,0%
0304-2020.25 -- Flounder fillets, skinned, block ov4.5kg	3,3	7,0	0,0	0,0%
0304-2020.27 -- Halibut fillets, skinned, blocks ov4.5kg	5,4	33,6	0,0	0,0%
0304-2020.30 -- Haddock fillets skinned, blocks ov4.5kg cut in even pcs	1.295,2	6.891,5	0,0	0,0%
0304-2020.33 -- Ocean catfish (wolf) fillets skinned block ov4.5kg	57,5	170,6	0,0	0,0%
0304-2020.48 -- Pollock fillets nesoi skinned block ov4.5kg to procsd	897,7	2.688,8	0,0	0,0%
0304-2020.60 -- Atlantic ocean perch fillets, skinned block ov4.5kg	197,0	547,9	0,0	0,0%
0304-2020.66 -- Fish nesoi fillets skinned, blocks ov4.5kg	28,5	84,2	0,0	0,0%
0304-2030.20 -- Atlantic ocean perch (rosefish) fillets nesoi	884,1	3.200,2	0,0	0,0%
0304-2030.30 -- Atlantic cod fillets, nesoi	12.055,5	70.343,2	0,0	0,0%
0304-2030.35 -- Cod (except Atlantic cod) fillets, nesoi	237,9	1.371,6	0,0	0,0%
0304-2030.62 -- Haddock fillets, nesoi	4.332,5	26.713,2	0,0	0,0%
0304-2030.68 -- Pollock fillets, nesoi	5.194,8	17.390,2	0,0	0,0%
0304-2060.07 -- Salmonidae nesoi fillets, nesoi	1,6	13,3	0,0	0,0%
0304-2060.55 -- Greenland trubot (Greenland halibut) fillets nesoi	62,0	313,2	0,0	0,0%
0304-2060.58 -- Flounder fillets, nesoi	114,1	544,2	0,0	0,0%
0304-2060.59 -- Halibut fillets, nesoi	12,5	77,5	0,0	0,0%
0304-2060.61 -- Trubot fillets, nesoi	15,6	77,0	0,0	0,0%
0304-2060.64 -- Flatfish nesoi, fillets, nesoi	8,1	37,8	0,0	0,0%
0304-2060.70 -- Ocean catfish (Wolf fish) fillets, nesoi	185,3	1.054,0	0,0	0,0%
0304-2060.71 -- Ocean perch (Ex Atlantic perch) fillets nesoi	0,3	1,5	0,0	0,0%
0304-2060.85 -- Fish nesoi fillets nesoi	37,2	115,6	0,0	0,0%
Total frozen fillets	29.437,5	149.705,6	0,0	0,0%

HIS -- Commodity	Quantity tonnes	Cost value USD'000	Duty value USD'000	Can.Duty %
Other fish meat:				
0304-9010.11 -- Cod meat minced in bulk or containers ov6.8kg, frozen	427,2	743,4	0,0	0,0%
0304-9010.12 -- Cod meat not minced in bulk/cont. ov6.8kg, frozen	1.651,0	4.118,0	0,0	0,0%
0304-9010.20 -- Haddock meat in bulk or containers ov6.8kg, frozen	169,6	296,3	0,0	0,0%
0304-9010.44 -- Pollock meat minced in bulk or containers ov6.8kg, frozen	342,3	418,0	0,0	0,0%
0304-9010.48 -- Pollock meat nesoi in bulk or containers ov6.8kg, frozen	165,0	244,0	0,0	0,0%
0304-9010.71 -- Ocean perch meat minced in bulk/cont. ov6.8kg, frozen	32,3	29,3	0,0	0,0%
0304-9010.89 -- Fish meat nesoi in bulk or containers ov6.8kg, frozen	483,8	635,4	0,0	0,0%
Total other fish meat	3.271,2	6.484,4	0,0	0,0%
Total fish fillets and other fish meat	34.112,7	164.630,3	0,0	0,0%

Fish, dried, salted or in brine; smoked fish

0305-2040.60 -- Fish livers/roes nesoi	32,3	191,5	9,6	5,0%
0305-3060.30 -- Cod fillets, dried, salted or in brine	2,4	27,0	0,0	0,0%
0305-3060.80 -- Fish fillets nesoi, dried salted or in brine	0,5	8,2	0,0	0,0%
0305-4100.00 -- Pacific, Atlantic and Danube salmon, smoked	36,7	614,1	0,0	0,0%
0305-4940.40 -- Fish including fillets, smoked, nesoi	5,1	56,7	0,0	0,0%
0305-5100.00 -- Cod, dried, wheter or not salted but not smoked	22,7	196,3	0,0	0,0%
0305-6140.00 -- Herrings, salted, not dried/smoked, in brine nesoi	54,4	64,4	0,0	0,0%
0305-6200.10 -- Cod whole/processed salted not dried/sm moisture>50%	40,0	232,2	0,0	0,0%
0305-6200.50 -- Cod salted not dried/smoked, brine, nesoi moisture>50%	20,0	107,3	0,0	0,0%
0305-6910.22 -- Pollock whole/simpley processed salted not dried/smkg brine	27,4	76,2	0,0	0,0%
0305-6940.00 -- Salmon, salted but not dried or smoked, in brine	4,1	27,8	0,0	0,0%
Total dried, salted or in brine; smoked	245,6	1.601,7	9,6	0,6%

Crustaceans

0306-1100.00 -- Rock lobster and other sea crawfish, frozen	7,7	103,1	8,2	8,0%
0306-1300.03 -- Shrimps/prawns shell-on count size < 33 per kg, frozen	348,6	4.022,4	0,0	0,0%
0306-1300.40 -- Shrimps and prawns, peeled, frozen	159,3	1.495,1	0,0	0,0%
0306-1900.90 -- Crustaceans, nesoi, frozen	129,7	2.684,1	0,0	0,0%
Total crustaceans	645,3	8.304,7	8,2	0,1%

Aquatic invertebrates other than crustaceans

0307-2900.00 -- Scallops incl queen, frozen (0%)/dried/salted/in brine(6%)	20,3	180,5	0,0	0,0%
Total aquatic invertebrates	20,3	180,5	0,0	0,0%

Total Chapter 3	36.347,2	181.936,4	38,8	0,0%
------------------------	-----------------	------------------	-------------	-------------

Chapter 15. Animal or vegetable fats and oils and their cleavage products

Fats and oils of fish and marine mammals

1504-1020.00 -- Cod liver oil & fractions not chemically modified	37,5	72,8	5,5	7,5%
1504-2020.00 -- Cod fats & oils ex liver oil not chemically modified	104,9	33,5	2,4	7,3%
Total fats and oils	142,4	106,3	7,9	7,4%

Chapter 16. Preparations of meat, of fish or of crusteans, mulluses or other aquatic invertebrates

Prepared or preserved fish; caviar and caviar substitutes

1604-1260.50 -- Herrings, kipper snacks	251,7	1.539,3	92,4	6,0%
1604-1260.90 -- Herrings nesoi	104,8	178,1	14,2	8,0%
1604-1980.00 -- Fish whole/pieces not minched nesoi	0,3	3,1	0,3	11,0%
1604-2010.00 -- Fish pastes	2,3	14,7	1,6	11,0%
1604-2020.00 -- Fish balls/cakes etc no oil in airtight cntnr not ov6.8kg	1,3	4,5	0,5	11,0%
1604-3030.00 -- Caviar substitutes, boild, in airtight containers	0,2	2,6	0,1	5,0%
1604-3040.00 -- Caviar substitutes, nesoi	26,7	336,5	16,8	5,0%
Total prepared or preserved	387,3	2.078,8	126,0	6,1%

Total marine products	36.876,9	184.121,5	172,7	0,1%
------------------------------	-----------------	------------------	--------------	-------------

HIS - Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD 000	Duty value USD 000	Can. Duty %
-----------------	--------------------	------------------------	-----------------------	----------------

Other products

Chapter 17. Sugars and sugar confectionery

1704-9020.05 -- Confections or sweetmeats put up for retail sale	22,2	155,8	26,0	16,7%
Total sugars and sugar confectionery	22,2	155,8	26,0	16,7%

Chapter 19. Preparations of cereals, flour, starch or milk; Bakers wares

1905-3000.40 -- Sweet biscuits, waffles and wafers	6,3	23,9	1,2	5,0%
Total bakers wares	6,3	23,9	1,2	5,0%

Chapter 22. Beverages, spirits and vinegar

Waters and waters containing added sugar				
2201-1000.00 -- Water, mineral & aerated natrl/artfcl not swtn/flav	405,0	396,6	0,0	0,0%
2201-9000.00 -- Waters not sweetend or flavored nesoi, ice and snow	18,8	356,0	36,3	10,2%
2202-1000.30 -- Carbonated soft drinks	924,5	766,6	134,2	17,5%
Total waters and soft drinks	1,348,3	1,519,2	170,5	11,2%

Spirits				
2208-9060.00 -- Vodka in containers not over 4 liters val not ov\$2.05/l	0,0	3,4	0,0	19,19c/l
2208-9065.00 -- Vodka in containers not over 4 liters val ov\$2.05/l	34,7	201,9	5,9	19,19c/l
Total spirits	34,7	205,3	5,9	2,9%

Chapter 28. Inorganic chemicals; Organic or inorganic compounds of precious metals, of rare-earth metals of radioactive elements or of isotopes

2827-2000.00 -- Calcium chloride	127,5	14,8	1,9	12,5%
2836-4010.00 -- Dipotassium carbonate	19,0	11,9	0,0	0,0%
Total chemicals	146,5	26,7	1,9	6,9%

Chapter 31. Fertilizers

3101.0000.00 -- Animal/veg fertilizer, mixed/not chemically treated	82,0	45,7	0,0	0,0%
Total fertilizers	82,0	45,7	0,0	0,0%

Chapter 32. Tanning or dyeing extracts; Tannins and their derivatives; Dyes, pigments and other coloring matters; Paints and varnishes; Putty and other mastics; Inks

3212-9000.50 -- Pigments, nonaqueous, oth coloring mat, retail	1,7	19,2	1,8	9,2%
Total chapter 32	1,7	19,2	1,8	9,2%

Chapter 37. Photographic or cinematographic goods

3706-9000.60 -- Motion-picture film, expos & develop, < 35mm	250 mtr	5,0	0,0	0,0%
Total chapter 37	0,0	5,0	0,0	0,0%

HIS -- Commodity	Quantity tonnes	Cost value USD 000	Duty value USD 000	Can. Duty %
------------------	--------------------	-----------------------	-----------------------	----------------

Chapter 38. Miscellaneous chemical products

3823-9050.50 -- Chem products & prep of chem/allied industry, nesoi	17,0	64,6	0,0*	0,0%
Total chapter 38	17,0	64,6	0,0	0,0%

Chapter 39. Plastics and articles thereof

3919-1010.50 -- Tape in rolls not excd 20 cm w, light-reflect	*	1,3	0,3	25,0%
3923-1000.00 -- Boxes, cases, crates & similar articles, of plastic	*	83,3	11,3	13,6%
3923-9000.00 -- Art for conveying or packing of goods, plastic	*	6,3	0,9	13,6%
3926-9090.50 -- Other articles of plastic, nesoi	*	49,5	4,6	9,2%
3926-9090.90 -- Oterh articles of plastic, nesoi	*	19,8	2,7	13,6%
Total chapter 39	*	160,2	19,8	12,3%

Chapter 40. Rubber and articles thereof

4001-2200.25 -- Technically specified natural rubber, grade 20	108,4	81,1	0,0	0,0%
4002-9900.00 -- Synthetic rub & fatice derived from oils, nesoi	35,0	4,3	0,0	0,0%
4010-1010.30 -- Power transmission belts, nesoi	No = 123	0,4	0,1	17,5%
4012-9010.00 -- Solid or cnshion tiers, of rubber	No = 32457	64,4	7,2	11,2%
4015-9000.50 -- Article of apparel, exc apron, vulcanize ruh, nesoi	Doz = 325	354,6	79,8	22,5%
Total chapter 40		504,8	87,1	17,2%

Chapter 42. Articles of leather; Saddlery and harness; Travel goods, handbags and similar containers; Articles of animal gut (other than silkworm gut)

4203-1040.30 -- Men's & Boys coats/jackets of leather, exc reptile	No = 75	0,9	0,2	22,5%
Total chapter 42		0,9	0,2	22,5%

Chapter 43. Furskins and artificaial fur; Manufactures thereof

4301-1000.20 -- Mink furskins nesoi, raw, whole	No = 5097	127,4	0,0	0,0%
4301-6060.00 -- Fox furskins, raw, whole, nesoi	No = 328	24,6	0,0	0,0%
4302-1960.00 -- Furskins nesoi whole tanned not assembled not dyed	No = 1665	44,1	2,2	5,0%
4302-1975.00 -- Furskins nesoi whole tanned, not assembled dyed	No = 15618	101,4	5,1	5,0%
Total chapter 43		297,5	7,3	2,4%

Chapter 49. Printed books, newspapers, pictures and other products of the printing industry; Manuscripts, typescripts and plans

4901-1000.40 -- Printed matter nesoi, in single sheets	*	65,1	0,0	0,0%
4901-9900.50 -- Technical, scientific and professional books	No = 1000	7,2	0,0	0,0%
4901-9900.70 -- Hardbound books, nesoi	No = 3000	48,0	0,0	0,0%
4901-9900.92 -- Printed books nesoi 5-48 pages each excluding cover	No = 2515	8,7	0,0	0,0%
4901-9900.93 -- Printed books nesoi 49 og more pages each excluding cover	No = 12000	26,9	0,0	0,0%
4902-9020.40 -- Business etc periodicals, nesoi single issues tied	No = 9350	27,8	0,0	0,0%
4911-1000.60 -- Tourist/other lit/posters re travel etc outside us	*	5,1	0,0	0,0%
4911-1000.80 -- Trade advertising material, printed, nesoi	*	61,5	0,0	0,0%
4911-9140.20 -- Posters, printed not over 20 years, nesoi	0,2	4,1	0,5	11,3%
4911-9140.40 -- Pictures/designs/photographs not over 20 years, nesoi	0,1	2,1	0,2	11,3%
Total chapter 49		256,5	0,7	0,3%

Chapter 51. Wool, fine or coarse animal hair; Horshair yarn and woven fabric

5103-2000.00 -- Waste of wool other waste of wool/fine animal hair	11,7	13,7	0,0	0,0%
5106-1000.90 -- Yarn carded wool not retail sale >85% by wt wool nesoi	0,4	4,8	0,5	11,0%
5107-1000.00 -- Yarn combed wool not retail sale >85% by wt wool	22,5	268,0	29,5	11,0%

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD'000	Duty value USD'000	Can. Duty %
5109-1060.00 -- Yarn other animal hair not < 85% wt for retail sale	0,7	10,1	1,1	11,0%
5109-9060.00 -- Yarn otehr animal hair nto <85% by wt retail sale	0,4	5,5	0,6	11,0%
5111-1960.80 -- N-hnd wv fb crd w/fah con >=85% w/fah wt >400g/m2	m2 = 11	0,3	0,1	23,5%
Total chapter 51		302,4	31,8	10,5%

Chapter 52. Cotton

5209-5900.90 -- Woven fab cot 85%> cot >200g/m2 prt other fab nesoi	m2 = 17	0,9	0,1	16,0%
Total chapter 52		0,9	0,1	16,0%

Chapter 56. Wadding, felt and nonwovens; Special yarns; Twine, cordage, ropes and cables and articles thereof

5607-4930.00 -- Cordage etc of polyethylene/polypropylene nesoi	0,5	2,9	0,6	21,0%
5608-1910.20 -- Fish netting nesoi of manmade textile materials	13,0	92,7	23,2	25,0%
Total chapter 56	13,5	95,6	23,8	24,9%

Chapter 61. Articles of apparel and clothing accessories, knitted or crocheted

6101-1000.00 -- Men's or boys overcoats, carcoats etc of wool/fah, knitted	doz = 5	4,7	1,2	25,0%
6102-1000.00 -- Womens or girls overcoats, carcoats etc of wool/fah, knitted	doz = 409	111,2	27,8	25,0%
6102-2000.10 -- Women's overcoats, carcoats, etc of cotton, knitted	dos = 8	0,6	0,2	25,0%
6104-5100.00 -- Women's or girls skirts and divided skirts of wool, knitted	doz = 1	0,3	0,1	25,0%
6106-2020.10 -- Women's blouses of other manmade fibers, knitted	doz = 2	1,2	0,3	25,0%
6110-1010.20 -- Women's or girls sweaters wholly of cashmere, knitted	doz = 13	4,4	1,1	25,0%
6110-1020.10 -- Men's sweaters of other wool or fah, knitted	doz = 107	42,8	10,7	25,0%
6110-1020.30 -- Women's sweaters of other wool or fah, knitted	doz = 504	137,5	34,4	25,0%
6110-1020.80 -- Women's or girls sweatshirts & sim art of oth wool or fah, k	doz = 4	2,0	0,5	25,0%
6110-2010.20 -- Women's or girls sweaters of cot cont 36% mor flax fibers	doz = 1	1,0	0,3	25,0%
6110-2020.10 -- Men's sweaters of other cotton, knitted	doz = 44	14,4	3,6	25,0%
6110-2020.20 -- Women's sweaters of other cotton, knitted	doz = 136	42,3	10,6	25,0%
6115-9100.00 -- Socks & other hosry & flwr appld sls wool, knitted	dpr = 127	8,6	1,7	20,0%
6116-9100.00 -- Mittens and mitts of wool or fine animal hair, knitted	dpr = 24	1,4	0,4	25,0%
6117-1010.00 -- Shawls scarves mufflers mantillas veils wool, knitted	doz = 76	21,1	5,3	25,0%
Total chapter 61		393,5	97,9	24,9%

Chapter 62. Articles of apparel and clothing accessories, not knitted or crocheted

6202-1100.10 -- Women's overcoats carcoat & similar coat wool	doz = 4	4,6	1,2	25,0%
6202-9220.60 -- Women's anorak & similar article cotton nesoi	doz = 5	0,5	0,1	22,5%
6202-9350.10 -- Women's anorak & similar art mmf <36% wool/fah	doz = 17	1,9	0,5	25,0%
6204-4440.10 -- Women's dresses of ot art fib <36% by wigt of wool/fah	doz = 6	0,4	0,1	25,0%
6204-6925.40 -- Women's shorts art fiber cont <36% wool	doz = 8	0,3	0,1	22,5%
6206-3030.40 -- Women's woven cotton blouses + shirts	doz = 11	2,5	0,6	22,5%
6206-4030.30 -- Women's blouses of mmf <36% flax fib	doz = 29	1,4	0,4	25,0%
6210-2010.10 -- Men's or boys overcoats etc mmf surface impreg rbr/plas	doz = 3	0,5	0,1	24,0%
6210-3020.20 -- Women's or girls overcoats etc tex flt/n/wen n impreg rbr/plas	doz = 105	37,8	9,2	24,3%
6210-4020.10 -- Men's or boys garments nesoi rubberized tex mtrl ex mmf	doz = 833	164,0	39,9	24,3%
6210-4020.20 -- Men's or boys anoraks & similar art rubberized tex mtrl	doz = 3	0,9	0,2	24,3%
6210-4020.35 -- Men's or boys trousers rubberized tex mtrl ex mmf	doz = 1	0,4	0,1	24,3%
6210-5010.10 -- Women's or girls garments nesoi mmf impreg rubber/plas	doz = 18	4,7	1,1	24,2%
6210-5020.10 -- Women's or girls garments nesoi tex mtrl ex mmf impreg rbr	doz = 403	76,8	18,6	24,2%
6216-0080.00 -- Gloves of wool or fine animal hair	dpr = 3	0,6	0,2	25,0%
Total chapter 62		297,3	72,2	24,3%

IIS -- Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD'000	Duty value USD'000	Can. Duty %
------------------	--------------------	------------------------	-----------------------	----------------

Chapter 63. Other made up textile articles; Needlecraft sets; Worn clothing and worn textile articles; Rags

6301-2000.10 -- Blanket n/elec & travel rug wool (hair nt>3m length)	No = 11912	324,0	72,9	22,5%
6301-3000.20 -- Blanket n/elec & travel rugs of cotton, nesoi	No = 637	15,2	3,4	22,5%
6302-2120.40 -- Sheets of print cotton not trimmed, etc not napped	No = 13472	53,7	12,1	22,5%
6307-1020.05 -- Shop towels for use garages filling stations, cotton	No = 500000	45,0	10,1	22,5%
Total chapter 63		437,9	98,5	22,5%

Chapter 64. Footwear, gaiters and the like; Parts of such articles

6403-9960.40 -- Footwear sol t/p up lthr exc pigskin tennis-gym shoe me	prs = 10806	80,8	18,4	22,8%
6406-9915.40 -- Parts of footwear of textile materials-nmf other	doz = 75	3,9	0,6	15,9%
6406-9915.80 -- Parts of footwear of textile materials-other nesoi	doz = 3	0,3	0,0	15,9%
Total chapter 64		85,0	19,1	22,5%

Chapter 65. Headgear and parts thereof

6505-9030.90 -- Knitted or crocheted wool headgear, nesoi	doz = 734	11,8	2,4	20,0%
6505-9060.40 -- Hats etc ex baby nmf knit/orch in piece nt in braid	doz = 35	0,8	0,2	25,0%
Total chapter 65		12,6	2,6	20,3%

Chapter 70. Glass and glassware

7011-1010.00 -- Glass bulbs w/out fittings, for incandescent lamps	hnd = 2	1,3	0,1	10,2%
7011-9000.00 -- Glass envelopes, open, a parts, w/o fittings, nesoi	hnd = 1	1,7	0,2	10,2%
7014-0030.00 -- Lenses, filters a parts, glass, nt optic elem n wkd	No = 379	24,4	0,0	0,0%
Total chapter 70		27,4	0,3	1,1%

Chapter 71. Natural or cultured pearls, precious or semiprecious stones, precious metals, metals clad with precious metal, and articles thereof; Imitation jewelry; Coin

7113-1150.00 -- Silver jewelry etc value over \$18 per doz pcs	*	3,1	0,4	13,3%
Total chapter 71		3,1	0,4	13,3%

Chapter 72. Iron and steel

7217-1170.90 -- Wire is na u 25p cn pln rnd 1.5mm ao diam nt ht-trtd	21,4	11,5	0,7	5,7%
Total chapter 72	21,4	11,5	0,7	5,7%

Chapter 73. Articles of iron or steel

7320-9050.60 -- Springs of iron or steel, other than of wire nesoi	23,0	29,3	0,0*	9,2%
7326-9045.00 -- Horse and mule shoes of iron or steel	0,2	1,5	0,2	10,2%
7326-9090.90 -- Other articles of iron or steel, nesoi	30,8	107,0	10,9	10,2%
Total chapter 73	54,0	137,8	11,1	8,0%

Chapter 84. Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; Parts thereof

8418-6900.15 -- Ice-making machines, nesoi	No = 1	6,0	0,8	12,6%
8421-2100.00 -- Water filtering or purifying machinery & apparatus	No = 1	8.000,0	0,0*	9,2%
8421-3900.10 -- Dust collection and air purification equipment	*	36,0	0,0	0,0%
8421-3900.90 -- Filtering or purifying machinery & apparatus, gas, nesoi	*	36,0	3,3	9,2%
8423-2000.00 -- Scales fr continuous weighing of goods on conveyor	No = 2	21,5	2,2	10,2%
8423-8100.40 -- Digital elec scales, weight capacity not exc 30 kg, nesoi	No = 1	6,1	0,6	10,2%

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD'000	Duty value USD'000	Can. Duty %
8423-8200.10 -- Digital elec type weighing mach, wdht n/exc 5.000kg	No = 44	363,2	37,0	10,2%
8423-8200.50 -- Weighing mach wght cap exc 30 not exc 5.000kg, nesoi	No = 5	31,6	3,2	10,2%
8423-8900.50 -- Weighing machines, nesoi	No = 42	357,9	36,5	10,2%
8423-9000.40 -- Digital weight indicators	No = 14	3,1	0,3	10,0%
8423-9000.80 -- Parts of weighing mach exc digital wight indicat	*	55,4	5,5	10,0%
8425-3100.00 -- Winches and capstans powered by electric motors	No = 6	15,3	1,4	9,2%
8425-3900.00 -- Winches and capstans not powered by electric motor	No = 23	61,4	5,6	9,2%
8431-1000.90 -- Parts of winches, capstans and jacks	*	9,8	0,9	9,2%
8431-4100.80 -- Bukets, shovels, grabs and grips, nesoi	No = 23	2,3	0,2	9,2%
8433-6000.10 -- Machines for cleaning, sorting or grading eggs	No = 3	32,0	2,9	9,2%
8436-8000.90 -- Agril, hort mach inc germinat plt fit with eq, nesoi	No = 55	38,4	0,0	0,0%
8436-9900.90 -- Pts of ag, hort, mach inc germ plt with mech/thrm eq	*	38,7	0,0	0,0%
8438-1000.10 -- Bakery machinery	No = 2	15,8	1,5	9,2%
8438-5000.90 -- Mach for the preparation of meat or poultry, nesoi	No = 2	33,9	3,1	9,2%
8438-8000.00 -- Ind prep, manuf food, drink exc ext, prep anim, veg oil	No = 9	552,8	37,6	6,8%
8438-9090.60 -- Parts of machs for preparation of meat or poultry	*	6,1	0,6	9,2%
8438-9090.90 -- Parts ind prep, mfg food, drink exc ext, prep anim, veg oil	*	11,4	1,0	9,2%
8471-2000.60 -- Digital adp mch w cpu & input/output, crt exc color	No = 5	3,2	0,1	3,9%
8471-9100.90 -- Digital proc unt w storage, input/output unt, w/o crt	No = 1	1,6	0,1	3,9%
8473-3080.00 -- Parts of adp mach and units incorporating a crt	*	1.785,8	0,0*	3,9%
8479-8900.80 -- Machines and mechanical appliances, nesoi	No = 2	33,5	3,1	9,2%
8479-9080.90 -- Parts of mach & mechanical appl, nesoi	*	231,2	0,0*	5,5%
Total chapter 84		11.790,0	147,7	1,3%

Chapter 85. Electrical machinery and equipment and parts thereof; Sound recorders and reproducers, television image and sound recorders and reproducers, and parts and accessories of such articles

8507-2000.20 -- Lead acid storage batteries, used, nesoi, recovery	No = 2000	2,0	0,2	10,8%
8512-2020.00 -- Motor vehicle lighting equipment	*	17,2	1,6	9,2%
8512-2020.40 -- Lightg equip. 8701-20, 8702, 8703, 8704, 8705 or 8711	*	62,7	5,8	9,2%
8517-8200.80 -- Telegraphic apparatus, nesoi	*	2,3	0,0	0,0%
8524-9040.80 -- Other recorded media, nesoi	No = 12574	47,8	0,0	9,5%
8536-4900.55 -- Relays > 60 V, & contacts < 10 A nesoi	No = 58	1,3	0,1	10,3%
Total chapter 85		133,3	7,7	5,8%

Chapter 87. Vehicles other than railway or tramway rolling-stock, and parts and accessories thereof

8708-2900.60 -- Parts and accessories, nesoi, of bodies hdg 8701, 8705	*	8,2	0,0	0,0%
8708-9950.80 -- Parts, nesoi, of motor vehicles, nesoi, hds 8701, 8705	*	7,2	0,0	0,0%
8710-0000.90 -- Parts of armored fighting vehicles, motorized	*	14,7	0,0	0,0%
Total chapter 87		30,1	0,0	0,0%

Chapter 88. Aircraft, spacecraft, and parts thereof

8803-3000.10 -- Parts, nesoi, of airplanes or helicopters, civil	*	16,0	0,0	0,0%
8803-3000.50 -- Parts, nesoi, of airplanes or helicopters, military	*	471,7	0,0	0,0%
Total chapter 88		487,7	0,0	0,0%

Chapter 89. Ships, boats and floating structures

8907-9000.90 -- Floating structures, nesoi	*	27,6	6,9	25,0%
Total chapter 89	0,0	27,6	6,9	25,0%

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cost value USD 000	Duty value USD 000	Can. Duty %
-----------------	--------------------	-----------------------	-----------------------	----------------

Chapter 90. Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, precision, medical or surgical instruments and apparatus; Parts and accessories thereof

9018-1100.80 -- Parts and accessories for electrocardiographs	*	2,4	0,0	0,0%
9018-1980.20 -- Patient monitoring system, temperature, pulse, etc	*	86,6	0,0	0,0%
9021-1100.00 -- Artificial joints and parts and accessories	*	26,2	0,0	0,0%
9021-3000.00 -- Other artificial parts of the body & parts & accessories	*	171,3	0,0	0,0%
9023-0000.00 -- Instruments, appts&models, for demonstrational usc & parts	*	420,0	0,0	0,0%
9026-8020.00 -- Elec inst, measuring/checking variable of liquids or gases	No = 1	2,0	0,0	0,0%
9028-2000.00 -- Liquid meters	No = 52	14,6	1,0	10,3%
9028-9000.80 -- Parts & Accessories, gas, liquid or production meters	*	18,7	1,9	10,3%
9031-8000.80 -- Measure/check inst, applin&machines, nesoi in chapter 90	*	1,6	0,2	10,3%
9032-1000.90 -- Thermostats, nesoi	No = 5	2,0	0,2	9,2%
9033-0000.00 -- Parts, nesoi for machines, applin, inst/appts of chapter 90	*	3,5	0,3	9,2%
Total chapter 90		748,9	3,6	0,5%

Chapter 93. Arms and ammunition; Parts and accessories thereof

9301-0090.90 -- Military weapons, exc arms of heading 9307, nesoi	No = 826	245,5	0,0*	11,3%
9305-1020.00 -- Part and accessories of revolvers/pistols of 9302	*	2,0	0,1	5,5%
9306-2100.00 -- Shotgun cartridges and parts thereof	Ths = 69	12,0	0,0*	11,3%
9306-3040.40 -- Empty cartridges shells for rifles or pistols	Ths = 356	23,7	2,7	11,3%
9306-3040.60 -- Cartridges and empty cartridge shells, nesoi	Ths = 960	40,8	4,6	11,3%
9306-9000.60 -- Parts for guided missiles	*	2.411,5	0,0*	9,2%
Total chapter 93		2.735,5	7,4	0,3%

Chapter 94. Furniture; Bedding, mattresses, mattress supports, cushions and similar stuffed furnishings; Lamps and lighting fittings, not elsewhere specified or included; Illuminated signs, illuminated nameplates and the like; Prefabricated buildings

9403-2000.10 -- Household metal furniture	*	3,7	0,5	12,6%
9405-4080.00 -- Electric lamps and lighting fittings, nesoi	No = 326	45,6	5,2	11,3%
9405-5040.00 -- Non-electric lamps & lighting fittings, nesoi	No = 50	5,3	0,5	10,2%
Total chapter 94		54,6	6,2	11,3%

Chapter 97. Works of art, collectors pieces and antiques

9701-1000.00 -- Paintings, drawing and pastels exc of heading 4906	*	69,3	0,0	0,0%
Total chapter 97		69,3	0,0	0,0%

Chapter 98. Articles exported and returned; Animals exported and returned

9801-0010.35 -- Products of U.S. returned after being exported, nesoi	*	916,9	0,0	0,0%
9801-0010.84 -- Us goods in chapter 84 returned after being exported	*	43,3	0,0	0,0%
9801-0010.85 -- Us goods in chapter 85 returned after being exported	*	54,2	0,0	0,0%
9801-0010.88 -- Us goods in chapter 88 returned after being exported	*	212,0	0,0	0,0%
9801-0010.90 -- Us goods in chapter 90 returned after being exported	*	1.005,2	0,0	0,0%
9801-0010.99 -- Products of U.S. returned after being exported, nesoi	*	194,9	0,0	0,0%
9810.0060.00 -- Inst & appts not mfgd in usa for nonprofit inst	*	5,2	0,0	0,0%
Total chapter 98		2.431,7	0,0	0,0%

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cost value USD 000	Duty value USD 000	Can. Duty %
-----------------	--------------------	-----------------------	-----------------------	----------------

Chapter 99. Temporary legislation; Temporary modifications established pursuant to trade legislation; Additional import restrictions established pursuant to section 22 of the agricultural adjustment act, as amended

9999-0015.00 -- Equipment and repairs of vessels, ncesot	*	11,6	5,8	Tímabundið
9999-9500.00 -- Estimate of low valued items	*	355,7	0,0	Tímabundið
Total chapter 99		367,3	5,8	

Total other products		23.966,3	865,9	3,6%
-----------------------------	--	-----------------	--------------	-------------

Total US imports from Iceland		208.916,5	1.058,2	0,5%
--------------------------------------	--	------------------	----------------	-------------

Samantekt og útreikningur á tollum af ímynduðum innflutningi til Kanada

Samkvæmt ofangreindri töfn myndu tollar af innflutningi til Kanada sambærilegum við innflutning til Bandaríkjanna hafa verið í Bandaríkjadóllum USD 1.058.200

Sé tekið mið af mannfjöldamun í Bandaríkjunum og Kanada fæst með hlutfallareikningi:

(Gert er ráð fyrir sömu innkaupum á hvert mannsbarn)

Tollar af innflutningi m.t.t. mannfjölda:

$26,5m/250m=0,11$; $0,11 * USD 1.058.200 = USD 116.402$

Mannföldi	
Kanada	Bandaríkin
26,5 milljónir	250 milljónir

Sé lekin með í reikningin mismunandi kaupgeta fæst með samanburði á GDP per capita

(gert er ráð fyrir að innflutningur væru í réttu hlutfalli við GDP)

Tollar af innflutningi m.t.t. mannfjölda og kaupgetu:

$USD 21.418/USD 21.449 = 0,999$; $0,999 * USD 116.402 = USD 116.234$

Þjóðartekjur á mann (GDP)	
Kanada	Bandaríkin
21.418,0	21.449,0

Umreiknað í Íslenskar krónur á núgengi (23/3/94):

$USD 116.234 * ISK 72,53/USD = ISK 8.430.435$

Ath. nokkur óvissa er sums staðar um ákvörðun á réttu tollnúmeri þegar bornar eru saman bandarísku og kanadisku tollskrárnar.

Tafla 13.

Ministry for Foreign Affairs
Trade Department - 23/3/94/HA-PJ

Effects of Mexican import duties on Icelandic exports

**Based on levels of 1991 U.S. Imports from Iceland
(General Import Value, Quantity and Duty)**

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cost value USD '000	Duty value USD '000	Alex.Duty %
-----------------	--------------------	------------------------	------------------------	----------------

Agricultural products**Chapter 1. Live animals**

0101-1900.90 -- Horses	No. = 6	6,6	0,7	10,0%
0106-0050.60 -- Other live animals	X	50,0	5,0	10,0%
Total live animals	*	56,6	5,7	10,0%

Chapter 2. Meat and edible meat offal

0206-4900.00 -- Offal of swine except livers, edible, frozen	12,9	41,2	4,1	10,0%
Total Chapter 2	12,9	41,2	4,1	10,0%

Chapter 4. Dairy produce; Birds eggs; Natural honey; Edible products of animal origin nesoi

0406-9080.60 -- Cheese substitutes inc mixtes nesoi cnt cows milk etc	322,3	625,5	125,1	20,0%
Total Chapter 4	322,3	625,5	125,1	20,0%

**Chapter 12. Oil seeds and oleaginous fruits; Miscellaneous grains, seeds and fruit;
Industrial or medicinal plants; Straw and fodder**

1212.200.00 -- Seaweeds & other algae fish or dried w/not ground	136,6	92,3	9,2	10,0%
Total Chapter 12	136,6	92,3	9,2	10,0%

Chapter 13. Gums; Resins and other vegetable saps and extracts

1301-9090.30 -- Natural gum, tragacanth	18,3	13,1	1,3	10,0%
Total Chapter 13	18,3	13,1	1,3	10,0%

Total agricultural products	490,1	828,7	145,4	17,5%
------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Marine products**Chapter 3. Fish and crustaceans, molluscs and other aquatic invertebrates**

Fish, fresh or chilled, not fillets and other in 0304				
0302-1100.90 -- Trout except farmed reinbow trout	5,9	41,1	8,2	20,0%
0302-1200.02 -- Atlantic salmon	395,6	2.037,5	407,5	20,0%
0302-1200.03 -- Atlantic salmon, farmed	256,4	1.211,3	242,3	20,0%
0302-1200.04 -- Atlantic salmon, not farmed	27,3	140,8	28,2	20,0%
0302-1200.54 -- Coho (silver) salmon, not farmed	0,4	1,7	0,3	20,0%
0302-1200.62 -- Salmon, nesoi	12,6	81,5	16,3	20,0%
0302-1900.00 -- Salmonidae, nesoi	57,4	318,3	63,7	20,0%
0302-2100.10 -- Atlantic halibut (Hippoglossus hippoglossus)	22,2	208,0	41,6	20,0%

HIS -- Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD '000	Duty, value USD '000	Mex. Duty %
0302-2100.90 -- Greenland trubot (Greenland halibut)	17,4	124,4	24,9	20,0%
0302-4000.00 -- Herrings	10,1	10,7	2,1	20,0%
0302-5000.10 -- Atlantic cod	1,9	10,8	2,2	20,0%
0302-5000.90 -- Cod nesoi	0,3	1,7	0,3	20,0%
0302-6200.00 -- Haddock	195,3	1.117,8	223,6	20,0%
0302-6940.30 -- Ocean perch	2,7	8,6	1,7	20,0%
0302-6940.70 -- Fish nesoi	2,6	20,4	4,1	20,0%
0302-6940.95 -- Fish nesoi	1,8	12,0	2,4	20,0%
Total fresh or chilled	1.089,9	5.346,6	1.069,3	20,0%

Fish, frozen, not fillets and other in 0304

0303-2200.00 -- Atlantic and Danube salmon	7,1	21,5	4,3	20,0%
0303-2900.00 -- Salmonidae, nesoi	0,7	5,7	1,1	20,0%
0303-3100.10 -- Atlantic halibut (Hippoglossus hippoglossus)	176,1	1.048,5	209,7	20,0%
0303-3100.30 -- Greenland trubot (Greenland halibut)	18,5	126,4	25,3	20,0%
0303-3900.10 -- Flounder	34,5	88,7	17,7	20,0%
0303-3900.90 -- Flat fish, nesoi	18,6	111,2	22,2	20,0%
0303-7200.00 -- Haddock	18,9	50,8	10,2	20,0%
0303-8040.95 -- Fish livers and roes	39,0	419,8	84,0	20,0%
Total frozen	313,4	1.872,6	374,5	20,0%

Fish fillets and other fish meat

Fresh or chilled:				
0304-1010.20 -- Atlantic ocean perch	126,6	488,8	97,8	20,0%
0304-1010.44 -- Atlantic cod	33,2	176,4	35,3	20,0%
0304-1010.48 -- Cod nesoi	2,3	15,8	3,2	20,0%
0304-1010.50 -- Haddock	1.156,5	7.273,0	1.454,6	20,0%
0304-1010.55 -- Cusk and pollock	0,3	1,9	0,4	20,0%
0304-1040.35 -- Other perch nesoi	0,3	1,4	0,3	20,0%
0304-1040.80 -- Greenland trubot (Greenland halibut)	18,5	89,6	17,9	20,0%
0304-1040.85 -- Flat fish, nesoi	7,7	44,1	8,8	20,0%
0304-1040.90 -- Fish nesoi	58,6	349,3	69,9	20,0%
Total fresh or chilled	1.404,0	8.440,3	1.688,1	20,0%
Frozen fillets:				
0304-2020.11 -- Atlantic cod fillets, skinned, block ov4.5kg	3.784,8	17.915,5	3.583,1	20,0%
0304-2020.12 -- Cod nesoi, fillets, skinned, blocks ov4.5kg,	17,7	94,1	18,8	20,0%
0304-2020.21 -- Greenland turbot (Greenland halibut) sknd blk ov4.5kg	5,3	11,9	2,4	20,0%
0304-2020.23 -- Sole fillets, skinned, blocks ov4.5kg	3,6	8,0	1,6	20,0%
0304-2020.25 -- Flounder fillets, skinned, block ov4.5kg	3,3	7,0	1,4	20,0%
0304-2020.27 -- Halibut fillets, skinned, blocks ov4.5kg	5,4	33,6	6,7	20,0%
0304-2020.30 -- Haddock fillets skinned, blocks ov4.5kg cut in even pcs	1.295,2	6.891,5	1.378,3	20,0%
0304-2020.33 -- Ocean catfish (wolf) fillets skinned block ov4.5kg	57,5	170,6	34,1	20,0%
0304-2020.48 -- Pollock fillets nesoi skinned block ov4.5kg to procsd	897,7	2.688,8	537,8	20,0%
0304-2020.60 -- Atlantic ocean perch fillets, skinned block ov4.5kg	197,0	547,9	109,6	20,0%
0304-2020.66 -- Fish nesoi fillets skinned, blocks ov4.5kg	28,5	84,2	16,8	20,0%
0304-2030.20 -- Atlantic ocean perch (rosefish) fillets nesoi	884,1	3.200,2	640,0	20,0%
0304-2030.30 -- Atlantic cod fillets, nesoi	12.055,5	70.343,2	14.068,6	20,0%
0304-2030.35 -- Cod (except Atlantic cod) fillets, nesoi	237,9	1.371,6	274,3	20,0%
0304-2030.62 -- Haddock fillets, nesoi	4.332,5	26.713,2	5.342,6	20,0%
0304-2030.68 -- Pollock fillets, nesoi	5.194,8	17.390,2	3.478,0	20,0%
0304-2060.07 -- Salmonidae nesoi fillets, nesoi	1,6	13,3	2,7	20,0%
0304-2060.55 -- Greenland trubot (Greenland halibut) fillets nesoi	62,0	313,2	62,6	20,0%
0304-2060.58 -- Flounder fillets, nesoi	114,1	544,2	108,8	20,0%
0304-2060.59 -- Halibut fillets, nesoi	12,5	77,5	15,5	20,0%
0304-2060.61 -- Trubot fillets, nesoi	15,6	77,0	15,4	20,0%
0304-2060.64 -- Flatfish nesoi, fillets, nesoi	8,1	37,8	7,6	20,0%
0304-2060.70 -- Ocean catfish (Wolf fish) fillets, nesoi	185,3	1.054,0	210,8	20,0%
0304-2060.71 -- Ocean perch (Ex Atlantic perch) fillets nesoi	0,3	1,5	0,3	20,0%
0304-2060.85 -- Fish nesoi fillets nesoi	37,2	115,6	23,1	20,0%
Total frozen fillets	29.437,5	149.705,6	29.941,1	20,0%

IIS -- Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD'000	Duty value USD'000	Mex.Duty %
Other fish meat:				
0304-9010.11 -- Cod meat minced in bulk or containers ov6.8kg, frozen	427.2	743.4	148.7	20,0%
0304-9010.12 -- Cod meat not minced in bulk/cont. ov6.8kg, frozen	1.651.0	4.118,0	823,6	20,0%
0304-9010.20 -- Haddock meat in bulk or containers ov6.8kg, frozen	169,6	296,3	59,3	20,0%
0304-9010.44 -- Pollock meat minced in bulk or containers ov6.8kg, frozen	342,3	418,0	83,6	20,0%
0304-9010.48 -- Pollock meat nesoi in bulk or containers ov6.8kg, frozen	165,9	244,0	48,8	20,0%
0304-9010.71 -- Ocean perch meat minced in bulk/cont. ov6.8kg, frozen	32,3	29,3	5,9	20,0%
0304-9010.89 -- Fish meat nesoi in bulk or containers ov6.8kg, frozen	483,8	635,4	127,1	20,0%
Total other fish meat	3.271,2	6.484,4	1.296,9	20,0%
Total fish fillets and oher fish meat	34.112,7	164.630,3	32.926,1	20,0%

Fish, dried, salted or in brine; smoked fish

0305-2040.60 -- Fish livers/roes nesoi	32,3	191,5	38,3	20,0%
0305-3060.30 -- Cod fillets, dried, salted or in brine	2,4	27,0	5,4	20,0%
0305-3060.80 -- Fish fillets nesoi, dried salted or in brine	0,5	8,2	1,6	20,0%
0305-4100.00 -- Pacific, Atlantic and Danube salmon, smoked	36,7	614,1	122,8	20,0%
0305-4940.40 -- Fish including fillets, smoked, nesoi	5,1	56,7	11,3	20,0%
0305-5100.00 -- Cod, dried, wheter or not salted but not smoked	22,7	196,3	39,3	20,0%
0305-6140.00 -- Herrings, salted, not dried/smoked, in brine nesoi	54,4	64,4	12,9	20,0%
0305-6200.10 -- Cod whole/processed salted not dried/smik moisture>50%	40,0	232,2	46,4	20,0%
0305-6200.50 -- Cod salted not dried/smoked, brine, nesoi moisture>50%	20,0	107,3	21,5	20,0%
0305-6910.22 -- Pollock whole/simply processed salted not dried/smik brine	27,4	76,2	15,2	20,0%
0305-6940.00 -- Salmon, salted but not dried or smoked, in brine	4,1	27,8	5,6	20,0%
Total dried, salted or in brine; smoked	245,6	1.601,7	320,3	20,0%

Crustaceans

0306-1100.00 -- Rock lobster and other sea crawfish, frozen	7,7	103,1	20,6	20,0%
0306-1300.03 -- Shrimps/prawns shell-on count size < 33 per kg, frozen	348,6	4.022,4	804,5	20,0%
0306-1300.40 -- Shruups and prawns, peeled, frozen	159,3	1.495,1	299,0	20,0%
0306-1900.90 -- Crustaceans, nesoi, frozen	129,7	2.684,1	536,8	20,0%
Total crustaceans	645,3	8.304,7	1.660,9	20,0%

Aquatic invertebrates other than crustaceans

0307-2900.00 -- Scallops incl queen, frozen (0%)/dried/salted/in brine(6%)	20,3	180,5	36,1	20,0%
Total aquatic invertebrates	20,3	180,5	36,1	20,0%

Total Chapter 3	36.347,2	181.936,4	36.387,3	20,0%
------------------------	-----------------	------------------	-----------------	--------------

Chapter 15. Animal or vegetable fats and oils and their cleavage products

Fats and oils of fish and marine mammals

1504-1020.00 -- Cod liver oil & fractions not chemically modified	37,5	72,8	7,3	10,0%
1504-2020.00 -- Cod fats & oils ex liver oil not chemically modified	104,9	33,5	3,4	10,0%
Total fats and oils	142,4	106,3	10,6	10,0%

Chapter 16. Preparations of meat, of fish or of crusteans, mulluscs or other aquatic invertebrates

Prepared or preserved fish; caviar and caviar substitutes

1604-1260.50 -- Herrings, kipper snacks	251,7	1.539,3	307,9	20,0%
1604-1260.90 -- Herrings nesoi	104,8	178,1	35,6	20,0%
1604-1980.00 -- Fish whole/pieces not minced nesoi	0,3	3,1	0,6	20,0%
1604-2010.00 -- Fish pastes	2,3	14,7	2,9	20,0%
1604-2020.00 -- Fish balls/cakes etc no oil in airtight cntr not ov6.8kg	1,3	4,5	0,9	20,0%
1604-3030.00 -- Caviar substitutes, boild, in airtight containers	0,2	2,6	0,5	20,0%
1604-3040.00 -- Caviar substitutes, nesoi	26,7	336,5	67,3	20,0%
Total prepared or preserved	387,3	2.078,8	415,8	20,0%

Total marine products	36.876,9	184.121,5	36.813,7	20,0%
------------------------------	-----------------	------------------	-----------------	--------------

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cost value USD'000	Duty value USD'000	Max.Duty %
-----------------	--------------------	-----------------------	-----------------------	---------------

Other products

Chapter 17. Sugars and sugar confectionery

1704-9020.05 -- Confections or sweetmeats put up for retail sale	22,2	155,8	31,2	20,0%
Total sugars and sugar confectionery	22,2	155,8	31,2	20,0%

Chapter 19. Preparations of cereals, flour, starch or milk; Bakers wares

1905-3000.40 -- Sweet biscuits, waffles and wafers	6,3	23,9	2,4	10,0%
Total bakers wares	6,3	23,9	2,4	10,0%

Chapter 22. Beverages, spirits and vinegar

Waters and waters containing added sugar				
2201-1000.00 -- Water, mineral & aerated natrl/articl not swtn/flav	405,0	396,6	79,3	20,0%
2201-9000.00 -- Waters not sweetend or flavored nesoi, ice and snow	18,8	356,0	35,6	10,0%
2202-1000.30 -- Carbonated soft drinks	924,5	766,6	153,3	20,0%
Total waters and soft drinks	1.348,3	1.519,2	268,2	17,7%

Spirits				
2208-9060.00 -- Vodka in containers not over 4 liters val not ov\$2.05/l	0,0	3,4	0,7	20,0%
2208-9065.00 -- Vodka in containers not over 4 liters val ov\$2.05/l	34,7	201,9	40,4	20,0%
Total spirits	34,7	205,3	41,1	20,0%

Chapter 28. Inorganic chemicals; Organic or inorganic compounds of precious metals, of rare-earth metals of radioactive elements or of isotopes

2827-2000.00 -- Calcium chloride	127,5	14,8	1,5	10,0%
2836-4010.00 -- Dipotassium carbonate	19,0	11,9	1,2	10,0%
Total chemicals	146,5	26,7	2,7	10,0%

Chapter 31. Fertilizers

3101-0000.00 -- Animal/veg fertilizer, mixed/not chemically treated	82,0	45,7	4,6	10,0%
Total fertilizers	82,0	45,7	4,6	10,0%

Chapter 32. Tanning or dyeing extracts; Tannins and their derivatives; Dyes, pigments and other coloring matters; Paints and varnishes; Putty and other mastics; Inks

3212-9000.50 -- Pigments, nonaqueous, oth coloring mat, retail	1,7	19,2	2,9	15,0%
Total chapter 32	1,7	19,2	2,9	15,0%

Chapter 37. Photographic or cinematographic goods

3706-9000.60 -- Motion-picture film, expos & develop, < 35mm	250 mtr	5,0	0,8	15,0%
Total chapter 37	0,0	5,0	0,8	15,0%

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD '000	Duty, value USD '000	Mex. Duty %
-----------------	--------------------	-------------------------	-------------------------	----------------

Chapter 38. Miscellaneous chemical products

3823-9050.50 -- Chem products & prep of chem/allied industry, nesoi	17,0	64,6	0,0*	15,0%
Total chapter 38	17,0	64,6	0,0	0,0%

Chapter 39. Plastics and articles thereof

3919-1010.50 -- Tape in rolls not exced 20 cm w, light-reflect	*	1,3	0,2	15,0%
3923-1000.00 -- Boxes, cases, crates & similar articles, of plastic	*	83,3	16,7	20,0%
3923-9000.00 -- Art for conveying or packing of goods, plastic	*	6,3	1,3	20,0%
3926-9090.50 -- Other articles of plastic, nesoi	*	49,5	7,4	15,0%
3926-9090.90 -- Oterh articles of plastic, nesoi	*	19,8	3,0	15,0%
Total chapter 39	*	160,2	28,5	17,8%

Chapter 40. Rubber and articles thereof

4001-2200.25 -- Technically specified natural rubber, grade 20	108,4	81,1	0,0	0,0%
4002-9900.00 -- Synthetic rub & fatice derived from oils, nesoi	35,0	4,3	0,6	15,0%
4010-1010.30 -- Power transmission belts, nesoi	No = 123	0,4	0,1	15,0%
4012-9010.00 -- Solid or cushion tiers, of rubber	No = 32457	64,4	12,9	20,0%
4015-9000.50 -- Article of apparel, exc apron, vulcanize rub, nesoi	Doz = 325	354,6	70,9	20,0%
Total chapter 40		504,8	84,5	16,7%

Chapter 42. Articles of leather; Saddlery and harness; Travel goods, handbags and similar containers; Articles of animal gut (other than silkworm gut)

4203-1040.30 -- Men's & Boys coats/jackets of leather, exc reptile	No = 75	0,9	0,2	20,0%
Total chapter 42		0,9	0,2	20,0%

Chapter 43. Furskins and artificial fur; Manufactures thereof

4301-1000.20 -- Mink furskins nesoi, raw, whole	No = 5097	127,4	12,7	10,0%
4301-6060.00 -- Fox furskins, raw, whole, nesoi	No = 328	24,6	2,5	10,0%
4302-1960.00 -- Furskins nesoi whole tanned not assembled not dyed	No = 1665	44,1	4,4	10,0%
4302-1975.00 -- Furskins nesoi whole tanned, not assembled dyed	No = 15618	101,4	10,1	10,0%
Total chapter 43		297,5	29,8	10,0%

Chapter 49. Printed books, newspapers, pictures and other products of the printing industry; Manuscripts, typescripts and plans

4901-1000.40 -- Printed matter nesoi, in single sheets	*	65,1	0,0	0,0%
4901-9900.50 -- Technical, scientific and professional books	No = 1000	7,2	0,0	0,0%
4901-9900.70 -- Hardbound books, nesoi	No = 3000	48,0	0,0	0,0%
4901-9900.92 -- Printed books nesoi 5-48 pages each excluding cover	No = 2515	8,7	0,0	0,0%
4901-9900.93 -- Printed books nesoi 49 og more pages each excluding cover	No = 12000	26,9	0,0	0,0%
4902-9020.40 -- Business etc periodicals, nesoi single issues tied	No = 9350	27,8	0,0	0,0%
4911-1000.60 -- Tourist/other lit/posters re travel etc outside us	*	5,1	0,5	10,0%
4911-1000.80 -- Trade advertising material, printed, nesoi	*	61,5	12,3	20,0%
4911-9140.20 -- Posters, printed not over 20 years, nesoi	0,2	4,1	0,8	20,0%
4911-9140.40 -- Pictures/designs/photographs not over 20 years, nesoi	0,1	2,1	0,4	20,0%
Total chapter 49		256,5	14,1	5,5%

Chapter 51. Wool, fine or coarse animal hair; Horshair yarn and woven fabric

5103-2000.00 -- Waste of wool other waste of wool/fine animal hair	11,7	13,7	1,4	10,0%
5106-1000.90 -- Yarn carded wool not retail sale >85% by wt wool nesoi	0,4	4,8	0,7	15,0%
5107-1000.00 -- Yarn combed wool not retail sale >85% by wt wool	22,5	268,0	40,2	15,0%

HS -- Commodity	Quantity tonnes	Cust. value USD '000	Duty. value USD '000	Mex. Duty %
5109-1060.00 -- Yarn other animal hair not < 85% wt for retail sale	0,7	10,1	1,5	15,0%
5109-9060.00 -- Yarn other animal hair not < 85% by wt retail sale	0,4	5,5	0,8	15,0%
5111-1960.80 -- N-hnd wv fb crd w/fah con >=85% w/fah wt >400g/m2	m2 = 11	0,3	0,0	15,0%
Total chapter 51		302,4	44,7	14,8%

Chapter 52. Cotton

5209-5900.90 -- Woven fab cot 85%> cot >200g/m2 prt other fab nesoi	m2 = 17	0,9	0,1	15,0%
Total chapter 52		0,9	0,1	15,0%

Chapter 56. Wadding, felt and nonwovens; Special yarns; Twine, cordage, ropes and cables and articles thereof

5607-4930.00 -- Cordage etc of polyethylene/polypropylene nesoi	0,5	2,9	0,4	15,0%
5608-1910.20 -- Fish netting nesoi of manmade textile materials	13,0	92,7	18,5	20,0%
Total chapter 56	13,5	95,6	19,0	19,8%

Chapter 61. Articles of apparel and clothing accessories, knitted or crocheted

6101-1000.00 -- Men's or boys overcoats, carcoats etc of wool/fah, knitted	doz = 5	4,7	0,9	20,0%
6102-1000.00 -- Women's or girls overcoats, carcoats etc of wool/fah, knitted	doz = 409	111,2	22,2	20,0%
6102-2000.10 -- Women's overcoats, carcoats, etc of cotton, knitted	doz = 8	0,6	0,1	20,0%
6104-5100.00 -- Women's or girls skirts and divided skirts of wool, knitted	doz = 1	0,3	0,1	20,0%
6106-2020.10 -- Women's blouses of other manmade fibers, knitted	doz = 2	1,2	0,2	20,0%
6110-1010.20 -- Women's or girls sweaters wholly of cashmere, knitted	doz = 13	4,4	0,9	20,0%
6110-1020.10 -- Men's sweaters of other wool or fab, knitted	doz = 107	42,8	8,6	20,0%
6110-1020.30 -- Women's sweaters of other wool or fab, knitted	doz = 504	137,5	27,5	20,0%
6110-1020.80 -- Women's or girls sweatshirts & sim art of oth wool or fab, k	doz = 4	2,0	0,4	20,0%
6110-2010.20 -- Women's or girls sweaters of cot cont 36% nor flax fibers	doz = 1	1,0	0,2	20,0%
6110-2020.10 -- Men's sweaters of other cotton, knitted	doz = 44	14,4	2,9	20,0%
6110-2020.20 -- Women's sweaters of other cotton, knitted	doz = 136	42,3	8,5	20,0%
6115-9100.00 -- Socks & other hosry & ftwr appld sls wool, knitted	dpr = 127	8,6	1,7	20,0%
6116-9100.00 -- Mittens and mils of wool or fine animal hair, knitted	dpr = 24	1,4	0,3	20,0%
6117-1010.00 -- Shawls scarves mufflers mantillas veils wool, knitted	doz = 76	21,1	4,2	20,0%
Total chapter 61		393,5	78,7	20,0%

Chapter 62. Articles of apparel and clothing accessories, not knitted or crocheted

6202-1100.10 -- Women's overcoats carcoat & similar coat wool	doz = 4	4,6	0,9	20,0%
6202-9220.60 -- Women's anorak & similar article cotton nesoi	doz = 5	0,5	0,1	20,0%
6202-9350.10 -- Women's anorak & similar art mmf <36% wool/fah	doz = 17	1,9	0,4	20,0%
6204-4440.10 -- Women's dresses of art fib <36% by wigt of wool/fah	doz = 6	0,4	0,1	20,0%
6204-6925.40 -- Women's shorts art fiber cont <36% wool	doz = 8	0,3	0,1	20,0%
6206-3030.40 -- Women's woven cotton blouses + shirts	doz = 11	2,5	0,5	20,0%
6206-4030.30 -- Women's blouses of mmf <36% flax fib	doz = 29	1,4	0,3	20,0%
6210-2010.10 -- Men's or boys overcoats etc mmf surface impreg rbr/plas	doz = 3	0,5	0,1	20,0%
6210-3020.20 -- Women's or girls overcoats etc tex flt/n/wen n impreg rbr/plas	doz = 105	37,8	7,6	20,0%
6210-4020.10 -- Men's or boys garments nesoi rubberized tex mtrl ex mmf	doz = 833	164,0	32,8	20,0%
6210-4020.20 -- Men's or boys anoraks & similar art rubberized tex mtrl	doz = 3	0,9	0,2	20,0%
6210-4020.35 -- Men's or boys trousers rubberized tex mtrl ex mmf	doz = 1	0,4	0,1	20,0%
6210-5010.10 -- Women's or girls garments nesoi mmf impreg rubber/plas	doz = 18	4,7	0,9	20,0%
6210-5020.10 -- Women's or girls garments nesoi tex mtrl ex mmf impreg rbr	doz = 403	76,8	15,4	20,0%
6216-0080.00 -- Gloves of wool or fine animal hair	dpr = 3	0,6	0,1	20,0%
Total chapter 62		297,3	59,5	20,0%

HS - Commodity	Quantity tonnes	Cost value USD'000	Duty value USD '000	Max. Duty %
----------------	--------------------	-----------------------	------------------------	----------------

Chapter 63. Other made up textile articles; Needlecraft sets; Worn clothing and worn textile articles; Rags

6301-2000.10 -- Blanket n/elec & travel rug wool l/hair nt>3m length	No = 11912	324,0	64,8	20,0%
6301-3000.20 -- Blanket n/elec & travel rugs of cotton, nesoi	No = 637	15,2	3,0	20,0%
6302-2120.40 -- Sheets of print cotton not trimmed, etc not napped	No = 13472	53,7	10,7	20,0%
6307-1020.05 -- Shop towels for use garages filling stations, cotton	No = 500000	45,0	9,0	20,0%
Total chapter 63		437,9	87,6	20,0%

Chapter 64. Footwear, gaiters and the like; Parts of such articles

6403-9960.40 -- Footwear sol r/p up lthr exc pigskin tennis-gym shoe me	prs = 10806	80,8	16,2	20,0%
6406-9915.40 -- Parts of footwear of textile materials-mmf other	doz = 75	3,9	0,6	15,0%
6406-9915.80 -- Parts of footwear of textile materials-other nesoi	doz = 3	0,3	0,0	15,0%
Total chapter 64		85,0	16,8	19,8%

Chapter 65. Headgear and parts thereof

6505-9030.90 -- Knitted or crocheted wool headgear, nesoi	doz = 734	11,8	2,4	20,0%
6505-9060.40 -- Hats etc ex baby mmf knit/erch in piece nt in braid	doz = 35	0,8	0,2	20,0%
Total chapter 65		12,6	2,5	20,0%

Chapter 70. Glass and glassware

7011-1010.00 -- Glass bulbs w/out fittings, for incandescent lamps	hnd = 2	1,3	0,1	10,0%
7011-9000.00 -- Glass envelopes, open, a parts, w/o fittings, nesoi	hnd = 1	1,7	0,3	15,0%
7014-0030.00 -- Lenses, filters a parts, glass, nt optic elem n wkcd	No = 379	24,4	2,4	10,0%
Total chapter 70		27,4	2,8	10,3%

Chapter 71. Natural or cultured pearls, precious or semiprecious stones, precious metals, metals clad with precious metal, and articles thereof; Imitation jewelry; Coin

7113-1150.00 -- Silver jewelry etc value over \$18 per doz pcs	*	3,1	0,6	20,0%
Total chapter 71		3,1	0,6	20,0%

Chapter 72. Iron and steel

7217-1170.90 -- Wire is na u.25p en pln rad 1.5mm ao diam nt ht-trtd	21,4	11,5	1,2	10,0%
Total chapter 72	21,4	11,5	1,2	10,0%

Chapter 73. Articles of iron or steel

7320-9050.60 -- Springs of iron or steel, other than of wire nesoi	23,0	29,3	0,0*	10,0%
7326-9045.00 -- Horse and mule shoes of iron or steel	0,2	1,5	0,2	10,0%
7326-9090.90 -- Other articles of iron or steel, nesoi	30,8	107,0	16,1	15,0%
Total chapter 73	54,0	137,8	16,2	11,8%

Chapter 84. Nuclear reactors, boilers, machinery and mechanical appliances; Parts thereof

8418-6900.15 -- Ice-making machines, nesoi	No = 1	6,0	1,2	20,0%
8421-2100.00 -- Water filtering or purifying machinery & apparatus	No = 1	8.000,0	0,0*	10,0%
8421-3900.10 -- Dust collection and air purification equipment	*	36,0	5,4	15,0%
8421-3900.90 -- Filtering or purifying machinery & apparatus, gas, nesoi	*	36,0	5,4	15,0%
8423-2000.00 -- Scales fr continuous weighing of goods on conveyor	No = 2	21,5	3,2	15,0%
8423-8100.40 -- Digital elec scales, weight capacity not exc 30 kg, nesoi	No = 1	6,1	1,2	20,0%

HIS -- Commodity	Quantity tonnes	Cost, value USD 000	Duty, value USD 000	Mex. Duty %
8423-8200.10 -- Digital elec type weighing mach. wdht n/exc 5.000kg	No = 44	363,2	72,6	20,0%
8423-8200.50 -- Weighing mach wght cap exc 30 not exc 5.000kg, nesoi	No = 5	31,6	6,3	20,0%
8423-8900.50 -- Weighing machines, nesoi	No = 42	357,9	71,6	20,0%
8423-9000.40 -- Digital weight indicators	No = 14	3,1	0,6	20,0%
8423-9000.80 -- Parts of weighing mach exc digital wght indicat	*	55,4	5,5	10,0%
8425-3100.00 -- Winches and capstans powered by electric motors	No = 6	15,3	3,1	20,0%
8425-3900.00 -- Winches and capstans not powered by electric motor	No = 23	61,4	9,2	15,0%
8431-1000.90 -- Parts of winches, capstans and jacks	*	9,8	1,9	10,0%
8431-4100.80 -- Buckets, shovels, grabs and grips, nesoi	No = 23	2,3	0,3	15,0%
8433-6000.10 -- Machines for cleaning, sorting or grading eggs	No = 3	32,0	4,8	15,0%
8436-8000.90 -- Agril, hort mach inc germinat plt fit with eq, nesoi	No = 55	38,4	5,8	15,0%
8436-9900.90 -- Pts of ag, hort, mach inc germ plt widi mech/thrm eq	*	38,7	3,9	10,0%
8438-1000.10 -- Bakery machinery	No = 2	15,8	3,2	20,0%
8438-5000.90 -- Mach for the preparation of meat or poultry, nesoi	No = 2	33,9	6,8	20,0%
8438-8000.00 -- Ind prep, manuf food, drink exc ext, prep anim, veg oil	No = 9	552,8	55,3	10,0%
8438-9090.60 -- Parts of machs for preparation of meat or poultry	*	6,1	0,6	10,0%
8438-9090.90 -- Parts ind prep, mfg food, drink exc ext, prep anim, veg oil	*	11,4	1,1	10,0%
8471-2000.60 -- Digital adp mch w cpu & input/output, crt exc color	No = 5	3,2	0,6	20,0%
8471-9100.90 -- Digital proe unt w storage, input/output unt, w/o crt	No = 1	1,6	0,3	20,0%
8473-3080.00 -- Parts of adp mach and units incorporating a crt	*	1.785,8	0,0*	10,0%
8479-8990.90 -- Machines and mechanical appliances, nesoi	No = 2	33,5	3,4	10,0%
8479-9080.90 -- Parts of mach & mechanical appl, nesoi	*	231,2	0,0*	10,0%
Total chapter 84		11.790,0	272,5	2,3%

Chapter 85. Electrical machinery and equipment and parts thereof; Sound recorders and reproducers, television image and sound recorders and reproducers, and parts and accessories of such articles

8507-2000.20 -- Lead acid storage batteries, used, nesoi, recovery	No = 2000	2,0	0,2	10,0%
8512-2020.00 -- Motor vehicle lighting equipment	*	17,2	2,6	15,0%
8512-2020.40 -- Lightg equip. 8701-20, 8702, 8703, 8704, 8705 or 8711	*	62,7	9,4	15,0%
8517-8200.80 -- Telegraphic apparatus, nesoi	*	2,3	0,2	10,0%
8524-9040.80 -- Other recorded media, nesoi	No = 12574	47,8	0,0	10,0%
8536-4900.55 -- Relays > 60 V, & contacts < 10 A nesoi	No = 58	1,3	0,1	10,0%
Total chapter 85		133,3	12,5	9,4%

Chapter 87. Vehicles other than railway or tramway rolling-stock, and parts and accessories thereof

8708-2900.60 -- Parts and accessories, nesoi, of bodies hdg 8701, 8705	*	8,2	1,2	15,0%
8708-9950.80 -- Parts, nesoi, of motor vehicles, nesoi, hds 8701, 8705	*	7,2	1,1	15,0%
8710-0000.90 -- Parts of armored fighting vehicles, motorized	*	14,7	1,5	10,0%
Total chapter 87		30,1	3,8	12,6%

Chapter 88. Aircraft, spacecraft, and parts thereof

8803-3000.10 -- Parts, nesoi, of airplanes of helicopters, civil	*	16,0	1,6	10,0%
8803-3000.50 -- Parts, nesoi, of airplanes or helicopters, military	*	471,7	47,2	10,0%
Total chapter 88		487,7	48,8	10,0%

Chapter 89. Ships, boats and floating structures

8907-9000.90 -- Floating structures, nesoi	*	27,6	4,1	15,0%
Total chapter 89	0,0	27,6	4,1	15,0%

HIS -- Commodity	Quantity tonnes	Cost. value USD'000	Duty. value USD'000	Mex.Duty %
------------------	--------------------	------------------------	------------------------	---------------

Chapter 90. Optical, photographic, cinematographic, measuring, checking, precision, medical or surgical instruments and apparatus; Parts and accessories thereof

9018-1100.80 -- Parts and accessories for electrocardiographs	*	2,4	0,4	15,0%
9018-1980.20 -- Patient monitoring system, temperature, pulse, etc	*	86,6	8,7	10,0%
9021-1100.00 -- Artificial joints and parts and accessories	*	26,2	2,6	10,0%
9021-3000.00 -- Other artificial parts of the body & parts & accessories	*	171,3	17,1	10,0%
9023-0000.00 -- Instruments, appts&models, for demonstrational use & parts	*	420,0	42,0	10,0%
9026-8020.00 -- Elec inst, measuring/checking variable of liquids or gases	No = 1	2,0	0,3	15,0%
9028-2000.00 -- Liquid meters	No = 52	14,6	1,0	20,0%
9028-9000.80 -- Parts & Accessories, gas, liquid or production meters	*	18,7	1,9	10,0%
9031-8000.80 -- Measure/check inst, appln&machines, nesoi in chapter 90	*	1,6	0,2	10,0%
9032-1000.90 -- Thermostats, nesoi	No = 5	2,0	0,2	10,0%
9033-0000.00 -- Parts, nesoi for machines, appln, inst/appts of chapter 90	*	3,5	0,4	10,0%
Total chapter 90		748,9	74,7	10,0%

Chapter 93. Arms and ammunition; Parts and accessories thereof

9301-0090.90 -- Military weapons, exc arms of heading 9307, nesoi	No = 826 *	245,5	24,6	10,0%
9305-1020.00 -- Part and accessories of revolvers/pistols of 9302	*	2,0	0,4	20,0%
9306-2100.00 -- Shotgun cartridges and parts thereof	This = 69	12,0	2,4	20,0%
9306-3040.40 -- Empty cartridges shells for rifles or pistols	This = 356	23,7	4,7	20,0%
9306-3040.60 -- Cartridges and empty cartridge shells, nesoi	This = 960	40,8	8,2	20,0%
9306-9000.60 -- Parts for guided missiles	*	2.411,5	482,3	20,0%
Total chapter 93		2.735,5	522,6	19,1%

Chapter 94. Furniture; Bedding, mattresses, mattress supports, cushions and similar stuffed furnishings; Lamps and lighting fittings, not elsewhere specified or included; Illuminated signs, illuminated nameplates and the like; Prefabricated buildings

9403-2000.10 -- Household metal furniture	*	3,7	0,7	20,0%
9405-4080.00 -- Electric lamps and lighting fittings, nesoi	No = 326	45,6	9,1	20,0%
9405-5040.00 -- Non-electric lamps & lighting fittings, nesoi	No = 50	5,3	1,1	20,0%
Total chapter 94		54,6	10,9	20,0%

Chapter 97. Works of art, collectors pieces and antiques

9701-1000.00 -- Paintings, drawing and pastels exc of heading 4906	*	69,3	10,4	15,0%
Total chapter 97		69,3	10,4	15,0%

Chapter 98. Articles exported and returned; Animals exported and returned

9801-0010.35 -- Products of U.s. returned after being exported, nesoi	*	916,9	91,7	10,0%
9801-0010.84 -- Us goods in chapter 84 returned after being exported	*	43,3	4,3	10,0%
9801-0010.85 -- Us goods in chapter 85 returned after being exported	*	54,2	5,4	10,0%
9801-0010.88 -- Us goods in chapter 88 returned after being exported	*	212,0	21,2	10,0%
9801-0010.90 -- Us goods in chapter 90 returned after being exported	*	1.005,2	100,5	10,0%
9801-0010.99 -- Products of U.s. returned after being exported, nesoi	*	194,9	19,5	10,0%
9810.0060.00 -- Inst & appts not mfrg in usa for nonprofit inst	*	5,2	0,5	10,0%
Total chapter 98		2.431,7	243,2	10,0%

HS – Commodity	Quantity tonnes	Cost value USD 000	Duty value USD 000	Mex.Duty %
Chapter 99. Temporary legislation; Temporary modifications established pursuant to trade legislation; Additional import restrictions established pursuant to section 22 of the agricultural adjustment act, as amended				
9999-0015.00 -- Equipment and repairs of vessels, nesoi	*	11,6	5,8	Timabundið
9999-9500.00 -- Estimate of low valued items	*	355,7	0,0	Timabundið
Total chapter 99		367,3	5,8	
Total other products		23.966,3	2.049,6	8,6%
Total US imports from Iceland		208.916,5	39.008,7	18,7%

Samantekt og útreikningur á tollum af ímynduðum innflutningi til Mexíkó:

Samkvæmt ofangreindri töflu myndu tollar af innflutningi til Mexíkó sambærilegum við innflutning til Bandaríkjanna hafa verið í Bandaríkjadólam USD 39.008.700

Sé tekið mið af mannfjöldamun í Bandaríkjunum og Mexíkó fæst með hlutfallareikningi:

(Gert er ráð fyrir sömu innkaupum á hvert mannsbari)

Tollar af innflutningi m.t.t. mannfjölda:

$86,2m/250m=0,34$; $0,34 * USD 39.008.700 = USD 13.450.183$

Mannfjöldi	
Mexíkó	Bandaríkin
86,2 milljónir	250 milljónir

Sé tekin með í reikningin mismunandi kaupgeta fæst með samanburði á GDP per capita

(gert er ráð fyrir að innflutningur væru í réttu hlutfalli við GDP)

Tollar af innflutningi m.t.t. mannfjölda og kaupgetu:

$USD 2930/USD 21449 = 0,14$; $0,14 * USD 13.450.183 = USD 1.837.337$

Þjóðartekjur á mann (GDP)	
Mexíkó	Bandaríkin
2.930 USD	21.449 USD

Umreiknað í Íslenskar krónur á núgengi (23/3/94):

$USD 1.837.337 * ISK 72,53/USD = ISK 133.262.032$

Ath. nokkur óvissa er sums staðar um ákvörðun á réttu tollnúmeri þegar bornar eru saman bandarísku og mexíkósku tollskrárnar.

Tafla 14.

Fjármálaráðuneytið, Tekju- og lagaskrifstofa

27.4.93

Vöruinnflutningur frá Bandaríkjunum 1991

Eftir vöruflokkum

Tollnúmer	Vöruflokkur	Magn	Fob-verð	Cif-verð	Tollur
3 Samtals	Fiskur og krabbadýr	2.935.114	168.003.454	188.929.658	0
4 Samtals	Mjólkurafurðir	2.884	707.032	873.612	0
5 Samtals	Vörur úr dýrarfkinu	370	933.083	1.061.540	0
6 Samtals	Lifandi tré og plöntur	7.879	1.999.070	3.026.958	0-30
7 Samtals	Matjurtir	606.599	33.200.091	48.476.053	0-30
8 Samtals	Ávextir	2.390.042	173.829.605	226.378.906	0
9 Samtals	Kaffi, te	10.113	2.625.752	3.138.237	0
10 Samtals	Korn	615.656	33.635.159	40.644.575	0
11 Samtals	Malaðar vörur	403.015	10.632.978	15.224.315	0
12 Samtals	Olufrae, -aldin	11.780	2.438.874	2.956.523	0
13 Samtals	Kvobulakk, gúmmíky.	8.606	2.695.891	2.858.028	0
14 Samtals	Fléttiefni úr jurtar.	857	184.582	279.485	0
15 Samtals	Feiti og olíur	202.679	14.264.050	17.120.236	0
16 Samtals	Framl. úr kjöti og f.	27.023	4.842.283	5.188.413	0
17 Samtals	Sykur og steindí	21.705	2.352.861	3.353.270	0-20
18 Samtals	Kakaó og -vörur	108.699	18.893.426	21.860.064	0-20
19 Samtals	Framl. úr korni og mj.	1.119.045	155.709.618	198.699.640	0-20
20 Samtals	Framl. úr matjurtum	1.143.021	121.411.773	143.781.311	0-20
21 Samtals	Ýmis matvælaframl.	658.984	86.876.809	99.282.967	0-20
22 Samtals	Drykkjarvörur, áfengi	1.153.881	85.602.526	100.064.034	0-20
24 Samtals	Tóbak	473.294	576.937.212	593.221.206	10 - 50
25 Samtals	Vörur úr steinarfki	67.453	1.536.148	2.728.781	0
26 Samtals	Málmgrýti	39	9.836	16.241	0
27 Samtals	Eldsneyti úr steinar.	40.329.551	163.840.571	231.334.404	0
28 Samtals	Ólífræn efni	79.599	8.834.479	9.897.613	0
29 Samtals	Lífræn efni	30.906	7.944.208	9.215.973	0
30 Samtals	Vörur til lækninga	32.458	61.219.925	66.887.713	0
31 Samtals	Áburður	1.179	353.518	420.238	0
32 Samtals	Sútunar- og litakjarnar	87.311	23.694.079	28.505.984	0-5
33 Samtals	Rokgjarnar olíur	260.578	81.381.041	94.388.853	0-10
34 Samtals	Sápa og þvottaefni	224.297	34.479.643	41.385.158	0-10
35 Samtals	Albúminkennd efni	11.396	4.830.139	6.017.923	0-5
36 Samtals	Sprengiefni	66.962	6.684.840	8.105.049	5 - 10
37 Samtals	Ljósmynda- og kvikm.	54.971	50.324.613	55.626.590	0-20
38 Samtals	Ýmsar kemískar vörur	141.081	38.684.386	45.061.544	0-5
39 Samtals	Plast og -vörur	725.331	174.289.780	200.725.523	0-15
40 Samtals	Gúmmí og -vörur	1.022.744	214.824.638	239.303.805	0-10
41 Samtals	Óunnar húðir	45	11.141	12.677	0-5
42 Samtals	Vörur úr leðri	12.539	13.309.822	15.554.635	10 - 15
43 Samtals	Loðskinn	226	1.740.445	1.824.046	5 - 15
44 Samtals	Viður og -vörur	5.278.970	162.945.123	202.808.573	0-10
45 Samtals	Korkur og -vörur	535	198.446	232.771	0-10
46 Samtals	Vörur úr strái, -fléttief.	567	84.780	165.840	10
48 Samtals	Deig úr víði, - úr sellul.	2.801.818	169.627.926	207.963.990	0-10
49 Samtals	Bækur og blöð	163.885	105.309.494	131.091.714	0-10
50 Samtals	Spunaefni	75	272.723	286.602	0
51 Samtals	Ull, dýrabár	765	744.654	827.063	0
52 Samtals	Baðmull	54.434	25.513.420	29.430.116	0
54 Samtals	Tilbúnir þræðir	32.701	9.352.781	10.587.200	0
55 Samtals	Tilb. stuttrefjar	5.192	3.480.710	4.059.387	0
56 Samtals	Vatt og flóki	14.658	10.321.478	11.697.919	0
57 Samtals	Gólfteppi úr spunaefn.	23.218	8.032.493	9.558.896	10
58 Samtals	Ofinn dúkur, sérstakur	3.415	6.055.414	6.830.186	0
59 Samtals	Gengdreyptur dúkur	4.797	4.174.571	4.917.202	0-5
60 Samtals	Prjón. eða hekl. dúkar	4.192	2.954.709	3.469.984	0

61 Samtals	Fatnaður þrjón., hekl.	39.866	56.792.537	63.877.208	5-15
62 Samtals	Fatnaður ekki þrjónað	31.159	69.965.821	76.345.362	10-15
63 Samtals	Aðrar fullunnar spunav.	25.905	29.171.686	33.986.625	0-10
64 Samtals	Skófatnaður	8.311	14.521.506	16.527.743	15
65 Samtals	Höfuðfatnaður	4.685	7.387.029	8.655.486	15
66 Samtals	Regnhlífur, svipur ofl.	965	536.834	695.672	10
67 Samtals	Unnar fjaðrir, blóm ofl.	1.255	1.408.850	1.842.973	10-30
68 Samtals	Vörur úr steini, gipsi ofl.	100.257	9.044.351	11.077.155	0-10
69 Samtals	Leirvörur	15.132	6.732.805	8.364.908	0-10
70 Samtals	Gler og -vörur	71.763	18.621.768	22.987.896	0-10
71 Samtals	Perlur, eðalsteinar, gull	2.784	14.398.077	15.495.181	0-10
72 Samtals	Járn og stál	69.899	7.066.115	7.928.888	0
73 Samtals	Vörur úr járn og stáli	438.501	110.743.232	129.940.579	0-30
74 Samtals	Kopar og -vörur	2.377	2.358.587	2.790.749	0-30
75 Samtals	Nikkill og -vörur	2	34.376	36.613	0
76 Samtals	Ál og -vörur	91.988	29.199.020	33.297.816	0-10
78 Samtals	Blý og -vörur	29	14.423	20.448	0
79 Samtals	Sink og -vörur	3.045	291.781	325.358	0
80 Samtals	Tin og -vörur	1.103	343.448	396.536	0
81 Samtals	Aðrir ódýrir málmar	670	242.591	288.793	0
82 Samtals	Verkfæri og áhöld	97.548	59.578.132	68.487.600	0-10
83 Samtals	Ýmsar vörur ód. málmi	56.270	30.722.284	35.809.166	0-30
84 Samtals	Vélbúnaður og tæki	1.242.620	1.570.484.894	1.694.627.280	0-30
85 Samtals	Rafbún. hljóm og mynd	682.046	765.955.871	827.526.029	0-30
86 Samtals	Eimreiðar	575	256.327	355.433	0
87 Samtals	Ökutæki ofl.	2.863.986	1.212.748.664	1.353.159.386	0-30
88 Samtals	Löfuför, gelmför ofl.	130.626	4.670.945.155	4.680.757.212	0
89 Samtals	Skip, bátar	2.202	806.515	1.130.019	0-10
90 Samtals	Optísk tæki	56.266	331.621.630	353.510.236	0
91 Samtals	Klukkan og úr	2.042	5.851.794	6.522.911	0-10
92 Samtals	Hljóðfæri	7.629	14.326.168	16.832.456	0
93 Samtals	Vopn og skot	17.086	18.710.518	20.909.720	30
94 Samtals	Húsgögn ofl.	173.080	62.990.177	76.114.680	5-10
95 Samtals	Leikföng	72.952	59.031.924	68.813.029	10
96 Samtals	Ýmsar framl. vörur	31.231	23.577.517	27.328.417	0-30
97 Samtals	Listaverk, fornminur	101	691.376	799.240	0
99 Samtals		16.940	13.685.853	14.422.937	
Samandregið:					
1-5	Dýr og vörur úr dýraríkinu	2.938.368	169.643.569	190.864.810	
6-14	Vörur úr jurtaríkinu	4.054.547	261.242.002	342.983.080	
15-24	Matvæli, feiti, olíur, áfengi, tóbak	5.123.534	1.083.805.897	1.203.208.207	
25-40	Ólifrænar vörur, plast, gúmmí	43.135.856	872.931.844	1.039.621.392	
41-49	Skinnvörur, viðarvörur, pappírsvörur	8.258.585	453.227.177	559.654.246	
50-67	Spunavörur, fatnaður o.fl.	255.593	250.687.216	283.595.624	
68-83	Vörur úr steinefnum og málum	951.368	289.390.990	337.247.686	
84-85	Vélbúnaður og tæki	1.924.666	2.336.440.765	2.522.153.309	
86-89	Ökutæki	2.997.389	5.884.756.661	6.035.402.050	
90-97(99)	Aðrar vörur	377.327	530.486.957	585.253.626	
	Samtals	70.017.233	12.132.613.078	13.099.984.030	

Tafla 15.

Fjármálaráðuneytið, tekju- og lagaskrifstofa

21.3.94

Tolltekjur vegna innfl. frá USA 1991
Rauntölur og tekjur m.v. háms. toll 7,5%

Ökutæki ekki meðtalin

Tollflokkur	Tolltekj. kr.	Tolltekj. max 7,5%
3-000	0	0
4-000	0	0
5-000	0	0
6-000	886.258	221.564
7-000	14.542.816	3.635.704
8-000	0	0
9-000	0	0
10-000	0	0
11-000	0	0
12-000	0	0
13-000	0	0
14-000	0	0
15-000	0	0
16-000	979.519	367.320
17-000	404.480	151.680
18-000	4.291.085	1.609.157
19-000	38.568.619	14.463.232
20-000	26.360.631	8.473.593
21-000	10.658.860	3.997.073
22-000	13.599.638	5.099.864
23-000	0	0
24-000	293.985.859	44.491.590
25-000	0	0
26-000	0	0
27-000	0	0
28-000	0	0
29-000	0	0
30-000	5.695.146	2.636.185
31-000	0	0
32-000	1.058.978	1.058.978
33-000	9.264.194	6.948.146
34-000	3.813.509	2.931.045
35-000	236.176	236.176
36-000	592.564	498.908
37-000	3.939.961	1.499.027
38-000	828.560	828.560
39-000	7.560.411	6.561.688
40-000	22.319.251	16.683.228
41-000	0	0
42-000	1.603.701	1.095.373
43-000	153.729	106.834
44-000	9.373.237	9.350.137
45-000	22.880	17.160
46-000	16.584	12.438
47-000		
48-000	7.959.230	6.536.014
49-000	892.216	669.162
50-000	0	0

Fjármálaráðuneytið, tekju- og lagaskrifstofa

21.3.94

51-000	0	0
52-000	0	0
53-000		
54-000	0	0
55-000	0	0
56-000	126.793	95.094
57-000	955.890	716.917
58-000	0	0
59-000	0	0
60-000	0	0
61-000	9.581.581	4.790.791
62-000	11.451.804	5.725.902
63-000	3.398.663	2.548.997
64-000	2.468.645	1.234.322
65-000	1.298.009	649.004
66-000	69.567	52.175
67-000	510.765	138.223
68-000	417.576	313.182
69-000	651.837	488.985
70-000	1.427.858	1.167.690
71-000	1.120.789	840.592
72-000	0	0
73-000	9.829.422	3.526.231
74-000	31.459	25.021
75-000	0	0
76-000	987.494	501.409
77-000		
78-000	402	302
79-000	2.822	2.117
80-000	36.409	27.306
81-000	0	0
82-000	373.447	280.085
83-000	4.134.080	1.408.616
84-000	33.324.231	11.465.037
85-000	68.717.240	28.003.509
86-000	0	0
87-000	0	0
88-000	0	0
89-000	113.002	84.751
90-000	0	0
91-000	0	0
92-000	0	0
93-000	6.272.916	1.568.229
94-000	7.611.468	5.708.601
95-000	6.658.365	4.993.774
96-000	5.158.826	2.023.098
97-000	3.158	2.368
98-000		
99-000	0	0
Samtals:	656.342.610	218.562.166

